

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

МАКРОФІНАНСОВІ СТАБІЛІЗАТОРИ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ МІЖВУЗІВСЬКОЇ НАУКОВОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

29 березня 2013 р.

КИЇВ 2013

ББК 00.000
__ 00

Макрофінансові стабілізатори в системі регулювання економічного циклу: Збірник матеріалів Всеукраїнської міжвузівської наукової студентської конференції. Київ, 29 березня 2013 р. – К.: КНЕУ, 2013. - _____ с.

ISBN 966-574-_____ - _____

У збірнику розглянуто засади формування конкурентноспроможного фахівця фінансової галузі за допомогою інноваційних технологій навчального процесу на основі тез доповідей учасників конференції – студентів вищих навчальних закладів України.

ББК 00.000

Редакційна колегія: **Савчук В.С.** – член-кореспондент НАН України, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Федосов В.М.** - професор, д.е.н., завідувач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Опарін В.М.** - професор, д.е.н., заступник завідувача кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Хлівний В.К.** - професор, к.е.н., декан фінансово-економічного факультету ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Романенко О.Р.** - к.е.н., професор кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Сафонова Л.Д.** - к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Дегтярьова Н.В.** - к.е.н., доцент, заст. зав. кафедри фінансових ринків ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Кондратюк С.Я.** - к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Радзівська В.М.** - к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Гладченко Л.П.** - к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Жибер Т.В.** - к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Малік Є.О.** – к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Котіна Г.М.** – к.е.н., старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Сибірянська Ю.В.** – к.е.н., старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Степура М.М.** – к.е.н., старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Завистовська Г.І.** – старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Кокшарова С.М.** – старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Коломієць Г.Б.** – старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Коновалова І.М.** – старший викладач кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; **Кондратенко М. Б.** – асистент кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Адреса редакційної колегії: 03680, Україна, м. Київ, пр. Перемоги, 54/1
Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено*

ISBN 966-574-_____ - _____

© КНЕУ, 2013

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!

Ми раді вітати Вас у стінах Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Одна з найстаріших кафедр університету – кафедра фінансів – у 2006 році започаткувала традицію проведення щорічної всеукраїнської міжвузівської наукової студентської конференції. У цьому році кафедра фінансів спільно з кафедрою фінансових ринків проводить конференцію вже у восьме. Ми щиро вдячні, що Ви завітали до нас, щоб обговорити результати своїх досліджень за напрямком інновацій у сфері фінансів, представити нові ідеї, оригінальні підходи, нестандартні висновки, нове бачення проблем і перспектив сучасної фінансової політики держави.

Фінанси створюють матеріальну базу для суспільного поступу вперед, реалізації усіх напрямків державної політики, забезпечують успішне вирішення поставлених завдань. Вироблення ефективної фінансової політики ґрунтується на досконалому знанні та розумінні історичного минулого, помилок і успіхів, закономірностей розвитку, національних особливостей тощо. У зв'язку з цим постає широке поле для наукових досліджень, які спираються на минуле і спрямовують свій погляд у майбутнє.

Теоретичні ідеї, практичні рекомендації, наукові пошуки представників професорсько-викладацького складу кафедр фінансів та фінансового ринку нашого університету сьогодні створюють значний вплив на зміст фінансової освіти, розвиток фінансової науки, функціонування фінансової системи України. Ми прагнемо залучити найкращих, найталановитіших представників українського студентства для збагачення досвіду та розвитку фінансової думки, зокрема з конкретних питань, таких як: фіскальні інструменти стимулювання фінансового та економічного розвитку; податки як фінансові стабілізатори – від дискреційних заходів до вбудованих механізмів; фінансовий ринок в політиці стримування фінансових дисбалансів.

Запрошуючи Вас до участі у Всеукраїнській міжвузівській науковій студентській конференції «Макрофінансові стабілізатори в системі

регулювання економічного циклу», ми сподіваємося, що отриманий досвід стане стартовим майданчиком для подальших досліджень, пошуків, роздумів, дозволить збагатити у майбутньому наукові досягнення вітчизняної фінансової науки, підвищить професійну якість фінансистів-практиків, призведе до підвищення рівня життя в країні.

Приймаючи участь у наукових дослідженнях, пропонуючи оригінальні ідеї, нестандартні погляди та підходи щодо їх вирішення, Ви сприятимете успішному та динамічному розвитку України. Ваші наукові здобутки є надзвичайно важливими не тільки для реалізації творчого потенціалу студентської молоді, але й для розвитку вітчизняної фінансової науки.

Бажаю Вам успіхів, цікавих дискусій, наукових відкриттів і практичних здобутків!

Ректор ДВНЗ «Київський
національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
Герой України

А.Ф. Павленко

Алексєєва Н.І.
асистент кафедри фінансів
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана»

МАКРОФІНАНСОВІ СТАБІЛІЗАТОРИ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЦИКЛІВ

Ринковій економіці невласлива безумовна стабільність. Ця теза підтверджується роками економічних спостережень, низками праць вчених зі світовими іменами.

З тим же завзяттям, з яким алхіміки в свій час шукали філософський камінь, вчені-економісти намагаються дати найвичерпніші відповіді на питання стосовно того, чому з запеклою безумовністю економічні пожвавлення та піднесення змінюються спадом та депресією (тобто чому існують економічні цикли?), до яких заходів необхідно вдаватися, щоб амортизувати негативний вплив цих флуктуацій тощо.

Даючи визначення економічного циклу не принципово, чи стверджувати, що це *періодичне зростання та падіння ділової активності*, що виявляється у невідповідності сукупного попиту та сукупної пропозиції [1, с. 600], або робити наголос на тому, що економічний цикл — це *період* між двома кризами [3, с. 17], суть від цього не змінюється.

За тривалістю економічні цикли поділяються на короткострокові (цикли Кітчина \approx 3-4 роки), середньострокові (цикли Жюгляра \approx 6-13 років), цикли Кузнеця (\approx 15-20 років), «довгі хвилі» Миколи Кондратьєва (\approx 50-60 років). Зрозуміло, що і причини їх виникнення будуть різними. Від цілком вже звичних та «буденних» спадів виробництва продукції (або навпаки — перевиробництва) до більш глибоких: наприклад, за К. Марксом в основі циклічних коливань капіталістичної економіки лежить основна суперечність капіталізму — між суспільним характером виробництва та приватнокапіталістичною формою власності. Щоправда, існують і більш оригінальні гіпотези. Так Стенлі Джевонс пов'язував періодичні економічні коливання зі збільшенням плям на сонці.

Аналізуючи двоїстий характер наслідків економічного циклу, можна стверджувати, що, з одного боку, періодичні спади та піднесення в економіці можуть виконувати позитивну функцію, усуваючи неефективні галузі та види виробництва, стимулюючи як підприємців так і найманих працівників. З іншого ж боку, беззаперечною є потужна руйнівна сила циклічних коливань, боротьба проти якої, в першу чергу, передбачає вжиття заходів (часто одночасне) дискреційної та недискреційної фінансової політики [2]. Остання ж зводиться до використання низки фінансових інструментів — «вмонтованих (автоматичних) стабілізаторів».

Функції стабілізаторів можуть виконувати, наприклад, податки, соціальні державні виплати, різні субсидії. Принцип застосування цих інструментів є доволі прозорим та зрозумілим. Наприклад, у період спаду, при прогресивному оподаткуванні, зі зменшенням обсягів виробництва, знижуються податкові надходження. В цьому випадку темпи падіння сукупного попиту нижчі за темпи падіння обсягу виробництва.

Відкритим питання залишається у дієвості, надійності цих інструментів. Оцінюючи ефективність антициклічних заходів, варто підкреслити, що державні органи влади таким чином можуть лише приглушити наслідки та зменшити амплітуду економічних коливань (економічні цикли ж стають все коротшими, відповідно, самі коливання — все частішими). Вжиття окремих точкових заходів без системного підходу взагалі може виявитися марним.

Література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – 4-те вид. – К.: Знання-Прес, 2008. – 743 с.
2. Теорія фінансів: Підручник / За ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : ЦУЛ, 2010. – 576 с.
3. Les théories des crises économiques / éd. Pierre Dockès. – 5e éd. – Paris: La Découverte, 2003. – 129 p.

Секція А
ФІСКАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ
ФІНАНСОВОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Балезіна М. С.

*«Фінанси та кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Науковий керівник – к.е.н., старший викладач Котіна Г.М.

**ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ: ПРОБЛЕМИ Й
РИЗИКИ**

Обслуговування боргу – це комплекс заходів держави з погашення позик, виплати процентів за ними, уточнення і зміни умов погашення випущених позик. Вже зараз обслуговування державного боргу перевищує видатки з Державного бюджету на освіту та охорону здоров'я разом взяті і постійно зростають як у абсолютному значенні, так і по відношенню до загального фонду бюджету. Для вирішення цієї проблеми крім істотного обмеження бюджетних видатків, уряд намагається покрити нестачу фінансування перенесенням строків сплати за існуючими борговими зобов'язаннями держави. Однак реструктуризація боргу держави на умовах перенесення строків сплати за її борговими зобов'язаннями не знімає гостроти проблеми обслуговування державного боргу. Тому що в такий спосіб досягається лише тимчасове полегшення, оскільки при цьому його загальна сума не зменшується, а борговий тягар навіть посилюється [1].

Незважаючи на поведінку урядів Греції призвела до того, що видатки на обслуговування боргу з'їдають понад чверть бюджету країни і продовжують рости навіть при запровадженні режиму жорсткої економії та профіциту бюджету на 2012 рік в розмірі 3,5% ВВП. Європейська комісія за результатами аналізу публічних фінансів країн Європейського Союзу в своїх рекомендаціях від 29.09.2010 рекомендувала запровадити жорсткі обмеження щодо дефіциту бюджету та нарощування боргів.

Також пропонується застосовувати санкції щодо країн, в першу чергу зони Євро, як допускають перевищення дефіциту бюджету понад 3% та загальну заборгованість понад 60% ВВП.

Слід відмітити, що політика залучення запозичень в світі відрізняється, однак ряд країн схилиються до повернення до «золотого правила», що означає бездефіцитність бюджету. Так, у Великій Британії та у ФРН дефіцит дозволяється лише для бюджету розвитку. У Швейцарії дефіцит взагалі не можна планувати. Якщо виникає дефіцит протягом виконання бюджету, його необхідно покрити протягом трьох років шляхом створення профіциту бюджету. Жорсткі правила запроваджені в Іспанії, де в некризові часи дефіцит не допускається, а під час кризи дефіцит дозволяється в розмірі не більше 1%. Бездефіцитність бюджету вимагається в Португалії, Японії, Естонії. У Франції «золоте правило» жорстко застосовується поки-що для соціальних фондів. В Данії бездефіцитність бюджету планується досягти в 2015 році.

Таким чином в більшості європейських країн в останні роки приймаються законодавчі рішення щодо приборкання росту заборгованості та дотримання бездефіцитності бюджету [3].

На нашу думку, Україна також має прийняти законопроект, що буде регулювати сферу обслуговування боргу, відповідно до якого пропонується спрямування коштів, отриманих за рахунок дефіциту бюджету, виключно на фінансування видатків, що мають перспективний (інвестиційний) характер, тобто залучати позики виключно до бюджету розвитку. Даний принцип успішно застосовано щодо місцевих бюджетів.

Разом з тим, законопроект має встановлювати, що видатки державного бюджету на обслуговування державного боргу не можуть перевищувати 10 відсотків видатків загального фонду державного бюджету протягом будь-якого бюджетного періоду, коли планується обслуговування державного боргу. Аналогічна норма встановлена для місцевих бюджетів.

Вказані норми допомогли ефективно контролювати управління боргом у місцевих бюджетах і не допускати високої заборгованості [2].

Література

1. Вахненко Т. Державний борг України: поточний стан і ризики// Економіка України. — 2011. — №7. — С. 37-46
2. Ганущак Ю.І. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо формування бюджету розвитку в Державному бюджеті України)» від 13.01.2012 р. № 9710 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>
3. Ярошевич Н.Б., Мазур А.В. Управління державним боргом: зарубіжний досвід та українська реальність // Науковий вісник. — 2011 — Вип. 17.8. — С. 266-271.

Бикова Ю. А.
«Фінанси і кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Криворізький національний університет
Криворізький економічний інститут»
Науковий керівник – асистент Крупська А.Є.

ВПЛИВ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА СТРУКТУРУ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Сьогодні актуальним питанням для підприємств є пошук додаткових ресурсів на фінансовому ринку для розширення виробництва. Для залучення інвесторів власники та фінансові менеджери мають постійно контролювати та своєчасного коригувати структуру капіталу підприємства, тому що оптимальна структура капіталу забезпечує найбільш ефективну пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості. Не зважаючи на значну кількість публікацій І.О. Бланка, Т.В. Головка, С.В. Сагова, О.В. Ярш, не знайшло відображення визначення тенденцій зміни структури капіталу на етапі спаду економіки. Тому метою роботи є визначення впливу циклічності економіки на структуру капіталу українських та зарубіжних

підприємств. Для досягнення поставленої мети був проведений аналіз двох основних показників фінансової стійкості українських російських та білоруських підприємств за 2007 - 2011 роки(рис. 1,2).

Рис.1. Динаміка коефіцієнта автономії

Аналіз підтвердив, що в усіх досліджуваних країнах із початком фінансово – економічної кризи 2008-2009 років прослідковується тенденція до зниження фінансової стійкості, а отже частка позикових коштів зростає. Порівнюючи коефіцієнти автономії слід відмітити, що значний запас фінансової стійкості українських підприємств у докризовому періоді забезпечив їх позитивний фінансовий стан до 2011 року. Але спад коефіцієнта автономії у 2011 році в Україні та в Росії, свідчить про спад в економіці, наслідки якого гірші, ніж в попередніх роках. А підприємства Республіки Білорусь проявили себе найбільш фінансово стійкими, так як протягом досліджуваного періоду не зазнавали значних коливань показників фінансової стійкості. Подібна ситуація склалася у динаміці коефіцієнта забезпеченості власними оборотними активами. Найкращі результати за підсумком аналізу показали підприємства Республіки Білорусь.

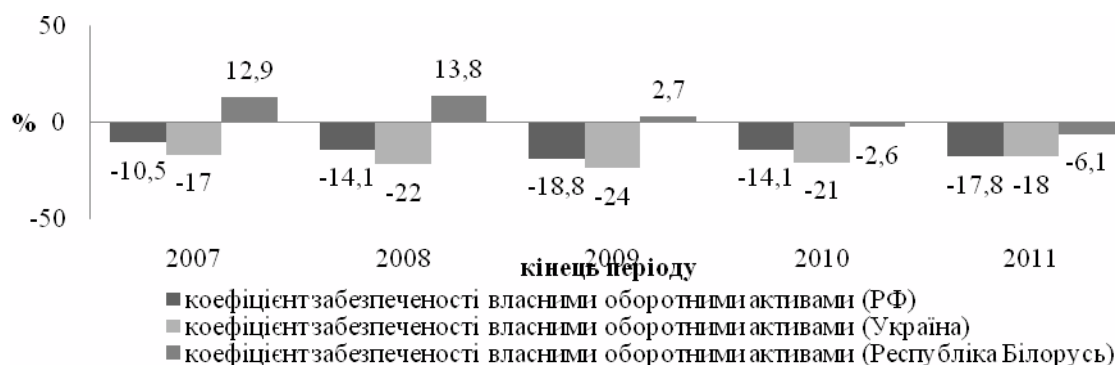

Рис. 2. Динаміка коефіцієнту забезпеченості власними оборотними активами

Отже, під час спаду економіки потреба в позикових коштах зростає, тому для оптимізації структури капіталу підприємств та нівелювання ризиків слід переглянути наявні на його балансі активи, з метою їх зменшення шляхом продажу майна, що не використовується чи використання послуги аутсорсингу, а також скорочувати кількість поставок у кредит, особливо новим та не надійним покупцям. Дані заходи допоможуть знизити потребу у позикових коштах і тим самим знизить бізнес-ризик на підприємствах та підвищить їх прибутковість.

*Божко Є.О.
«Фінанси та кредит», 3 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені В. Гетьмана»
Науковий керівник – д.е.н., професор Опарін В.М.*

ФІСКАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ

Незважаючи на досить тривале існування кризових явищ, які повторюються з певною періодичністю, в економічній науці досі не існує ідеального варіанту антикризової політики держави, в якій важлива роль відводиться фіскальним інструментам. В Україні інструменти фіскальної політики не досить активно використовуються саме для макроекономічного регулювання і, на жаль, не повністю використовуються з метою уникнення кризових явищ в економіці.

Різні аспекти реалізації антикризової політики держави досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: В. Геєць, Т. Вахненко, О. Барановський, О. Сухарєв, В. Базилевич, Ш. Бланкарт, Г. Манків та ін. Разом з

тим, деякі питання антикризового державного управління залишаються недостатньо вивченими, зокрема роль інструментів фіскальної політики.

У період до середини 2000-х років перевага у макроекономічній політиці більшості країн надавалася монетарній політиці для підтримання стабільно низького рівня інфляції і незначного приросту валового випуску. Фіскальна політика при цьому відігравала другорядну роль, оскільки її ефективність знижується внаслідок дії політичних чинників.

Глобальна фінансова криза, що виникла у 2008 р., є найгострішою кризою з часів Великої депресії та має системний характер. У ній криза фінансового сектору США поєдналася з кризою міжнародних грошово-кредитних відносин. Криза внесла певні корективи в усвідомлення важливості фіскальної політики, показавши, що крім стабільності темпів зростання ВВП та мінімізації інфляції, необхідно контролювати й інші складові. Кризою було доведено, що існує можливість користуватися більшим спектром інструментів, ніж використовувалися раніше.

Уряди США, Японії, Німеччини, Китаю, Австралії та інших країн вдалися до фіскального оздоровлення економіки, сукупного виробничого та споживчого попиту. Було розроблено та реалізовано на практиці загальнодержавні програми зменшення податкового навантаження на бізнес, підтримки купівельної спроможності домогосподарств, соціального захисту громадян, втілення великих наукових та інфраструктурних проектів тощо. Цікавим є досвід країн ЄС у подоланні наслідків глобальної кризи за допомогою заходів фіскальної політики. У 2008 р. Європейська комісія запропонувала спрямувати близько 200 млрд. євро на фіскальне стимулювання економіки. У 2009 р. Радою Європи цю суму було збільшено до 400 млрд. євро. Загалом, за оцінками на основі змін у балансах бюджетів держав-членів ЄС, у 2009–2010 рр. сукупні обсяги державної підтримки економіки ЄС, включаючи механізми автоматичної стабілізації склали близько 5 % ВВП. Заходи фіскальної політики, проведені ЄС і державами-членами

Спільноти у 2009 та 2010 рр., додали до динаміки ВВП ЄС 0,5- % і 0,3-0,6% зростання відповідно.

За характером практично усі елементи програм антикризових заходів країн світу мають соціальну спрямованість. Соціально орієнтована антикризова політика, у результаті, має на меті підтримку та розвиток споживчого попиту, який є однією з основних підвалин поживлення економіки у посткризовий період та дозволяє зберегти людський капітал в період кризи.

Економічні кризи виявляють недоліки докризової макроекономічної політики та вимагають розробки антикризових заходів. Світова практика показує, що інструменти досягнення таких цілей мають змінюватися й урізноманітнюватися, оскільки мала місце зміна пріоритетів макроекономічного регулювання на користь фіскальної політики. Хоча повністю уникнути негативного впливу кризи неможливо, проте врахування країною світового досвіду сприяє своєчасному прийняттю рішень в економічній політиці.

Гаврилюк В.В.

*«Фінанси та кредит», 3 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені В. Гетьмана»*

Науковий керівник – к.е.н., старший викладач Котіна Г.М.

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ

Питання управління та обслуговування державного боргу є особливо важливим у контексті тих економічних труднощів, які впродовж останніх років переживає Україна. Розв'язання проблеми обслуговування державного боргу є одним із ключових факторів економічної стабільності в країні [1]. В умовах

нестабільної економічної ситуації в Україні питання державного боргу є досить актуальним, оскільки воно тісно пов'язане з економічною системою країни, з її соціальними та політичними процесами. Наявність державного боргу, його розміри, розміщення, управління та методи погашення прямо чи опосередковано впливають майже на всі сторони економічного життя держави, такі як дефіцит державного бюджету, звуження чи розширення сукупного попиту і пропозиції, розмір грошової маси в обігу що визначає темпи інфляції, та інші [2].

Метою роботи є дослідження ефективності управління державним боргом в Україні, виявлення його недоліків та напрямів їх вдосконалення. Тому **завданнями дослідження** є виявити основні тенденції і специфічні особливості формування державного боргу в Україні; проаналізувати проблеми, які існують в Україні, та запропонувати шляхи їх вирішення; розкрити методи управління державним боргом України та визначити їх ефективність.

Для вирішення проблем накопичення державного боргу України та подолання негативних тенденцій боргової ситуації потрібно насамперед скоротити обсяги дефіциту державного бюджету України, що і є основною причиною зростання державного боргу та визначити єдину спільну методику його розрахунку та обчислення.

Основними проблемами є: хронічний дефіцит Державного бюджету; перевищення темпів зростання державних видатків над темпами зростання державних доходів; дискреційна фіскальна політика направлена на зменшення податкового навантаження без відповідного скорочення державних витрат; залучення коштів нерезидентів з метою підтримки стабільності національної валюти; вплив політичних бізнес-циклів (надмірне збільшення державних видатків напередодні виборів з метою завоювання популярності у виборців) та інші [5].

Аналізуючи специфіку стану державної заборгованості України, на сьогодні дуже важливо розробити комплексну систему показників, які б базувалися на науково обґрунтованих засадах та давали можливість

розраховувати суму чистого державного боргу без урахування його обслуговування. Але основне це виділити єдину для всіх методику розрахунку та визначення суми державного боргу для його скорочення та спрощеної системи обслуговування [2].

Управління державним боргом має за мету досягнення стабільного економічного розвитку, забезпечення необхідних темпів приросту ВВП та повної зайнятості, стримування інфляційних процесів, забезпечення фінансування соціальних програм, формування достатніх обсягів кредитних ресурсів для розвитку підприємницької діяльності, залучення необхідних обсягів іноземних інвестицій [1].

Основні завдання бюджетної політики у 2013 році є: утримання граничного обсягу дефіциту державного бюджету в межах 0,8-1 відсотка валового внутрішнього продукту; здійснення державних запозичень до загального фонду державного бюджету в межах обсягів погашення державного боргу переважно шляхом здійснення внутрішніх запозичень; фінансування дефіциту загального фонду державного бюджету в межах надходжень від приватизації державного майна; фінансування дефіциту спеціального фонду державного бюджету за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних програм (проектів); утримання обсягу державного боргу на економічно безпечному рівні - не більш як 25 відсотків валового внутрішнього продукту (у 2012 році враховано 27,7 відсотка); здійснення операцій з активного управління державним боргом, включаючи управління ліквідністю коштів єдиного казначейського рахунку і коштів валютних рахунків державного бюджету [3].

Зниження дефіциту бюджету дозволило продовжити політику зменшення рівня загального державного боргу. У успішне виконання дохідної частини бюджету та відсутності надпланових видатків державний борг у 2012 р. зменшився відносно ВВП на 1,5 в. п. Таким чином, у 2012 р. у завданні оздоровлення системи державних фінансів досягло певного прогресу [5].

Література

1. Макар О.П. Вдосконалення системи управління державним боргом як передумови економічного зростання / Макар О.П. // Науковий вісник НЛТУ України. –2012. –Вип.22.1 – С. 284-290.
2. Селіверстова І.О., Маринич Н.О. Оцінка та вдосконалення управління державним боргом в сучасних умовах/ [Електронний ресурс] — Режим доступу: nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2012_3/Marinich_312.htm
3. Постанова Верховної Ради України «Про Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік» від 22 травня 2012 року № 4824-VI / [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4824-17>
4. Стричак Г.В., Лех Г.А. Проблеми обслуговування державного боргу / Г.В. Стричак, Г.А. Лех // Науковий вісник НЛТУ України – 2012. – Вип.22.10 – С. 274-278.
5. Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році" / [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/poslannya2012-993d0.pdf>

Гришук А.С.

*«Міжнародні економічні відносини», 4 курс,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Науковий керівник - к.е.н., доцент Ломачинська І.А.*

ФІНАНСОВА СИСТЕМИ ІНДІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Вивчення досвіду інших країн у вирішенні проблем пов'язаних з нестабільністю фінансових систем є невід'ємною передумовою ефективного розвитку національного фінансового ринку. Саме тому дослідження фінансової

системи Індії як країни з ринком, що динамічно розвивається, та дій її уряду в умовах світової фінансово-економічної кризи представляється актуальним.

Аналіз заходів індійського уряду щодо вирішення проблем фінансового сектора, а також протистояння світовій фінансово-економічній кризі в цілому демонструє, що ретельно розроблена і вчасно впроваджувана політика дозволяє не тільки не допустити негативних наслідків, а навіть забезпечує стійке економічне зростання.

В умовах світової нестабільності, перш за все, важливу роль відіграла загальна консервативність фінансової системи Індії, а також реформи банківського сектору, які були проведені напередодні кризи. Індійські банки, а також інші фінансові установи на відміну від західних відмовлялись від придбання цінних паперів, які були забезпечені іпотекою і кредитно-дефолтними свопами. В результаті система ринку внутрішнього капіталу як чинник економічного зростання зберегла позитивну динаміку попередніх років.

Крім того, позитивний вплив мала попереджуюча фінансова політика індійського уряду, яка включила ряд стимулюючих пакетів, зокрема заходи щодо зниження процентних ставок, збільшення кредитування і скорочення акцизних зборів.

Завдяки визначеному вище, на відміну від країн Західної Європи, наслідки світової кризи для Індії в цілому були незначними. Якщо в 2008-2009 рр. у всьому світі спостерігалась глобальна рецесія, то основний макроекономічний показник Індії ВВП демонструє позитивну динаміку: хоч темпи його росту в 2008-2009 рр. дещо знизилися, їх рівень залишився достатньо високим – 6,2% в 2008 р. та 6,8% в 2009 р., 10,1% в 2010 р. [1] Аналіз динаміки платіжного балансу Індії в докризовий період й період глобальної нестабільності також демонструє покращення рахунку операцій з капіталом та фінансового рахунку.

Так само як і Україна, Індія сильно залежить від стратегічного імпорту, тому коливання світових цін, в першу чергу на нафту, негативно позначається на стані торговельного балансу. Однак рівень залежності від зовнішньої торгівлі

Індії становить лише 20% ВВП, що забезпечило, не зважаючи на світову кризу, приток ПІІ в країну в 2008-2009 р. обсягом 27,3 млрд. дол. США. [2]

Однак враховуючи досягнення слід визнати, що залишається низка проблем подальшого розвитку фінансового сектору Індії. Так серед ключових аспектів слід відзначити необхідність реформування системи охоплення фінансовими послугами, фінансової архітектури, системи регулювання фінансового сектора. Актуальним також є необхідність реалізації ефективних заходів щодо зниження дефіциту держбюджету, інфляції. Важливо відзначити, що покращення функціонування фінансового ринку Індії у сучасних умовах може бути досягнуто за рахунок зменшення державної власності, подальшого зростання конкуренції в банківському секторі, зниження домінування обмеженого кола інвесторів на ринку цінних паперів з фіксованим доходом.

Література

1. Мировая экономика: статистика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ereport.ru/stat.php?razdel=country&count=india&table=ggecia>

2. Шаши Тхарур Как Индия пережила кризис. // Project Syndicate. – 11.09.2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.warandpeace.ru/ru/news/vprint/49989/>

Дяченко Г. О.
«Фінанси та кредит», 4 курс,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
Науковий керівник - к.е.н., доцент Шаповал Л.П

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА РІВЕНЬ СПОЖИВЧИХ ЦІН В УКРАЇНІ

Інфляція належить до числа основних макроекономічних проблем, є важливим чинником, що визначає внутрішню фінансову рівновагу в соціально-економічній системі й рівень життя населення. Однією з причин виникнення інфляції є розбалансованість і монополізація товарних ринків, що унеможлиблює контроль за цінами і плануванням власної діяльності підприємств. Таким чином інфляція впливає на споживчий ринок, та коливання споживчих цін в країні (рис. 1).

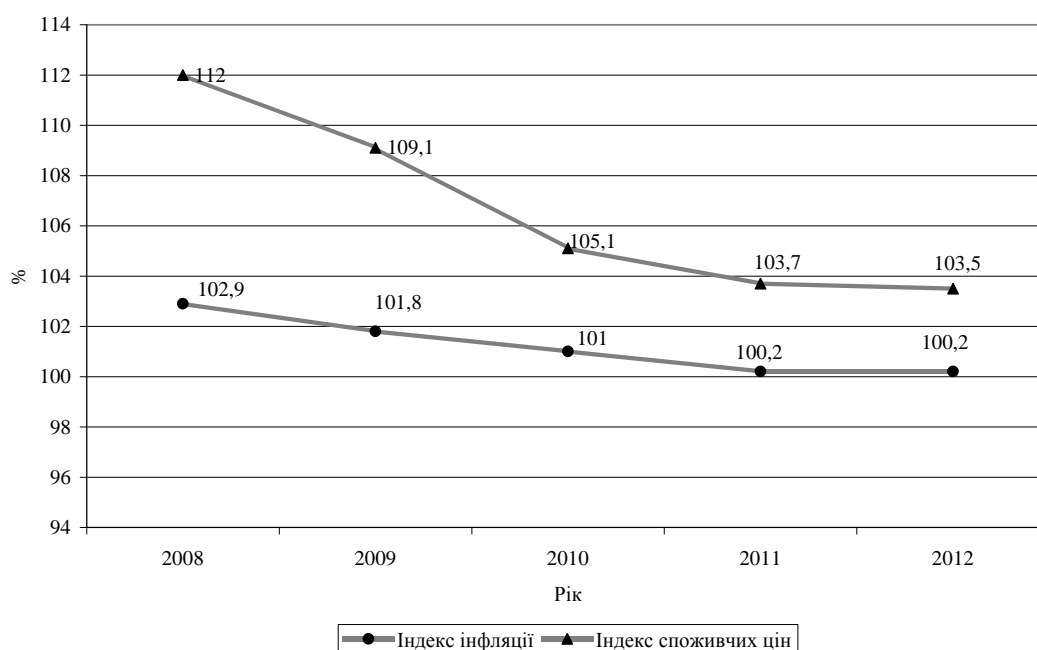

Рис.1 Індекси інфляції та споживчих цін в Україні за 2009-2012рр [2]

Дані рисунку вказують на пряму залежність індексу споживчих цін від рівня інфляції та зменшення відповідних індексів протягом досліджуємого періоду. Так, на зниження цін в 2009 році вплинуло розширення пропозиції продовольчих товарів внаслідок високого врожаю зернових, овочів та фруктів. Надлишок цих товарів у кінці року спричинив річне зниження цін на 4%. У 2010 році також знижуються ціни на овочі на 60,1% у річному вимірі. За даними НБУ за 2012 рік зросли ціни на пальне на 2,6%, яйця, м'ясо та рибу на 11,5%. Проте спостерігається зниження цін на молочну продукцію, олію, овочі та цукор, за допомогою чого показник річної інфляції був незмінним.

Таким чином, можна стверджувати, що інфляція за останні роки є стабільною. Певною мірою стабільній і невисокій інфляції сприяла монетарна політика держави та відповідні причини:

- низька купівельна спроможність населення;
- населення України намагається не здійснювати великих витрат;
- зниження рівня життя населення;
- підвищення податкового тягаря.

Утримувати інфляцію під контролем безумовно необхідно, але на сучасному етапі для цього Україні необхідно ефективно впроваджувати реформи, які дали б змогу реанімувати економіку і підвищити рівень життя населення.

Сьогодні уряд проводить політику послаблення податкового тягаря на внутрішніх виробників, що є передумовою налагодження стабільності в економіці країни і на споживчому ринку, зокрема.

Література

1. Ревенко А. Інфляція: річні результати і дозована інформація // Дзеркало тижня. – 2010. – № 1. – С. 7 – 9.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

Єремичук І. Д.

*«Фінанси і кредит», 4 курс,
Чернівецький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ
Науковий керівник - асистент Ватаманюк О.С.*

**ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В
УКРАЇНІ**

Роль інноваційних процесів для економічного зростання країни вже давно є безспірним фактом. Однак, їх активізація потребує активного державного регулювання. Головна проблема постає не у формуванні загальних теоретичних напрямів державної інноваційної політики, а в пошуку шляхів стимулювання інноваційних процесів з боку держави, які фактично здатні сприяти розвитку національної економіки.

Упродовж 2007-2011 рр. інноваційна активність вітчизняних промислових підприємств була низькою (табл. 1):

Таблиця 1

**Показники інноваційної активності промислових підприємств України
у 2007-2011 рр.***

Рік	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	Впроваджено нових технологічних процесів, проц.	Освоєно виробництво інноваційних видів продукції, найм.	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %
2007	11,5	1419	2526	6,7
2008	10,8	1647	2446	5,9
2009	10,7	1893	2685	4,8
2010	11,5	2043	2408	3,8
2011	12,8	2510	3238	3,8

*Джерело: [2]

За цей період частка підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, в загальній кількості промислових підприємств коливалася від 11,5 % до 12, 8 %. У 2011 році порівняно з 2007 роком збільшилася кількість впроваджених інноваційних технологій на 1091 одиницю. Освоєння інноваційних видів продукції протягом досліджуваного періоду то збільшувалося, то зменшувалося, і у 2011 році становило найбільше 3238.

На думку науковців, для стимулювання інноваційної діяльності держава може діяти у найбільш поширених двох напрямках: надавати достатнє фінансування інноваційних процесів із бюджету та створювати ефективний механізм податкових стимулів [1, с. 242; 3, с. 166].

У сучасних умовах, на нашу думку, податкове стимулювання є одним із найбільш універсальних механізмів сприяння інноваційного розвитку держави.

За формою впливу на інноваційну діяльність він належить до непрямих методів державного управління економічними процесами, який може включати такі елементи, як: звільнення підприємства від сплати податку, зменшення або скорочення податкової бази, підтримка у сфері міжнародного оподаткування та розстрочення податкових платежів.

Таким чином, з метою реалізації інноваційно-інвестиційної моделі розвитку в Україні, уряд повинен визначити, який із зазначених інструментів механізму податкового стимулювання є найбільш прийнятним для національної економіки і, зважаючи на досвід високорозвинених країн, обрати власний шлях фіскального регулювання макроекономічних процесів.

Література

1. Дем'янюк О.Б. Податкові важелі стимулювання інноваційної діяльності [Текст] / О.Б. Дем'янюк // Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2010. - № 2. – С. 241-245.
2. Наукова та інноваційна діяльність [Електронний ресурс] / Сайт Державного комітету статистики. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>;
3. Старицька О. П. Ефективність використання фіскальних інструментів стимулювання інноваційної діяльності [Текст] / О.П. Старицька // Сталий розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. - № 2 (12). – С. 166-170.

*Зеленянська А.І.
факультет міжнародної економіки і менеджменту, 3 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - к.е.н., доцент Сущенко О. М.
»*

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ**

Серед великої кількості нововведень, передбачених пенсійною реформою, необхідно виділити запровадження накопичувальної системи обов'язкового державного пенсійного страхування. Але це відбудеться тільки тоді, коли бюджет Пенсійного фонду стане бездефіцитним - раніше повідомлялося, що дефіцит ПФ Кабмін планує усунути у 2013 року. Також, згідно з проектом реформи, дефіцит у 2012 році мав би складати 2 млрд. грн. (дефіцит ПФУ за 9 міс. 2012 р. становив 9,7 млрд грн.). [1]

Основною причиною усіх проблем є те, що домінуюче місце в пенсійній системі залишається за солідарною системою. Солідарна система працює, коли населення країни росте, але перед суспільством постала проблема: 30% українців – це пенсіонери, і тільки 33% – працездатне населення. І ця пропорція постійно зміщується не на користь молоді.

За часткою державних видатків на соціальні потреби у ВВП Україна перебуває на рівні найбільш соціально-орієнтованих країн Європи – Фінляндії, Швеції, Франції, – утім, має незрівнянно нижчу ефективність цих видатків (у 2009 і 2010 роках – 18,2% і 16,3% відповідно). [2]

Основна умова виведення пенсійної системи з кризи – перехід до накопичувальних рахунків та системи додаткового недержавного пенсійного забезпечення. Формально, недержавні пенсійні фонди працюють в Україні не перший рік, однак обсяги цього ринку є незначними. За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання сфери ринків фінансових послуг, на кінець 2011 року активи НПФ становили 1 386,9 млн. грн., кількість учасників – 594,6 тис. осіб, а розміри пенсійних внесків – 1 102,0 млн. грн.

Сьогодні в Україні існує низка проблем: по-перше, низький рівень поінформованості про пенсійну реформу; по-друге, низький рівень довіри до системи пенсійного забезпечення.

Згідно з українським законодавством, НПФ не може гарантувати своїм вкладникам навіть мінімального доходу. У вітчизняних реаліях інфляція за 15-20 років може досягти 100% і всі заощадження вкладників втрачуть цінність.

Більш того, фонд може спрацювати в збиток. Тоді його учасники отримають навіть менше, ніж вони вклали.

Як показує практика, пенсійними фондами найчастіше цікавиться зовсім не молодь, а ті, кому до пенсії залишилося 5-10 років, так частка клієнтів НПФ у віці від 40 до 55 років становить 38,9%, ще 14,2% – люди старше 55 років.

Проте держава не повинна забувати, що запровадження другого рівня призведе до інтенсифікації третього, позитивно вплине і на фондовий ринок, і на економіку країни загалом. Взаємозв'язок простий: гроші НПФ – це довгострокові інвестиції в українську економіку[2]. Прикладом може бути Казахстан, який одним із перших на пострадянському просторі почав пенсійну реформу, зробивши ставку на особисті накопичення.

Отже, для підвищення рівня пенсійного забезпечення необхідно проводити пенсійну реформу, легалізацію заробітних плат, дерегулювання економіки та удосконалення податкової системи. Усі ці проблеми взаємопов'язані, тому їх потрібно вирішувати одночасно шляхом провадження відповідних змін.

Література

1. Офіцій сайт Пенсійного фонду України. Електронний режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/index>
2. Руденко В. Неполный пенсион: почему негосударственные пенсионные фонды не смогут обеспечить украинцам достойную старость / В. Руденко // *Контракты* №45, 2010. – С. 24-26.

Камінська М.С.
«Фінанси та кредит», 4 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - к.е.н., доцент Жибер Т.В.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В сучасній економічній літературі існує багато визначень сутності поняття «інновації», проте після їх аналізу можна прийти до висновку, що інновації являють собою певні зміни, які якісно змінюють технології, продукцію, послуги і результатом цих змін є виведення виробництва, соціальної сфери на новий виток свого розвитку. Особливо яскраво позитивні перетворюючі якості інновацій на практиці було виявлено протягом 60-70-х років ХХ століття завдяки створенню та діяльності перших технопарків і наслідком цього процесу стало розуміння того, що подальше більш швидке та ефективне економічне зростання можливе лише за рахунок впровадження інновацій. Тому на сучасному етапі більшість розвинутих країн перейшли на інноваційно-інвестиційну модель економіки, відмовившись при цьому від науково-техічної, що сконцентрована на продукуванні знань, а не на їх практичній реалізації. Тому Україна також має рухатися у тому ж руслі, щоб не залишатися «відставаючою» у більшості сенсів країною. До того ж тенденція «відставання» підтверджується досить невисокими позиціями України у міжнародних рейтингах інноваційної діяльності. Зважаючи на вищезазначене, все більшого значення набуває необхідність державної підтримки інноваційної діяльності, а тому варто наголосити на актуальності обраної теми.

На даному етапі регулювання інноваційної діяльності забезпечується нормами Конституції України, ЗУ «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про наукові парки», Розпорядженням КМУ «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» та іншими нормативно-правовими актами. Головними ж органами, які реалізують політику у сфері інновацій та інвестицій є Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України

(Держінформнауки) та Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України (Держінвестицій).

В Україні на сьогодні інноваційну діяльність реалізують як окремі підприємства, так спеціально створені для її більш повної реалізації технопарки, бізнес-інкубатори та інші об'єкти інноваційної інфраструктури. Цей крок покликаний об'єднати та скоординувати співпрацю наукових установ із підприємствами реального сектору для найкращого впровадження наукових результатів у виробництво.

Згідно із ЗУ «Про інноваційну діяльність» державне фінансування підприємств реального сектору економіки здійснюється за допомогою Державної інноваційної фінансово-кредитної установи (ДФКУ), яка безпосередньо підпорядкована Держінвестицій України, на основі конкурсного відбору зареєстрованих відповідних інноваційних проектів у Держінформнауки України. Фінансування здійснюється за рахунок Державного бюджету шляхом повного або часткового безвідсоткового кредитування, повної чи часткової сплати відсотків за кредитами, наданими комерційними банками, надання державних гарантій банкам.

Проте, як свідчать українські реалії, даного виду фінансової підтримки виявляється недостатньо. У 2011 році було зареєстровано лише 27 проектів промислових підприємств, які отримали 149,17 млн. грн. на їх фінансування, що становило лише 1% від загального обсягу коштів спрямованих на інноваційну діяльність у реальному секторі економіки. Такий низький рівень реєстрації, а тому і фінансування, можна пояснити декількома причинами: його складність, проведення за кошт суб'єкта господарювання, що не викликає зацікавленості у даній процедурі, а також падіння авторитету держави після кризових 2008-2009р.р. Тобто фактично фінансування інноваційної сфери у промисловості здійснюється власними силами підприємства, отже, пільгове кредитування як інструмент стимулювання інноваційної діяльності у цій сфері поки не дає бажаних результатів. До того ж даний захід стосується лише зареєстрованих проектів інноваційних установ та фактично не охоплює всі

промислові підприємства, яких у нас нараховується приблизно 10,4 тис, а тому можна наголосити на вузькій сфері застосування цього інструменту на даному етапі.

Зважаючи на зазначені вище обставини, вкрай необхідним є використання інших економічних важелів державного регулювання інноваційних процесів – податкових та митних пільг, які є фактично основними інструментами активізації у таких країнах Єврозони, як Франція, Велика Британія, Німеччина, Австрія, Фінляндія, Бельгія, Ірландія, а також США та Японія. Дані заходи дозволяють зменшити навантаження по виплатах до бюджету на чистий прибуток, а тому більшу його частину спрямувати в оборот, на розвиток та впровадження інновацій, а також сприяють залученню інвестицій як з внутрішніх джерел країни, так і з зовнішніх. Проте фактично в нашому законодавстві і досі не регламентований даний аспект регулювання: по-перше, у 2005 році були скасовані (ще навіть не вступивши в силу) податкові та митні преференції, передбачені ЗУ «Про інноваційну діяльність», і до 2010 року вони були фактично відсутніми, а по-друге, у Податковому кодексі чітко не прописані пільги для інноваційних підприємств, лише зазначений загальний перелік пільг для бізнесу, яких приблизно 300. До того ж подібні пільги отримати можуть переважно підприємства великого бізнесу, а не малого і середнього, які і є рушіями інноваційного розвитку, основними постачальниками новітніх пропозицій, які суттєво можуть змінити ринок. Дана проблема пов'язана із високим рівнем витрат та часу на підготовку необхідних документів, що створює певні складнощі особливо для малих інноваційних підприємств.

Як свідчить досвід зарубіжних країн, альтернативним та ефективним джерелом фінансування малих інноваційних підприємств є венчурне інвестування, яке в Україні почало розвиватися з 2003 року. На сьогоднішній день в нашій країні зареєстровано 835 венчурних фондів, проте фактично діє в декілька разів менше. При чому основними напрямками їх діяльності є інвестування у будівництво, торгівлю енергоресурсами, тобто у ті сфери, які

порівняно з інноваційною є менш ризиковими та за менші строки дозволяють отримати досить високий рівень доходу [1]. Тому постає проблема забезпечення стимулами даних фондів на інвестування у високотехнологічні галузі, при чому її вирішення на даному етапі цілком і повністю лежить на державних органах влади. Можливо це здійснити шляхом створення попиту з боку держави на продукцію високотехнологічних галузей. Створення державного попиту дозволяє «вбити двох зайців»: залучити кошти венчурних фондів, а також стимулювати вітчизняні підприємства здійснювати інноваційну діяльність, яким на даному етапі вигідніше закупати іноземне обладнання, ніж знову його створювати вже своїми силами.

Отже, у сфері інноваційної діяльності наявний досить широкий спектр проблем, пов'язаних із розвитком інноваційної сфери. Якнайшвидше їх вирішення дозволить повною мірою реалізувати проголошену політику створення інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки і на її основі забезпечити стабільне економічне зростання України.

Література

1. Податковий кодекс України. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. ЗУ «Про інноваційну діяльність». Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
3. Ганечко І.Г. Проблеми розвитку інновацій в Україні [Електронний ресурс]/ Ганечко І.Г. // Схід. — №5 (112). — 2011. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Skhid/2011_5/5.pdf
4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні / Державна служба статистики України. — К.: ДП „Інформаційно-видавничий центр Держстату України”. — 2012. Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publnauka_u.htm

5. Сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу (УАІБ). Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua/>

Кицанюк В.В.
«Фінанси і кредит», 5 курс
Подільський державний аграрно-технічний
університет
Науковий керівник – асистент Зеленський А.В.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІСКАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Під час фінансової кризи, коли значна кількість бюджетоутворюючих підприємств працює не на повну потужність, а джерело наповнення бюджету, що пов'язано з оподаткуванням імпорту, значною мірою обмежено внаслідок значної девальвації курсу гривні, актуальним є пошук нових джерел наповнення бюджету. Оскільки бюджети останніх років були зумовлені зовнішньоекономічною діяльністю, як це і повинно відбуватися в країні з відкритою економікою, то логічно, що пошук додаткових джерел повинний здійснюватися також у напрямі зовнішньоекономічної діяльності.

Якщо розглядати проміжок з 2000 по 2008 роки як проміжок економічного зростання, то необхідно підкреслити, що його основу складав розвиток експортноорієнтованих галузей економіки. До цих галузей економіки у першу чергу відносять металургійну та хімічну. Практично на всьому інтервалі зростання аграрний сектор здійснював суттєвий внесок в експорт країни. Однак ситуація почала змінюватися в останні роки. Україна за 2010-2012 роки опинилася серед найбільших світових експортерів зерна, і ці події відбувалися на фоні зменшення світового попиту на традиційну продукцію українського експорту. Звичайно, що така зміна вектора зовнішньоекономічної діяльності не могла не вплинути на показники наповнюваності бюджету. Тобто фіскальний внесок аграрного сектора економіки суттєво зріс останні роки.

До аграрного сектору економіки відносяться підприємства різних форм власності, що займаються винятково поставкою вироблених (наданих) ними сільськогосподарських товарів (послуг). Також існує більш широке поняття аграрно-промислового комплексу, до якого відносяться не тільки виробники сільськогосподарської продукції, але також і переробні підприємства, виробники обладнання та обслуговуючі підприємства. Ці визначення надзвичайно важливі для подальшого дослідження фіскального потенціалу аграрного сектору економіки. Аналіз чинників, що впливають на проблеми відшкодування ПДВ та справляння ФСП в Україні дає змогу з'ясувати і шляхи її вирішення.

Розглянемо можливі шляхи розвитку агропромислового комплексу під впливом державного регулювання. Один з варіантів – інерційний, тобто залишити існуючу систему оподаткування. У цьому випадку основні прибутки будуть зосереджені у підприємств-експортерів, а це означає, що рівень капіталізації безпосередньо виробників аграрної продукції залишиться низьким і він буде залежати від усіх варіантів ризиків. А оскільки прибутки експортерів безпосередньо залежать від ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств, то і ризики сільськогосподарських виробників трансформуються в ризики експортерів, а ті, в свою чергу, – в ризики наповнюваності бюджету.

Крім того, потрібно пам'ятати, що впровадження фіксованого сільськогосподарського податку було тимчасовим заходом, що вводився з метою сприяння переходу підприємств аграрного сектора до ринкових відносин. Тому, на нашу думку, з виходом економіки України із фінансової кризи, цей податок повинний бути замінений. Вважаємо, що перехід до альтернативної системи оподаткування аграрного сектора повинний насамперед сприяти зростанню рівня капіталізації підприємств аграрного сектора і відповідно зменшенню ступеня ризику інвестувань в агропромисловий комплекс України.

Коновалова А.А.
«Міжнародні економічні відносини», 4 курс
Одеський національний університет
імені І.І. Мечнікова
Науковий керівник - к.е.н., старший викладач Бичкова Н.В.

РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМУ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах розвитку міжнародних економічних відносин транснаціональні компанії відіграють визначну роль як у світовій економіці в цілому, так і в економіці України зокрема. Особливістю перерозподілу фінансових ресурсів у ТНК є застосування механізмів трансфертного ціноутворення, які, шляхом встановлення цін в операціях між різними підрозділами однієї компанії, дають змогу перерозподіляти фінансові активи, уникати сплати податків і митних зборів та обходити валютний контроль.

Зазначене актуалізує необхідність регулювання механізмів трансфертного ціноутворення для запобігання ухилення пов'язаних осіб від сплати податків за рахунок зниження трансфертних цін відносно ринкових. З метою вдосконалення нормативно-правових аспектів врегулювання даного питання урядом України розглядається низка законопроектів щодо впровадження нових правил в інститут трансфертного ціноутворення. Зокрема, законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» (далі законопроект), що був схвалений Кабінетом Міністрів України 17 січня 2013 р.[1].

Не зважаючи на загалом позитивні зрушення у сфері регулювання механізмів внутрішнього ціноутворення, слід детально розглянути специфіку законопроекту для виокремлення сильних та усунення його слабких сторін з метою успішного впровадження даного механізму контролю. Так, передбачається, що прийняття законопроекту дозволить значно збільшити податкові надходження з боку ТНК та інших компаній, що використовують сьогодні механізм трансфертного ціноутворення для мінімізації та ухилення від

сплати податків. Основними перевагами законопроекту є чітке визначення економічних агентів, які є пов'язаними особами, чіткий опис операцій, які будуть контролюватися податковими органами України на предмет трансфертного ціноутворення. Платнику податків на вибір надається п'ять методів контролю своїх внутрішніх операцій на предмет відповідності внутрішніх цін ринковим: метод порівняльної неконтрольованої ціни, метод ціни перепродажу, метод «витрати плюс», метод чистого прибутку, метод розподілу прибутку [1].

Проте, існують і певні недоліки у пропонованих положеннях законопроекту. По-перше, контроль створює додаткове навантаження на бізнес, що ускладнює роботу компаній і, звідси, зменшує інвестиційну привабливість країни. По-друге, законопроект передбачає значне розширення повноважень податкових служб, що дає можливість податківцям зловживати своїми повноваженнями. По-третє, така система створює новий пласт податкових розглядів та додаткове навантаження на адміністративні суди, збільшення витрат державного бюджету на розширення штату податкових службовців. Крім того, існують неточності у визначенні джерел інформації для встановлення відповідності трансфертних цін ринковим та відсутня чітка методологія кожного з п'яти методів визначення звичайної ціни.

Таким чином, зазначимо, що підвищенню ефективності державного регулювання механізмів трансфертного ціноутворення сприятимуть специфікація методів ціноутворення та чітке визначення як прав і обов'язків платників податків, так і процедур адміністрування.

Література

1. Проект Закону України від 04.12.2012 р. № 11477 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=44901

Кочетов Е.О.
*«Економічна теорія», 4 курс,
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова
Науковий керівник - к.е.н, доцент Ломачинська І.А.*

ФІСКАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДСИСТЕМИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Протягом тривалого часу в розвинутих країнах прями податки розглядалися як основне джерело формування доходів бюджету держави. Однак зростання мобільності капіталу, загострення міжнародної податкової конкуренції у сфері прямого оподаткування в результаті розвитку глобалізації сприяли поступовому підвищенню фіскального значення непрямих податків.

Важливу роль у формуванні Державного бюджету відіграють непрямі податки й в Україні. Однак фіскальний потенціал підсистеми непрямих оподаткування використовується лише частково. Це обумовлено, перш за все, існуючою системою адміністрування, а також тим, що новий Податковий кодекс [1] зміщує акцент оподаткування на доходи, а не на споживання, що, на нашу думку, не є ефективним.

Одним із найперспективніших непрямих податків в Україні є ПДВ (податок на додану вартість). Цей податок забезпечує стабільний потік надходжень до бюджету держави протягом усього бюджетного року, що є однією з головних фіскальних переваг, наприклад, над податком на прибуток.

Відповідно до положень Податкового кодексу України [1] відбувається синхронне зниження ставок податку на прибуток підприємств і ПДВ, що повинно позитивно позначитися на економічній активності. Однак зниження цих податків до мінімально встановлених ставок призведе до значного падіння доходів Державного бюджету. Тому зниження ставки ПДВ в контексті Податкового кодексу фахівці [2] вважають недоцільним та неефективним. Так фактичним суб'єктом оподаткування ПДВ є кінцевий споживач, а не підприємство, що його сплачує до Державного бюджету; підприємство виконує лише роль податкового агента кінцевого споживача, за винятком випадків, коли

воно само є кінцевим споживачем продукції. Враховуючи, що ПДВ за своєю природою не здійснює додатковий тиск на фінансовий стан підприємств, зниження його ставки до 17% в умовах гострого дефіциту ресурсів не є оптимальним з точки зору економічної ефективності.

Саме тому для забезпечення зростання економічної активності необхідно зосередитися на зниженні ставки на прибуток і лише за наявності компенсаційних джерел формування доходів Державного бюджету переходити до зниження ставки ПДВ у довгостроковій перспективі. Такий підхід відповідає думці вітчизняних науковців [2-3].

Крім того, відповідно Податковому кодексу [1] зменшення фіскального навантаження на корпоративний сектор компенсується посиленням тиску на доходи фізичних осіб, що ще більше обмежує реалізацію потенціалу непрямого оподаткування. В нинішніх умовах доцільніше зміщувати акцент оподаткування не на доходи, а на споживання з паралельним покращенням адміністрування непрямих податків.

Отже, для більш повної реалізації фіскального потенціалу підсистеми непрямого оподаткування в Україні, необхідно: вирішити низку проблем, пов'язаних з адмініструванням непрямих податків; розширити групи підакцизних товарів, наприклад, за рахунок предметів розкоші; підвищити продуктивність ПДВ; встановити обмеження щодо використання схем мінімізації податку; переходити до зниження ставки ПДВ лише за наявності ресурсів і в довгостроковій перспективі.

Література

1. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://minfin.com.ua/taxes/-/tax_kodex.html
2. Вахновська Н.А. Проблеми розвитку податкової системи України. / Н.А. Вахновська, М.І. Купира. // Економічний форум. – 2012. – № 2.
3. Мельник М.М. Механізми регулювання непрямих податків в Україні: переваги та недоліки / М.М. Мельник // Наукові праці НДФІ. – 2008. – Вип. 42.

Крилова О.І.
«Фінанси і кредит», ОКР «бакалавр»
Донецький державний університет управління
Науковий керівник – старший викладач Філіппова Ю.О.

РОЛЬ ПОДАТКІВ У ФІСКАЛЬНІЙ ПОЛІТИКИ КРАЇНИ

В останні роки дуже гостро стоїть питання з приводу ролі держави в регулюванні соціально-економічному розвитку країни. Фіскальна політика країни, виступаючи у якості ефективного засобу макроекономічного регулювання здійснює цілеспрямований вплив на обсяг національного виробництва, рівень безробіття та інфляції. В сучасних умовах економічної нестабільності актуальним є дослідження ролі податків, як головного джерела надходження коштів до бюджету країни та інструмента фіскальної політики.

Питаннями визначення особливостей оподаткування у сучасних умовах займаються провідні російські й українські вчені економісти - Андрущенко Л.А., Бабич Л.М., Горянський І.В., Дем'яненко М.Я., Черніков Д.Г., Юткіна Т.Ф., Лисецький А.С., Василик О.Д., В.П. Вишневський, Соколовський А.М., Д'яконова І.І. Незважаючи на існуючі здобутки, подальших досліджень вимагають розробка і впровадження дійових заходів щодо стабілізації економіки держави через механізм впливу податків.

Метою дослідження виступає визначення ролі податків як головного інструменту фіскальної політики країни.

Завдяки податковим надходженням формуються грошові ресурси, які забезпечують виконання функцій держави, відбувається перерозподіл доходів між різними соціальними групами населення, здійснюється вплив на розвиток економіки і процес суспільного відтворення, підтримується належний рівень зайнятості, що загалом призводить до соціально-економічного росту та підвищення конкурентоспроможності держави [1, с.36].

Фіскальна політика є одним із важливих факторів регулювання ринкової економіки країни. Але сучасний стан податкової системи України свідчить про

те, що на сьогодні залишаються невирішеними питання переорієнтації чинної податкової системи на стимулювання процесів соціально-економічного розвитку країни, а недоліки податкової системи призвели до проблем системного характеру. Отже, податкову систему України слід реформувати таким чином, щоб вона стала дієвим інструментом підвищення конкурентоспроможності держави та сприяла розвитку економіки України, а саме:

формування нового інституційного середовища оподаткування, що, у свою чергу, забезпечить сприятливе для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом;

формування відповідального ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань [2, с.25];

підвищення фіскальної ефективності податків за рахунок розширення податкової бази;

покращання адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків;

внести зміни в податкове законодавство й розмежувати різні ставки ПДВ для окремих видів товарів та послуг;

підтримувати малий та середній бізнес, надаючи податкові пільги та канікули.

Література

1. Белова И.А. Становление взглядов на роль налогов как инструмента фискальной политики // И.А. Белова // Вестник Челябинского государственного университета.-№9 (263).-2012.- С.36-40.

2. Єфименко Т.І. Формування фіскального простору економічних реформ / Т.І. Єфименко //Фінанси України. – №4. – 2011. – С. 3-23.

Ліхова О. В.
« Фінанси та кредит », 4 курс,
ДВНЗ « Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана »
Науковий керівник – к.е.н., старший викладач Котіна Г.М.

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Питання доцільності та розміру бюджетної децентралізації в Україні є дискусійним. Аргументами «проти» є розпорошення фінансових ресурсів, як можливий наслідок децентралізації; нерівномірність розвитку регіонів (лише 5 формують державний бюджет, а 22 регіони України - дотаційні). Однак, більшість науковців, економістів, політиків підтверджують необхідність фінансової децентралізації, адже вона дасть змогу дотримуватись принципу співвідношення повноважень і відповідальності, підвищить зацікавленість органів місцевого самоврядування у наповнюваності місцевих бюджетів та забезпечить виконання принципу субсидіарності [2]. Показники бюджетної децентралізації визначають рівень децентралізації у країні в цілому.

Мета доповіді полягає у визначенні напрямків бюджетної децентралізації та шляхів підвищення ефективності бюджетної дисципліни.

Одним з основних показників, що характеризує структуру бюджетної системи є коефіцієнт бюджетної децентралізації (1).

$$\text{Коефіцієнт бюджетної децентралізації} = \frac{\text{доходи (видатки) місцевих бюджетів}}{\text{доходи (видатки) зведеного бюджету}} \quad (1)$$

За період 2007-2011 рр. коефіцієнт бюджетної децентралізації за видатками коливався від 0,4 до 0,43, це означає, що з місцевих бюджетів здійснювалося лише 40-43 % видатків від загального обсягу. Коефіцієнт децентралізації за доходами є значно нижчим (від 0,27 у 2007 р. впав до 0,22 у 2011 р.). Такі дані свідчать про необхідність підвищення фінансової децентралізації, особливо за доходами, за рахунок збільшення наповнюваності місцевих бюджетів.

Враховуючи наявні проблеми, можна запропонувати наступні **вектори розвитку бюджетної децентралізації в Україні:**

- чітке розмежування повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, уникнення дублювання функцій;
- закріплення у законодавстві та реальне наповнення змістом принципу субсидіарності [4];
- внесення коректив до схеми планування і виконання бюджету «зверху вниз», щоб враховувати інтереси громад у діяльності органів місцевого самоврядування;
- посилення фінансової основи бюджетів місцевого самоврядування шляхом об'єднання територіальних громад сіл, селищ і міст (за європейськими нормами первинна територіальна одиниця має налічувати не менше 100 тисяч мешканців);
- задіяння потенціалу нефіскальних джерел наповнення дохідної частини місцевих бюджетів; активізації діяльності органів місцевого самоврядування на фондовому та кредитному ринках через емісію муніципальних цінних паперів [4];
- прийняття Проекту закону "Про комунальну власність", визначення її статусу, порядку використання та відчуження
- зміна формули розрахунку міжбюджетних трансфертів, адже простий розрахунок (видатки – доходи закріплені за відповідним бюджетом) не стимулює регіони до збільшення наповнюваності місцевих бюджетів, а, навіть, навпаки;
- у розподілі регульованих загальнодержавних податків збільшити частку місцевих бюджетів, щоб зменшити зустрічний рух коштів (2)

$$\begin{array}{l} \text{регіони} \xrightarrow{\text{податки}} \text{держ. бюджет} \\ \text{місцеві бюджети} \xleftarrow{\text{трансферти}} \text{держ. бюджет} \end{array} \quad (2);$$
- збільшити залучення інвестицій місцевими органами влади за рахунок підвищення конкурентоспроможності регіонів.

Бюджетна децентралізація має здійснюватись разом з адміністративною реформою, удосконаленням законодавства (податкового, ЗУ «Про місцеве самоврядування»).

Система розподілу бюджетних коштів має бути унормована на рівні, що не тільки підтверджений практикою загальноєвропейських країн із тривалими традиціями бюджетної децентралізації, а й відповідає сучасному стану розвитку бюджетної системи України. Ефективно розроблена політика фінансово-бюджетної децентралізації повинна зміцнювати місцеву автономію, сприяти підвищенню політичної відповідальності та економічної ефективності [3].

Література

1. Козенко, А. О. Проблеми процесу бюджетної децентралізації в Україні [Текст] / А. О. Козенко // Економіка та держава. - 2012. - № 4. - С. 67-68.
2. Короткий звіт про дебати на тему «Децентралізація підвищить конкурентоспроможність регіонів»/[Електронний ресурс] — Режим доступу:http://www.feg.org.ua/docs/decentre/decentralization_ukr.pdf
3. Монаєнко А.О. Фінансово-бюджетна децентралізація в регіональному управлінні/[Електронний ресурс] — Режим доступу:http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dtr/du/2010_1/files/DU110_35.pdf
4. Послання Президента України до Верховної Ради України 2012 рік/[Електронний ресурс] — Режим доступу:<http://document.ua/pro-vnutrishnetazovnishne-stanovishe-ukrayini-v-2012-roci-doc103135.html>
5. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2011 рік / [Щербина І. Ф., Рудик А. Ю., Зубенко В. В., Самчинська І. В. та ін]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К. : 2011. – С.34-35; 55-56/[Електронний ресурс] — Режим доступу:http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr.pdf

Макарук Я. А.
*«Фінанси та кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - к.е.н., старший викладач Котіна Г.М.*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВОЮ КОШТІВ НА ВНУТРІШНЬОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

Тема залучення державою коштів на внутрішньому фінансовому ринку є досить актуальною та проблемною. Саме таким способом держава знаходить додаткові кошти, які в основному використовує для фінансування бюджету, для покриття його дефіциту, для фінансування різних сфер суспільного розвитку.

Перевагою є те, що при випуску державних облігацій, держава гарантує їх викуп, через це вони вважаються першокласними цінними паперами з високим ринковим та кредитним рейтингом [2]. Казначейські зобов'язання є теж надійними і їх кошти від реалізації спрямовуються на покриття поточних видатків державного бюджету. Дані боргові зобов'язання мають доступну номінальну вартість; щоквартальні купонні платежі; випуск у документарній формі на пред'явника, що значно спрощує процедуру купівлі, обігу та погашення; відсутність оподаткування доходів. При залученні коштів на внутрішньому фінансовому ринку через державні цінні папери, держава також притримує інфляцію, так як частина грошей вилучається із обігу [4].

Досягненням вітчизняної державної фінансової практики уже є те, що ринок боргових зобов'язань держави розвивається з березня 1995 року у вигляді ОВДП. Відтоді роль їх роль у фінансуванні бюджетного дефіциту стрімко зростає. Про це свідчить динаміка державного внутрішнього боргу (рис. 1)[5].

Рис. 1. Динаміка державного внутрішнього боргу

Після 2008 року заборгованість зростає, через збільшення дефіциту бюджету і недовиконання дохідної частини бюджету через зниження макроекономічних показників. Держава навіть збільшувала процентні ставки за ОВДП. При збільшенні інфляції зростали ставки ОВДП, але в останні роки цією залежності не було, оскільки держава відчувала гострий дефіцит коштів (рис. 2).

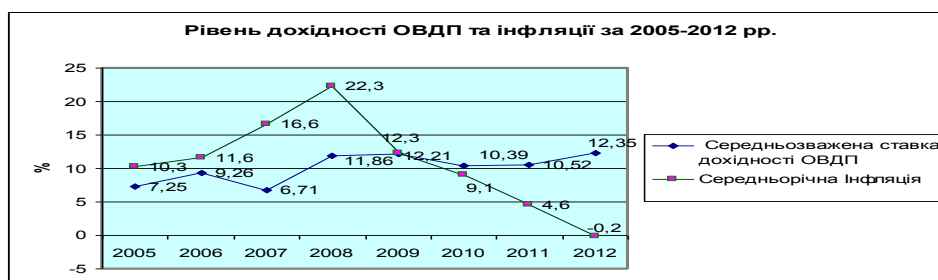

Рис. 2. Рівень дохідності ОВДП та інфляції за 2005-2012 рр.

Але слід зазначити, що зростання процентних ставок призводить до зменшення інвестицій у приватному секторі й частково – до скорочення споживчих витрат. У підсумку в економіці відбувається падіння доходу. До 2008 року була виважена боргова політика. Було ефективне управління державним боргом, його поступове погашення та реструктуризація. Після 2008 року і по сьогоднішній день характеризується стрімким збільшенням внутрішнього боргу через політичну нестабільність [3]. На нашу думку, не означає успіху, те, що цей фінансовий інструмент набув популярності на вітчизняному фінансовому ринку, адже має місце накопичення боргових зобов'язань держави перед інвесторами-власниками держоблігацій, в основному перед юридичними особами.

Щодо зарубіжного досвіду, можна взяти Португалію, де у червні 2007 року на черговому засіданні Комітету INTOSAI, розглядалися питання з ефективного управління державним боргом. Тому За 2007–2009 роки активізувався випуск казначейських векселів. Португальська Республіка має окрему установу з питань управління боргом - IGCP. Місія цього органу полягає в інтегрованому управлінні готівковими залишками і прямим боргом. Автор має таку думку, що Україні теж не завадило б мати таку установу, яка б підпорядковувалася Міністерству фінансів. Своє завдання вона виконувала б через стабільне виконання боргових зобов'язань держави; мінімізацію витрат урядового боргу в довготривалій перспективі; оптимізацію управління обігом готівки в державному секторі. [6]

У зверненні Президента України до Уряду 2012 року висвітлені такі проблеми: збереження високих обсягів боргових залучень на внутрішньому фінансовому ринку, проблема ліквідності банків, що змушує їх продавати ОВДП, погіршення макрофінансової стабільності, агресивна боргова політика. Основними шляхами вирішення цих проблем є зменшення боргового навантаження на економіку, застосування фіскальних стимулів, розробка антикризових заходів, щодо погіршення динаміки на фінансовому ринку, а також створення базового законодавчого документу, який би чітко визначав пріоритети боргової політики [1].

В умовах недостатності фінансових ресурсів, державні внутрішні боргові зобов'язання виступають одним з фінансових інструментів для їх залучення. Основним видом боргових зобов'язань, які функціонують на ринку України, є облігації внутрішньої державної позики. Для ефективного функціонування державних цінних паперів необхідно створити ринкові умови діяльності на первинному та вторинному ринках, підвищити їх ліквідність та збільшити види фінансових інструментів на них, установити базовий законодавчий документ регулювання боргової політики. Досвід Португалії з питань адміністрування у сфері державного боргу може бути використаний при розбудові системи управління внутрішнім державним боргом в Україні.

Література

1. Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році» – 2012.– С. 22-26.
2. Кучер Г. Розвиток ринку внутрішніх державних боргових зобов'язань України / Г. Кучер // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – К. : Вид-во. КНТЕУ. – 2011. – № 2. – С. 47-58.
3. Кондрат І.Ю. Прогнозування показників Державного боргу як фактора економічної безпеки України / І.Ю. Кондрат, С.Я. Фаріон // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 21.9. – С. 211-215. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.nbuu.gov.ua>.
4. Лановий В. Якісне оновлення державних фондів інструментів – передумова подолання проблеми ліквідності ринку облігацій / В. Лановий, О. Дубихвіст // Вісник НБУ. – 2012. – № 1. – С. 3-6.
5. Плєць І.І. Аналіз функціонування ринку державних облігацій в Україні // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки» – 2012 - № 4.. – С. 351-352.
6. Іваненко Ю.В. Мамишев А.В. Агентство з питань управління державним боргом: досвід Португалії та Великобританії. // Вісник НБУ. – 2010. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ac-rada.gov.ua>.

Ольшевська Ю.В.

*«Економічна теорія», 4 курс,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Науковий керівник - к.е.н., доцент Ломачинська І.А*

**ОЦІНКА ФІСКАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДСИСТЕМИ
ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Прибуткові податки з фізичних та юридичних осіб, які відносяться до підсистеми прямого оподаткування, є регулятором взаємовідносин між державою та суб'єктами господарювання, населенням. Останнім часом все більше уваги приділяється їх регулюючому потенціалу, проте визначальним залишається забезпечення стабільної фінансової бази для держави, тобто реалізація фіскальної функції.

Протягом тривалого часу податок на прибуток підприємств в Україні залишається головним з прямих у формуванні доходів Зведеного бюджету. Його частка у ВВП все ще є значною порівняно із розвиненими країнами. При цьому основну частку надходжень забезпечують приватні підприємства, діяльність яких найбільше залежить від економічної активності.

Частка ВВП, яка перерозподілялась за допомогою податку на прибуток підприємств, в Україні була відносно стабільною й навіть зростала до 2008 р. (2006 – 4,9 % ВВП, 2007 – 4,8%, 2008 – 5% ВВП). З 2008 р. спостерігається зниження надходжень з цього податку, що пояснюється зростанням кількості збиткових підприємств. Так в 2009 р. частка податку на прибуток підприємств в ВВП становила 3,6%, 2010 – 3,4%, 2011 – 4,4%, 2012 – 4,7% [1].

Однак в Податковому Кодексі прибуткове оподаткування зазнало певних змін – спостерігається суттєве підвищення фіскальної ефективності податку з доходів фізичних осіб в порівнянні з податком на прибуток підприємств, а також зниження податкового тягаря на доходи малозабезпечених громадян.

Податковий кодекс передбачає поступове зниження основної ставки податку на прибуток до 16% [2], що в короткостроковому періоді призведе до зниження доходів до бюджету держави. В той же час, низька номінальна ставка податку автоматичного не означає більш конкурентоспроможний фіскальний простір: конкурентоспроможність податкової системи більше залежить від реальної ставки податку та від простоти і прозорості його адміністрування.

Зростання частки податку з доходів фізичних осіб у сукупних податкових надходженнях, яке передбачене Податковим Кодексом, залежить, перш за все, від структури наявних доходів населення, темпів їх зростання. В Україні

найбільший вплив на зростання надходжень від податку з доходів фізичних осіб мало зростання доходів населення, зумовлене, зокрема, підвищенням розміру мінімальної заробітної плати завдяки економічному зростанню, що спостерігалось в 2004-2008 рр. Сучасне податкове законодавство передбачає розширення та включення різноманітних джерел доходів до бази оподаткування цього податку. Однак на сучасному етапі питома вага надходжень податку від інших джерел є незначною - в Україні існують перешкоди для виникнення різних джерел доходів як потенційних об'єктів оподаткування, та значна частка національної економіки знаходиться в тіні. Зокрема, доволі низький рівень розвитку фінансового ринку стримує зростання доходів фізичних осіб від операцій з фінансовими активами.

Підсумовуючи необхідно зазначити, що з позиції максимізації фіскальної ефективності необхідно не лише вносити зміни до механізму прибуткового оподаткування, розширювати базу оподаткування, а, перш за все, створювати умови для зростання, збереження доходів як об'єктів оподаткування.

Література

1. Інформація про стан виконання Зведеного і Державного бюджетів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77440
2. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://minfin.com.ua/taxes/-/tax_kodex.html

Пащенко Є.І., Тімаков Д.М.
«Міжнародна економіка та менеджмент», 3 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - к.е.н., доцент Сущенко О.М.

ТЕОРІЯСТІЙКОГО РОЗПОДІЛУ І ПРАКТИКА МОДЕЛЮВАННЯ РИНКУ ЗА ПРАЦЯМИ ЛЛОЙДАШЕПЛІ І ЕЛВІНА РОТА

15 жовтня 2012 року премія з економіки імені Альфреда Нобеля була присуджена ЛлойдШеплі та Елвіну Роту за "теорію стабільних розподілів та практику дизайну ринків"

Нобелівські лауреати з економіки 2012 року зуміли поєднати теорію ігор з потребою так званого «дизайну ринків».

Ринок праці ускладнюється тим, що предмет угоди не є звичайним товаром і залежить від інтересів продавця - кандидата на посаду.

Праці цьогорічних нобелівських лауреатів дали відповіді на питання як найкращим чином розподілити ресурси серед покупців, так щоб сформувати оптимальні комбінації їхніх інтересів з інтересами продавців і звести між собою агентів, які найбільше підходять один одному.

Дизайн ринків - встановлення певних правил, які покращуватимуть автоматичний процес співставлення і узгодження інтересів учасників ринкової гри.

Проблеми співставлення характерні не лише ринкам, а будь-яким процесам, у яких існує взаємодія між двома групами агентів, що повинні вибрати один одного.

ЛлойдШепліразом із померлим у 2008 році Девідом Гейлом розробили так звану теорему Гейла-Шеплі.

Запропонований Шеплі алгоритм відповідав головному критерію якості: розподіл був стабільним. Стабільним механізм розподілу вважався тоді, коли кожен з учасників пар не зможе обрати для себе кращого варіанту, оскільки жодна з протилежних сторін не буде зацікавлена у зміні вибору.

Елвін Рот зумів застосувати теоретичні висновки ЛлойдаШеплі для вирішення ряду практичних завдань, які вимагають співставлення та узгодження між собою численних інтересів агентів ринкової взаємодії.

На початку 20-го століття у США працевлаштування молодих медиків відбувалось децентралізовано і хаотично.

З метою вирішення цих проблем починаючи з 1950-х років ринок медичних вакансій у США зазнав змін.

Елвін Рот у 1990 роки удосконалив застарілий алгоритм системи підбору інтернів, вирішивши нову проблему сімейних пар, частка яких зростає серед випускників.

Елвін Рот зумів перевірити дієвість теоретичних висновків свого попередника, удосконаливши дизайн численних ринків, що страждали від слабкості цінового механізму, недостатньої кількості учасників або асиметрії інформації.

Нобелівські лауреати здійснили вагомий внесок у створення систем набору учнів, які максимально враховували інтереси учнів і шкіл під час вступних кампаній у провідних містах США.

Елвін Рот врятував тисячі життів, розробивши алгоритм для обміну донорськими органами, який узгоджував численні потреби хворих і благодійників, а також враховував масу об'єктивних обмежень на сумісність органів.

Свою роботу вчені сконцентрували на вивченні ринків, які не передбачають важливості ціни для рівності попиту і пропозиції. Теорія ігор – область, що знаходиться на межі мікроекономіки та математики. Звичайно оптимальний метод розподілу залежить від конкретної ситуації. Шейплі і Рот дали в руки людству потужний теоретичний інструмент, який може бути ефективно використаний для поліпшення роботи багатьох ринків.

Пилипів О. Я.

«Фінанси та кредит», 4 курс

Приватний вищий навчальний заклад «Галицька Академія»

Науковий керівник - к.е.н., доцент Левандівський О.Т.

ІНСТРУМЕНТИ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЗАСІБ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Фіскальна політика держави належить до найефективнішого засобу макроекономічного регулювання, яка відповідно до основних цілей стабілізаційної політики, здійснюється з метою цілеспрямованого впливу на обсяг національного виробництва, рівень безробіття та інфляції. В сучасних умовах панування світової фінансової кризи та економічної нестабільності виникає необхідність дослідження саме фіскальної політики як засобу стабілізації економіки.

Серед засобів фіскальної політики основним, найбільш універсальним та дієвим фінансовим інструментом є податки. Це пояснюється тим, що на відміну від решти інструментів, вони носять практично всеосяжний характер - зачіпають майже усіх юридичних осіб та практично все дієздатне населення. Податки встановлюють рівень державної централізації ВВП, який на даний час коливається в різних країнах в межах 30-50%, та пропорції розподілу й перерозподілу доходів юридичних і фізичних осіб. В сучасних умовах податки виступають основним методом формування доходів держави. Так, їх питома вага в доходах бюджету сягає 90-95%. Це надійні, стабільні й регулярні надходження, що обумовило їх широке застосування.

Не менш важливим є регулюючий аспект використання податків державою. Встановлюючи форми й рівень оподаткування доходів юридичних і фізичних осіб, держава формує певну систему економічних інтересів у суспільстві. За їх допомогою можна стимулювати одних суб'єктів (чи певні сфери діяльності) й стримувати інших. Вони визначають рівень чистих доходів підприємств та громадян і, відповідно, рівень споживання. Таким чином, за допомогою даного інструменту держава може надійно і цілеспрямовано впливати на вирішення перш за все основної проблеми регулювання суспільного виробництва - встановлення рівноваги між сукупним попитом і пропозицією. В умовах надмірного поживлення виробництва і зростання пропозиції держава, може стримувати цей процес збільшенням рівня

оподаткування юридичних осіб. Навпаки, вирішення завдання стимулювання попиту, а відтак і виробництва, засновується на зниженні рівня оподаткування, насамперед, фізичних осіб.

Розглядаючи вплив фіскальної політики на економіку, слід враховувати, що її заходи тісно пов'язані з державним бюджетом. Цей процес пояснюється тим, що будь-які зміни у фіскальній політиці супроводжується відповідними змінами у державному бюджеті. Так, змінюючи рівень податкових ставок, держава змінює обсяг податкових надходжень до бюджету, а змінюючи обсяг державних закупівель, вона вливає на його видатки. Метою фіскальної політики є досягнення стабілізаційного ефекту в економіці, тобто збільшення обсягів виробництва, зменшення безробіття та зниження інфляції. Отже, фіскальна політика виконуючи стабілізаційну функцію, водночас виконує і бюджетну функцію.

Фіскальна політика може вливати на стабілізацію економічної ситуації шляхом підвищення державних видатків, тим самим стимулювати збільшення номінального доходу населення, що обумовлює вищий рівень споживання. Іншим підходом до вирішення цієї проблеми є розмежування бюджетних витрат на споживання і на розвиток. В Україні спостерігається саме така система. Оскільки складовими державних фінансів є бюджет та фонди цільового призначення.

Тому, обирати фіскальну політику потрібно лише з урахуванням економічної ситуації; у здійсненні фіскальної політики необхідно керуватися не лише інтересами економічного зростання, але й суспільною корисністю; фіскальна політика повинна відповідати принципам прозорості, чіткості та визначеності.

Романюк Ю.І.
*«Фінанси і кредит», 5 курс,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-*

СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Ефективність функціонування підприємства визначається багатьма обставинами. Держава, впливаючи через податковий механізм на юридичних осіб, може здійснювати регулювання основних економічних процесів, що відбуваються в країні в цілому.

У фінансовій науці проблеми впливу оподаткування на діяльність підприємств досліджуються достатньо. Це стосується, праць вітчизняних науковців: В.Андрущенко, А.Даниленка, О.Данілова, Я.Жаліла, А.Крисоватого, В.Мельника, П.Мельника, В.Опаріна, А.Соколовської, В.Федосова, С.Юрія.

Метою дослідження є визначення головних тенденцій розвитку механізму оподаткування підприємств в Україні.

В межах стимулювання економічної активності суб'єктів господарювання, система оподаткування юридичних осіб розвиватиметься наступним чином.

До 2014 року поступово знижуватиметься ставка податку на прибуток підприємств. Таким чином в 2014 році вона становитиме 16 %, а ставка ПДВ має знизитися до 17 %. В кінцевому підсумку в Україні будуть найнижчі номінальні ставки цих податків в Європі.

Відбуватиметься скорочення кількості контролюючих органів та зменшення тривалості податкових перевірок. Податковим кодексом визначено, що контролюючими органами є лише органи митної та податкової служби, а органами стягнення – виключно органи податкової служби. Виїзні перевірки стали коротшими.

Триватиме реалізація запровадженого комплексу податкових пільг. Податковим кодексом України запроваджено:

а) тимчасове звільнення окремих економічних операцій від сплати ПДВ, зокрема: операції з постачання та імпорту необроблених шкур та чиненої шкіри

без подальшої обробки (на період 1.01.2012 р. – 31.12.2013 р.); постачання, у тому числі імпорту, та вивезення в митному режимі експорту товарів відходів та брухту чорних і кольорових металів та деревини (до 1.01.2014 р.); операції з ввезення на митну територію України під митним режимом імпорту (реімпорту) товарів, крім підакцизних, що використовуються для потреб літакобудівної промисловості (до 1.01.2016 р.); операції з постачання на митній території України результатів науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт, які виконуються для потреб літакобудівної промисловості (до 1.01.2016 р.); операції з постачання техніки, обладнання, устаткування, що використовуються для реконструкції існуючих і будівництва нових підприємств з виробництва біопалива (до 1.01.2019 р.);

б) пільги в оподаткуванні прибутку підприємств, зокрема: підприємств від продажу на митній території України продуктів дитячого харчування власного виробництва; підприємств паливно-енергетичного комплексу в межах витрат, що не перевищують загальну річну суму передбачену інвестиційними програмами; тимчасове звільнення від оподаткування прибутку для підприємств окремих галузей (видавництв, видавничих організацій, підприємств поліграфії до 1.01.2015 р., підприємств машинобудування для агропромислового комплексу до 1.01.2021 р., суб'єктів господарської діяльності при наданні готельних послуг у готелях категорій «5», «4» і «3» зірки до 1.04.2021 р., підприємств легкої промисловості до 1.01.2021 р., підприємств галузі електроенергетики від продажу електричної енергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії до 1.01.2021 р., підприємств суднобудівної та літакобудівної промисловості до 1.01.2021 р., виробників біопалива від продажу біопалива до 1.04.2020 року.

Савицька В. К.

*«Фінанси та кредит», 3 курс,
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського*

ВИКОРИСТАННЯ ФІСКАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інтеграція України у високотехнологічне конкурентне середовище визначила потребу у формуванні інноваційної моделі розвитку вітчизняної економіки. Необхідність державного регулювання інноваційної діяльності зумовлена масштабами фінансових витрат для проведення досліджень і реалізацію їх результатів. Відтак необхідним є широкомасштабне залучення та максимально ефективного використання фінансових ресурсів із різноманітними джерелами походження. Побудова ефективного механізму фінансування та бюджетної підтримки інноваційного сектору залишається актуальною проблемою української економіки.

Для стимулювання інноваційної діяльності держава може надавати достатнє фінансування із бюджету та створювати ефективний механізм податкових стимулів. Другий напрям в сучасних умовах є більш універсальним.

Виокремлюють дві яскраво виражені моделі державної політики у сфері підтримки інновацій: англо-американську та франко-японську [1]. Перша передбачає застосування в основному непрямих методів, тоді як друга характеризується широким використанням сукупності методів прямого стимулювання інноваційного процесу.

Найбільш поширеними інструментами стимулювання інноваційних процесів у різних країнах світу є пільгове оподаткування, податковий кредит, податкові канікули.

Вперше податкові знижки були надані японським компаніям у 1966 р., на початку 90-х років ХХ ст. їх отримують компанії більшості країн світу [2]. За період застосування ці пільги виявили себе як надійний інструмент науково-технічної, промислової та інноваційної політики держави, який сприяє вирішенню важливих економічних завдань.

Найпоширенішими у світі схемами застосування податкового кредиту є пропорційна та прирістна, в деяких країнах вони застосовуються одночасно [3].

Податкові канікули як дієвий фінансовий інструмент, що сприяє активній інноваційній діяльності, з успіхом застосовують у Китаї, Індії, Ізраїлі [3].

На сьогодні в Україні податкове законодавство передбачає низку преференцій для інноваційної діяльності. Запроваджено фіскальні стимули, завдяки яким вивільнюється інвестиційний ресурс в розмірі 47 млрд. грн. [4].

Таким чином, аналіз фінансових механізмів інноваційної політики розвинених країн дає підстави зазначити, що в більшості з них застосовується поєднання прямих та непрямих методів фіскального регулювання інноваційної активності економічних суб'єктів. До найбільш прийнятних для застосування в Україні можна віднести: здійснення урядових закупівель інноваційних розробок; надання державних гарантій по кредитах та податкових пільг ключовим суб'єктам інноваційного бізнесу; надання податкових кредитів та державних компенсацій комерційним компаніям, що самостійно займаються науковими дослідженнями і розробками; надання пільг некомерційним організаціям ліцензіатам-патентовласникам, які перебувають у державній власності. Для інноваційного розвитку української економіки необхідно поєднання найбільш ефективних механізмів бюджетно-податкового регулювання та стимулювання інноваційної діяльності.

Література

1. Касьяненко В. Зарубіжний досвід управління інноваційним потенціалом економіки та можливості його використання в Україні/ В. Касьяненко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4. – С. 200-204.
2. Замасло О. Податковий механізм стимулювання інноваційної діяльності в Україні / О. Замасло // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – № 19. – С. 235-240.

3. Блискавка Т. Зарубіжний досвід фіскального регулювання інноваційного процесу в економічно розвинених країнах / Т. Блискавка // Дослідження міжнародної економіки. – 2011. – № 1(66). – С. 155-165.

4. Дем'янюк О. Податкові важелі стимулювання інноваційної діяльності / О. Дем'янюк // Інноваційна економіка. – 2010. – № 2. – С. 241-245.

*Солтусенко О. М.,
«Фінанси», 5 курс
Донецький державний університет управління
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мамченко К.Ю.*

ФІСКАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК СТАБІЛІЗАТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Падіння основних економічних показників України у другій половині 2012 року завершує період так званої стабілізації і дворічного періоду економічного росту. Нині в Україні досить гостро стоїть питання фінансової стабілізації економічного розвитку. Одними із важливих інструментів для подолання кризових явищ у країні може бути впровадження стабілізаційної фіскальної політики.

Нажаль в Україні інструменти фіскальної політики не досить активно впроваджуються саме для макроекономічного регулювання і не повністю використовуються з метою стабілізації кризових явищ в економіці.

Основним серед засобів фіскальної політики, найбільш універсальним та дієвим фінансовим інструментом виступають податки. Це пояснюється тим, що на відміну від решти інструментів, вони носять практично всеосяжний характер - зачіпають майже усіх юридичних осіб та практично все дієздатне населення. Так, їх питома вага в доходах бюджету сягає 90-95%. Це надійні, стабільні й регулярні надходження, що обумовило їх широке застосування.

Податки - це надзвичайно потужний та дієвий інструмент фінансового впливу, а тому його використання має бути вкрай обережним. Так, один з

найвідоміших економістів П. Самуельсон вказує, що: "фіскальна політика являється дуже сильною зброєю. ... Це подібна атомній бомбі, надто потужна зброя, щоб дозволити окремим особам і урядам грати з нею".

На сьогоднішній день податкове законодавство є недосконалим і саме це являється однією з основних причин негативного розвитку економіки в нашій державі. Протягом останнього часу робилося дуже багато спроб змінити ситуацію, пропонувалися різноманітні законопроекти, але реальні кроки у реформуванні податкового законодавства були зроблені лише в 2011 році, зокрема, прийняття нового Податкового кодексу.

Наразі податкове законодавство ще далеке від досконалості та вимагає подальшого реформування. Водночас, як свідчить досвід, постійне запровадження кардинальних змін у такій сфері, як податкова, не є правильним кроком, оскільки позбавляє платників податку стабільності, а остання, як відомо, є запорукою успішного бізнесу та економічного розвитку країни в цілому.

Таким чином, в основі діючої податкової системи повинні бути прямі податки, тобто податки, де об'єктом оподаткування є доходи фізичних осіб, прибуток юридичних осіб, земля, майно та капітал. При оподаткуванні доходів фізичних осіб повинна використовуватись диференціація ставок в залежності від виду діяльності та розміру отриманого прибутку. Також необхідно зменшити нарахування в фонд оплати праці та реформування системи соціального забезпечення; суттєво зменшити видатки на органи державної влади.

Отже, для впровадження стабілізаційної фіскальної політики та покращення економічного стану країни потрібно застосувати комплекс макрофінансових стабілізаторів та проведення грамотної державної політики, а саме необхідно забезпечення дієвого контролю за дотриманням фінансової дисципліни; приведення бюджетного процесу у відповідність з Бюджетним кодексом і Конституцією; зміцнення фінансової бази місцевого

самоврядування, а подальше реформування податкового законодавства має бути послідовним і виваженим, а не стихійним.

Сохань А. О.

*«Фінанси і кредит», 4курс,
ДВНЗ Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник - к. е. н., доцент Сафонова Л. Д.*

МЕХАНІЗМ ФІСКАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України набуває актуальності питання стимулювання інноваційної діяльності серед вітчизняних підприємств. Беручи до уваги той факт, що формування інноваційної економіки потребує значних фінансових ресурсів, необхідно віднайти найбільш прийнятні для нашої країни методи стимулювання.

Наявний рівень інноваційного потенціалу є визначальним фактором щодо можливостей, термінів та конкретних шляхів переходу національної економіки до інноваційної моделі розвитку. Як свідчать статистичні дані ООН, на початку XXI століття Україна посідала одне з перших місць у світі за кількістю наукових співробітників. Нині Україна залишається серед світових лідерів за більшістю напрямків фундаментальної науки (Україна нині є лідером серед країн Східної Європи за доходами у сфері ІТ послуг).

Протягом останніх п'яти років інноваційна активність вітчизняних підприємств залишалася на низькому рівні: за 2008–2012 рр. частка підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, в загальній структурі промислових підприємств знаходилась на рівні ~ 12,0%.

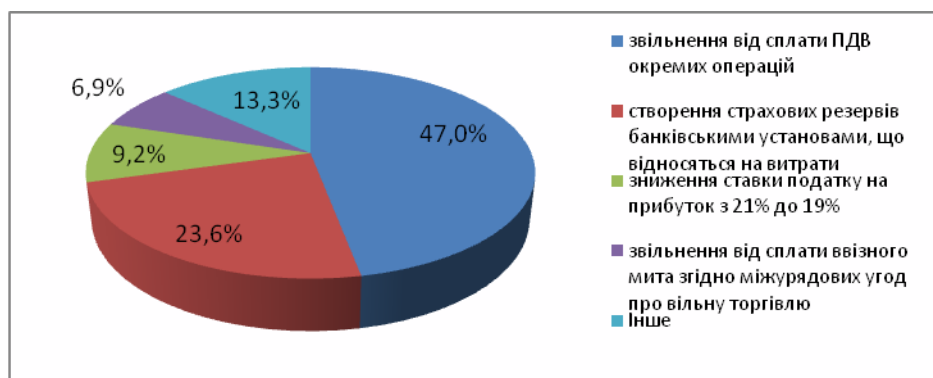
Як свідчить світовий досвід, для стимулювання інноваційної діяльності держава може діяти у двох найбільш поширених напрямках: надавати достатнє фінансування інноваційних процесів із бюджету та створювати ефективний

механізм податкових стимулів. Постійний дефіцит фінансових ресурсів держави обумовлює значущість та доцільність фіскального регулювання.

Фіскальні механізми стимулювання інноваційної діяльності знайшли своє використання порівняно недавно – вперше у 1966 р. податкові знижки були надані ряду японських компаній; у США їх почали надавати у 1981 р. Найважливішим інструментом впливу податкової системи на економіку є податкові пільги. Узагальнення світового досвіду податкового стимулювання інноваційної діяльності дає змогу виділити наступні основні види пільг:

- зменшення бази оподаткування шляхом списання витрат на проведення НДДКР;
- інвестиційний податковий кредит;
- зниження податкових ставок для суб'єктів інноваційної діяльності;
- встановлення неоподаткованого мінімуму об'єкта оподаткування;
- звільнення від сплати окремих податків венчурних фірм;
- вирахування з визначеної суми податку.

На сьогоднішній день в Україні податкове законодавство передбачає низку преференцій для інноваційної діяльності. Так, проведена податкова реформа має на меті реалізацію двох ключових завдань: по-перше, в умовах критичного розбалансування системи державних фінансів необхідно збільшити доходи бюджету; по-друге, з метою стимулювання швидкого відновлення економіки потрібно створити сприятливий фіскальний простір для бізнесу та інвестицій. На 2013 фінансовий рік вивільнюється інвестиційний ресурс в розмірі 46,6 млрд. грн., структуру якого подано нижче.

Інвестиційний ресурс українських підприємств на 2013 р.

Наостанок доречно зазначити, що більшість зарубіжних країн використовує комбінацію прямих та непрямих методів фіскального регулювання інноваційної діяльності суб'єктів господарювання. На мою думку, для ефективного інноваційного розвитку України необхідне поєднання найбільш дієвих механізмів бюджетно-податкового регулювання та стимулювання інноваційної діяльності з врахуванням соціально-економічних особливостей.

Література

1. *Гаман М.* Світовий досвід стимулювання інновацій та можливості його застосування в Україні // Вісник національної академії державного управління. – 2011.– № 1.
2. *Шовкун А.І.* Податкове стимулювання наукової та інноваційної діяльності // Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: монографія: у 2 ч. Ч. 1 / За ред. В.М. Гейця, А.А. Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2012.
3. Статистичний щорічник України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Хімич І.Г.
«Облік, аналіз і аудит», 4 курс
Кременчуцький національний університет
ім. М.Остроградського
Науковий керівник - д.е.н, професор Касич А.О.

ЗМІНИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ З МЕТОЮ ЗБАЛАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

На сьогоднішній день перед урядом України стоїть головне завдання – збалансувати державний бюджет за рахунок змін податкової системи. І здійснюється це, перш за все, не шляхом зменшення видатків, а навпаки –

держава намагається збільшити доходи бюджету. Метою даного дослідження є аналіз змін вітчизняної податкової системи протягом останніх років і виявлення їх впливу на динаміку податкових надходжень до бюджету держави.

Протягом 2010-2012 рр. відбулися значні податкові зміни: у 2010 році було прийнято ПКУ; введено єдиний податок, який замінив значну кількість інших податкових платежів; прийнято спрощену систему оподаткування; скасовано значну кількість податків і зборів та замінено їх на інші (наприклад, раніше відмінений готельний збір повернувся у вигляді туристичного збору); змінено ставки податків тощо. Вплив цих змін на податкові надходження бюджету України представлений у табл. 1.

Таблиця 1

**Структура податкових надходжень зведеного бюджету України
у 2009-2011 рр., %**

Показник	Роки		
	2009	2010	2011
Податкові надходження, % до ВВП	16,3	16,7	19,9
Податкові надходження, всього	100	100	100
Податок на прибуток підприємств	18,3	18,1	20,4
ПДФО	25,0	23,0	20,2
ПДВ	44,8	46,4	47,2
Акцизний податок	11,9	12,5	12,2

Джерело: [1,2]

Ми бачимо, що з прийняттям Податкового кодексу в 2010 році частка податкових надходжень до бюджету збільшилися. Змінилася і їх структура. Так, протягом 2009-2011 років відбулося збільшення надходжень від податку на прибуток підприємств, хоча ставки податку й зменшилися з 25% до 23% за ці роки. Це пов'язано, перш за все, зі збільшенням бази оподаткування. Стосовно ПДФО, то зменшення цих надходжень у 2011 р. пов'язане з розширенням податкових пільг для суб'єктів господарювання. Також відбулося збільшення надходжень з ПДВ, хоча ставка податку й залишалася 20%. Це зумовлено, перш за все, зростанням цін на товари, у вартість яких включається ПДВ, а також з розширенням бази оподаткування. Зменшення доходів з акцизного податку пов'язане зі зниженням ставок на деякі підакцизні товари, зокрема на бензин, хоча на такі товари як спирт етиловий та алкогольні напої ставка зросла.

Одним із основних критеріїв ефективності системи оподаткування держави є показник податкового навантаження. В порівнянні з іншими розвиненими країнами світу в Україні цей показник є середнім (25,5%). Найбільший – діє в США (39,2%), а також у Німеччині (30,2%). Найменший – у Швейцарії, де він становить лише 7,6%. У Польщі даний показник сягає 23,6% [3]. Слід сказати, що податковий тиск повинен відповідати етапу розвитку держави. Тому, враховуючи необхідність активного економічного розвитку народного господарства, даний показник в Україні мав би бути меншим.

Отже, податкова система України є досить недосконалою. Основною проблемою є непропорційні та нестабільні надходження податкових коштів до бюджету держави і, як наслідок, зростання тіньового сектору економіки. Тому першочерговими завданнями уряду мають стати оптимізація вилучення коштів у громадян і вдосконалення системи податкового контролю.

Література

- 1) Офіційний сайт Державного комітету статистики України [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua;
- 2) Офіційний сайт Міністерства фінансів України [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
- 3) Paying Taxes 2012 The global picture. – World Bank Group and Pricewaterhouse Coopers: 2011. – November 10. – 128 p.

*Циба А. М.
«Фінанси та кредит» 5 курс
Київський національний торговельно-економічний університет
Науковий керівник - к.е.н., доцент Кучер Г.В.*

**БОРГОВИЙ ТЯГАР: ОСОБЛИВОСТІ І НАПРЯМИ
МІНІМІЗАЦІЇ**

Державний борг є ваговою складовою фінансової системи, дієвим інструментом у механізмі макроекономічного регулювання та засобом реалізації державної стратегії. Правильна оцінка та мінімізація боргового тягара в країні є одним із пріоритетних завдань економічної політики держави, важливою умовою стабільності її фінансової системи. У сучасному світовому господарстві зовнішня заборгованість постає як важливий чинник впливу на національну економіку, визначаючи її кількісні та якісні параметри, а також умови безпечного економічного розвитку.

Оцінку боргового тягара вивчають не лише науковці різних країн, а й міжнародні фінансові інституції та структурні підрозділи ООН, що яскраво свідчить про гостру актуальність даної проблематики на сучасному етапі світового розвитку. Від характеру збалансування боргового тягара країни залежить бюджетна дієдатність країни, стан її валютних резервів, а отже стабільність національної валюти, рівень відсоткових ставок, інвестиційний клімат, характер діяльності всіх сегментів вітчизняного фінансового ринку. Це робить державний борг не просто засобом залучення коштів для фінансування державних потреб, але й важливим інструментом фінансової політики держави.

Поняття «борговий тягар» тісно переплітається з поняттям «державного боргу» адже воно включає в себе всі боргові зобов'язання держави. У більшості випадків існування державного боргу розглядається як негативне явище, як загроза економічній та фінансовій безпеці держави. Однак, світовий досвід демонструє численні приклади нагромадження державних боргів з одночасним динамічним розвитком країн-боржників.

Борговий тягар потрібно також розглядати з точки зору впливу на розвиток економіки країни на сучасному етапі та в майбутньому, а також як навантаження на майбутні покоління. Адже, всі державні запозичення в своїй більшості перелягають на плечі майбутнього покоління.

Управління державним боргом та оптимізацію боргового тягара в державі неможливо реалізувати без оцінювання аналізу боргової стійкості, яка дає

змогу забезпечити об'єктивність інформації та позитивно впливає на якість прийнятих управлінських рішень щодо державного боргу.

Боргову стійкість доцільно розглядати з точки зору такого стану, обсягу і структури заборгованості, який дозволяє країні-позичальнику виконувати поточні та майбутні зобов'язання щодо її обслуговування, і виключає необхідність вдаватися до списання чи реструктуризації заборгованості.

Україна дотримується поміркованої політики управління державним боргом, головною особливістю якої є зниження ризиків запозичень шляхом збільшення термінів та зниження вартості обслуговування.

Серед проблем обтяження борговим тягарем в Україні слід вказати швидке зростання обсягів державного боргу як в абсолютних розмірах, так і відносно ВВП; переважання зовнішньої заборгованості в структурі державного боргу; значні розміри гарантованого державою боргу, що викликає додаткові витрати у зв'язку з неплатоспроможністю позичальників; значну заборгованість перед міжнародними організаціями економічного розвитку та іноземними органами управління, що загрожує економічній безпеці України; нерозвинутість внутрішнього ринку державних цінних паперів, що ускладнює залучення державних позик; відсутність комплексного правового забезпечення щодо формування і управління державним боргом; відсутність досконалого інституційного механізму щодо активного управління державним боргом та ефективного використання залучених коштів.

Чешко С.О.

«Облік і аудит», 4 курс,

Чернігівський державний технологічний університет

Науковий керівник –к.е.н., доцент Петраков Я.В.

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНИХ
ІНСТРУМЕНТІВ В СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ КОРИСНИХ КОПАЛИН**

Попри значний природно-ресурсний потенціал та інтенсивний видобуток корисних копалин, рівень податкового навантаження на підприємства добувної галузі в Україні залишається дуже низьким через обмежене застосування використовуваних в світовій практиці фіскальних інструментів, що є характерним для всіх пострадянських країн [1; 2]. Оцінку основних фіскальних інструментів проведено в розрізі основних фіскальних інструментів (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка фіскальних інструментів в сфері оподаткування корисних копалин

Вид інструменту	Нейтральність	Адміністрування, звітність	Справедливість	Рівномірність розподілу
Рентні податки:				
- ресурсний рентний податок;	+2	-3	+3	+2
- податок на надприбуток	+1	-2	+2	+3
Податки на прибуток:				
- податок на прибуток підприємств	-1	-1	0	-1
- роялті з прибутку;	-1	-1	+1	-2
Податки на випуск:				
- адвалорне роялті;	-2	+1	+3	-3
- специфічне роялті	-3	+2	-3	-3
Спільні з державою проекти:				
- прибуток від участі в капіталі	+3	+3	+1	+2
- відсотки	+2	+1	0	+2

Примітки: шкала рейтингування представлена за шкалою: «+3» - найкраща результативність інструмента; а «-3» - найгірша оцінка. Така оцінка є досить умовною, оскільки застосування кожного з інструментів виходить з конкретно суб'єктивних індивідуальних умов та фіскальних параметрів

Джерело: розроблено автором на основі [3, с. 130].

Порівняльний аналіз ефективності фіскальних інструментів в сфері оподаткування проведено в розрізі ключових критеріїв можливості їх застосування урядом: нейтральності оподаткування; зручності адміністрування та звітності [4, с. 129], справедливості оподаткування та рівномірності розподілу податкового тягаря (запропоновано автором).

В контексті критерію *нейтральності* роялті на обсяг видобутої сировини є найменш ефективним, а рентних податок є кращим за податок на прибуток.

Слід зауважити, що обсяг бюджетних надходжень буде залежати від обраного інструменту та рівня прибутковості проекту.

Витрати держави на адміністрування рентних податків залежать від типу обраних фіскальних інструментів та обсягу необхідної інформації для розкриття. За цим критерієм порівняно менш затратними є роялті на обсягу випуску (не передбачає оцінки витрат та доходів).

За критерієм *справедливості* найбільш цікавими як для держави, так і платників податків є ресурсний рентний податок та адвалорне роялті.

Рівномірність розподілу податкового тягаря вказує на привабливість податку на надприбуток та фіскальних інструментів в спільних проектах.

Отже, в контексті подальшої трансформації податкової системи України доцільно замінити рентну плату (мобілізацію якої з 2013 призупинено) на ресурсний рентний податок з відповідною модифікацією плати за користування природними ресурсами до форми адвалорного роялті.

Література

1. Бобылев Ю.Н. Налогообложение минерально-сырьевого сектора экономики / Ю.Н. Бобылев, М.Ю. Турунцева: Ин-т Гайдара, 2010. – 200 с.
2. Соколовская А.М. Теория налогообложения. Продвинутый курс: учебник для магистрантов / И.А. Майбуров, А.М. Соколовская. – М: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 591 с.
3. Mining Royalties. A Global Study of Their Impact on Investors, Government, and Civil Society / James Otto, Craig Andrews, John Tilton et all. – Washington: The World Bank, 2006. – 298 p.
4. The Taxation of Petroleum and Minerals: Principles, Problems and Practice / ed. by Philip Daniel, Michael Keen, Charles McPherson. – New York: IMF - Routledge, 2010. – 454 p.

Юхта О.І.
«Фінанси та кредит», 4 курс,
ДВНЗ Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – к.е.н., доцент Кондратюк С.Я.

БЮДЖЕТНІ РИЗИКИ В КОНТЕКСТІ МАКРОФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

В умовах економічної невизначеності і нестабільності, особливої уваги потребують процеси, що пов'язані зі значними фінансовими потоками, зокрема бюджетних коштів. Бюджетні ризики, як сукупність факторів що зумовлюють можливість не виконання бюджетних показників є основою даного дослідження. Бюджет як фонд коштів потребує стабільності у надходженнях коштів, тому визначення бюджетних ризиків у контексті макрофінансового регулювання є актуальною проблемою.

Під бюджетними ризиками слід вважати сукупність чинників інституційного середовища, які за певних умов порушують стабільність окремих стадій бюджетного процесу.

Унаочнення бюджетних ризиків за стадіями бюджетного процесу із зазначенням механізму їх врегулювання наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Бюджетні ризики та механізми регулювання.

Стадія бюджетного процесу	Бюджетні ризики	Механізми регулювання
Складання проекту бюджету	• Неможливість точного прогнозування бюджетних показників	• Використання показників що піддаються прогнозуванню, наближення часу подання запитів до початку виконання бюджету
	• Ризики невірних макроекономічних прогнозів	• Запровадження усереднених прогнозів на підставі оцінок різних інститутів
	• Ризики впливу невиконання поточного бюджету	• Забезпечити наявність резервного фонду для можливості покриття невиконаної видаткової частини

		поточного бюджету.
Затвердження бюджету	<ul style="list-style-type: none"> • Політичні чинники 	<ul style="list-style-type: none"> • Запровадити механізм наукової експертизи окремих коректувань до державного бюджету
	<ul style="list-style-type: none"> • Ризики соціального популізму 	<ul style="list-style-type: none"> • Скорочення терміну між поданням до ВРУ Закону про ДБУ та граничним терміном прийняття Закону.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ризики несвоечасного прийняття Закону про ДБУ 	<ul style="list-style-type: none"> • Зобов'язати ВРУ в обов'язковому порядку приймати Закон України про ДБУ до перерви
Виконання бюджету	<ul style="list-style-type: none"> • Ризики державних закупівель «в одні руки» 	<ul style="list-style-type: none"> • Спрощення доступу до тендерних процедур та забезпечення їх публічності. Перехід державних закупівель на біржову основу. Забезпечення механізму обґрунтування витрат ДУ вище певного рівня.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ризики касових розривів 	<ul style="list-style-type: none"> • Зменшити бюджетну консолідацію та залишати більше коштів на місцях за рахунок впровадження диференційованої системи зарахування загальнодержавних податків та зборів до місцевих бюджетів
	<ul style="list-style-type: none"> • Циклічні ризики економічної динаміки 	<ul style="list-style-type: none"> • Зменшити частку не дискреційних (автоматичних) податкових доходів у податкових надходженнях ДБУ.
	<ul style="list-style-type: none"> • Зовнішньоекономічні ризики 	<ul style="list-style-type: none"> • Мінімізувати використання зовнішніх джерел запозичень, диверсифікувати валютний кошик, активізувати імпортозаміщуючу політику.
Складання та затвердження звітності	<ul style="list-style-type: none"> • Доврахування у бюджеті додаткових витрат/доходів 	<ul style="list-style-type: none"> • Зменшити термін між звітом про касове виконання ДБУ та звітом про виконання ДБУ.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ризики бюджетної дисципліни 	<ul style="list-style-type: none"> • Встановлювати граничні терміни взаєморозрахунків та умови виконання наприкінці року.

Окремо необхідно зацентувати увагу на елементах макропруденційного нагляду в умовах макрофінансового регулювання. Стабільність макрофінансового середовища ґрунтується на стабільності в першу чергу правового поля та мінімальним впливом «політичних циклів». Випереджаючий нагляд повинен базуватись на необхідності диверсифікації дохідної частини та

забезпеченості балансування бюджету за рахунок власних джерел використовуючи запозичення винятково для значних інвестиційних проектів.

Також значної уваги набувають ризики, що виникають в процесі міжбюджетних відносин. Структура податкових відносин в Україні на даний момент передбачає значну бюджетну централізацію водночас супроводжується значним дотаційним характером місцевих бюджетів з ДБУ. Економічні наслідки даного процесу проявляються у зменшенні росту ВВП (за даними МВФ, зростання на 1% бюджетної консолідації призводить до зниження темпів росту ВВП на 0,5%) [3]. Окрім того формуються додаткові ризики касових розривів, що пов'язані з часовими лагами між перерахуванням на казначейські рахунки ДБУ зібраних на місцях податків та зборів разом часовими лагами пов'язаними із платежами з ДБУ та відповідними перерахуваннями. Уникнення цих ризиків лежить також в площині перерозподілу доходів та можливості перегляду окремих часток податків що зараховуються до місцевих бюджетів та встановленні диференційованих рівнів зарахування окремих податків та зборів залежно від рівня економічного розвитку окремого регіону [2].

Таким чином бюджетні ризики є невід'ємною умовою функціонування бюджетної системи. Для їх мінімізації доцільно використовувати різні методи, які повинні базуватись на принципах мінімізації часових лагів між окремими взаємопов'язаними розрахунками, наданні більшої економічної самостійності місцевому самоврядуванню, застосування диференційованого підходу у акумулюванні доходів тощо.

Література

1. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — К.: Знання, 2008. — 611 с.
2. www.minfin.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства фінансів України
3. www.imf.gov.ua – Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду

Секція Б
ПОДАТКИ ЯК ФІНАНСОВІ СТАБІЛІЗАТОРИ: ВІД
ДИСКРЕЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ДО ВБУДОВАНИХ МЕХАНІЗМІВ

Гаврилова А. А.
«Финансы», 4 курс
Крымский экономический институт
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
Университет им. В. Гетьмана»
Науковий керівник – старший викладач Кривчун Л. К.

ПОВЫШЕНИЕ СТАВОК НДС КАК СПОСОБ ПРЕОДОЛЕНИЯ
ДЕФИЦИТА ДОХОДОВ БЮДЖЕТОВ СТРАН-ЧЛЕНОВ ЕС

В условиях финансового кризиса перед каждым государством стоит проблема формирования доходов бюджета. В странах ЕС одним из путей преодоления дефицита финансовых ресурсов стало повышение ставок НДС.

НДС один из важнейших налогов по объему поступлений в бюджеты стран Европейского Союза наряду с подоходным налогом. Доля НДС в налоговых поступлениях в среднем по ЕС составляет 22% и 21% соответственно. Однако в отличие от прямого подоходного налога косвенный налог НДС менее подвержен влиянию экономического кризиса и обеспечивает более стабильные и равномерные поступления в бюджет. Таким образом, повышение ставок НДС должно обеспечить увеличение доходов бюджета. В то же время увеличения ставок налога приведет к повышению цен на товары и услуги, что скажется отрицательно на платежеспособности граждан, в первую очередь, с низкими доходами.

Почти половина стран ЕС за последние три года повысили стандартные ставки НДС. Среди них: Соединенное Королевство (с 4 января 2011года с 17,5% до 20%), Ирландия (с 1 января 2012года с 21% до 23%), Кипр (с 1 марта 2012года с 15% до 17% и с 14 января 2013года до 18%), Финляндия (с 1 января 2013 года с 23% до 24%), Италия (с 17 сентября 2011года до 21% и с октября 2012 года до 23%), Венгрия (с 1 января 2012 года с 25% до 27%), Испания

(с 1 сентября 2012 года с 18% до 21%), Португалия (с 1 июля 2010 года с 20% до 21% и с 1 января 2011 года до 23%), Греция (с 15 марта 2010 года с 19% до 21% и с 1 июля 2010 года до 23%), Польша (с 1 января 2011 года с 22% до 23%) и другие. Некоторые из указанных стран также увеличили и сниженные ставки НДС (Греция, Кипр, Польша и др.).

Увеличение ставок НДС коснулось не только европейских стран, но и других стран мира. Аудиторская компания KPMG International в ежегодном обзоре корпоративных и косвенных налогов показывает, что в мире сохраняется тенденция роста ставок косвенных налогов и снижения ставок налога на прибыль. В 2012 году средняя ставка косвенных налогов по миру увеличилась на 0,17% и достигла 15,5%. При этом средняя ставка налога на прибыль по миру незначительно снизилась на 0,09% и составила 24,43%.

В Украине также существует проблема бюджетного дефицита. Однако в отличие от стран ЕС привлечь дополнительные финансовые ресурсы планируется за счет снижения ставок НДС. Несмотря на то, что с 2014 года законодательно установлено снижение ставки с существующих 20% до 17%, Налоговая Служба Украины предлагает снизить ставку НДС для внутренних производителей в Украине до 7%. Повышение поступлений в бюджет прогнозируется за счет снижения объема теневой экономики, а также отмены льгот по НДС и внедрения косвенного налога – налог с оборота.

Таким образом, для решения проблемы бюджетного дефицита Украина и страны ЕС в числе прочих инструментов используют ставки одного из бюджетообразующих налогов - налога на добавленную стоимость. Европейские страны ставки НДС повышают, а Украина планирует снизить. Это связано с тем, что в Украине ставка НДС и так высокая и ее повышение приведет к усилению налогового давления и росту объема теневой экономики, и, в конечном итоге, к снижению поступлений в бюджет. Поэтому для Украины актуальным является снижение ставки НДС до такого уровня, при котором поступления в бюджет не сократятся, а увеличатся за счет расширения базы налогообложения.

Герасимчук А.О.
«Маркетинг», 3 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – старший викладач Завистовська Г.І.

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Протягом останніх десятиліть однією з найважливіших довгострокових цілей економічної політики, в тому числі і податкової політики, уряду будь-якої країни є стимулювання економічного зростання, підтримка його темпів на стабільному та оптимальному рівні.

Аналіз сучасної системи оподаткування в Україні, її становлення й розвитку дає змогу дійти висновку як про серйозні недоліки, що їй притаманні, так і деякі покращення за останні роки. По-перше, основним недоліком є різний підхід з боку держави до категорій платників, який виявляється в наданні одним із них численних невинуватених пільг у списанні їх заборгованості перед бюджетом і перекладанні податкового тягаря на підприємства, які працюють легально і доволі прибутково. Це спонукає керівників таких компаній шукати шляхи отримання податкових пільг, замість того, щоб підвищувати ефективність своїх підприємств. Прикладом є постійне списання податкового боргу компанії НАК «Нафтогаз» та її дочірнім підприємствам, тобто існуюча податкова система пригнічує «непривілейовану» частину підприємств надмірним податковим тягарем [2].

По-друге, - недостатня ефективність адміністративної роботи податкових органів. Так, основним показником ефективності виконання податковою службою своїх функцій є показник обсягу залучених в бюджет податкових надходжень. Ще одним аналітичним показником, що характеризує ефективність роботи податкової служби в усьому світі, є показник відношення адміністративних витрат на 100 грошових одиниць зібраних податків. У США вже тривалий час для збору 100 доларів податків потрібно не більше 1 долара адміністративних витрат, в Україні 1 гривня адміністративних витрат дає

близько 22 гривень податкових надходжень. Порівняння явно не на користь України [1].

Також, одним із основних показників результативності податкової роботи органів ДПС, який використовують у всьому світі, вважають рівень виконання платниками податкового законодавства. На сьогоднішній день рівень добровільної сплати податків за розрахунками ДПС України сягає 80%, що свідчить про ухилення від сплати податків, останніх 20%.

З огляду на це, можна зробити висновок щодо корумпованості економіки України, що є досить значною проблемою, адже корупція призводить до падіння виробництва і деградації суспільства. Основна причина корумпованості суспільства – свідомість платників податку і службовців ДПС. На сучасному етапі для більшості членів суспільства, на жаль, не існує впевненості щодо прямої залежності між сплаченими податками та зростанням суспільного добробуту, тому вони швидше намагаються різними способами уникнути оподаткування вважаючи, що зростання власних доходів для них корисніше, ніж зростання бюджетних витрат. Існує думка, що ПДВ - найбільш корумпований податок в Україні, так як механізм відшкодування ПДВ сьогодні не є досконалим, що дозволяє здійснювати тіньові операції і завдає великих труднощів для законотворчих платників податків.

Однак за останні роки податкова система України зазнала значних покращень. Серед них є й перехід ДПС з 1 березня 2011 р. на автоматичне відшкодування ПДВ. Ще одним плюсом згідно із Податковим кодексом України є інвестиційно-інноваційна складова реформування податку на прибуток підприємств, що забезпечуватиметься поетапним зниженням ставки податку на прибуток з 25 до 16 % (у 2011 році – 23 %, 2012 році – 21 %, 2013 р. – 19 %, в 2014 році – 16%). Великим кроком щодо удосконалення процесу адміністрування стало впровадження системи електронної звітності, що дозволяє істотно поліпшити результати роботи та дає можливість упевнено рухатися до європейського рівня адміністрування податків.

Отже, для створення податкової політики, спрямованої на побудову стабільної та зрозумілої системи оподаткування, зменшення податкового тягара для багатьох непривілейованих підприємств і забезпечення збалансованості інтересів держави та інтересів суб'єктів господарювання, необхідно:

1. Забезпечити ефективне застосування пільг підприємствами на однаковому рівні;
2. Знизити ставку ПДВ на продукти дитячого харчування, дитячий одяг, ліки, медичні послуги;
3. Покращити якість контрольно-перевірної роботи:
 - посилити контроль на ринку обігу підакцизної продукції;
 - провести системний аналіз міжрегіональних схем мінімізації та ухилення від оподаткування;
 - сформулювати та виховати свідомість платників податків;
 - забезпечити незалежність працівників органів ДПСУ від платників податків;
 - необхідно зобов'язати управління внутрішньої безпеки ДПА України проводити моніторинг майнового стану працівників ДПС, що стане дієвим засобом попередження корупційних діянь;
4. Розглянути можливість функціонування надійних офшорних зон в Україні з метою отримання додаткових іноземних інвестицій.

Саме завдяки вирішенню цих завдань можна досягти значного поліпшення стану податкової галузі в Україні.

Література

1. Замасло О. Оцінка ефективності податкової роботи державної податкової служби України / О.Замасло // Формування ринкової економіки в Україні. – 2012. – Вип. 26, Ч. 1. – С. 212-213.

2. Кміть В. Проблеми відшкодування ПДВ в Україні та напрями їх вирішення / В.Кміть, О.Оксенюк // Формування ринкової економіки в Україні. – 2012. – Вип. 26, Ч. 1. – С. 210.

Гордєєва Н.В.
«Фінанси та кредит», 5 курс,
Донецький державний університет управління
Науковий керівник – к.е.н. доцент Степанчук С.С.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

Формування податкової системи потребує вивчення досвіду розвинутих країн, податкові системи яких мають багатолітню історію. Власний досвід України надзвичайно обмежений, оскільки в умовах адміністративно-командної системи відносини між державою і підприємствами базувалися на прямому вилученні значної частини їх доходів до бюджету.

Вивчення світового досвіду супроводжується порівнянням податкової системи України з податковими системами розвинутих країн, наприклад, таких як США, Японія, Англія, Канада, Німеччина, Франція, яке стає підставою для визначення шляхів вдосконалення податкової системи. У цьому зв'язку постає питання про правомірність всебічної орієнтації нашої держави на зрілі податкові системи, адже податкова система має бути адекватною рівню соціально-економічному розвитку тієї чи іншої країни.

Важливими позитивними характеристиками сучасних податкових систем економічно розвинутих країн є стабільність нормативної бази оподаткування та гнучкість структур податків. Порівняння діючих податкових систем закордонних країн та України свідчить про те, що податкове законодавство нашої країни є нестабільним, складним і неоднорідним, а окремі законодавчі норми неузгоджені між собою.

Принциповим недоліком податкового законодавства є наявність економічно необґрунтованих розбіжностей між податковим та бухгалтерським

обліком щодо визнання та оцінки доходів і витрат для визначення податку на прибуток і податку на додану вартість. Нормативно-правова база бухгалтерського обліку щодо розрахунку фінансового результату не є основою для складання податкової декларації підприємства.

Для усунення цих недоліків необхідно насамперед приведення у відповідність бухгалтерського та податкового законодавства, що дасть змогу суб'єктам господарювання визначати базу оподаткування за єдиними даними бухгалтерського обліку. Це знизить кількість помилок і зловживань стосовно усіх видів податків. Крім того це дозволить удосконалити систему контролю за нарахуванням та сплатою податків.

Що стосується загальної структури податків, то в розвинутих країнах вона характеризується наступними основними рисами:

частка податків на споживання і частка акцизів в багатьох країнах стабільно пропорціональна;

податки на різні види доходів постійно коливаються в залежності від завдань, що постають перед країнами.

У співвідношенні податків на споживання та акцизів в Україні доля акцизів постійно зростає. Це пояснюється тим, що єдиною галуззю, яка розвивається є лікєро-горілочана, а сфери що забезпечують технологічний розвиток держави лєдь жєврїють. Подолати цю негативну тенденцію можна за рахунок змін стосовно використання удосконаленої системи податків. Можливе їх коливання пов'язанє з двома підходами – зміною розміру ставки податків і використанням пільг щодо їх сплати.

Нажаль в Україні відсутнє методологічне обґрунтування і методика використання цих інструментів регулюванням економікою в напрямку динамічного та технологічного розвитку. Що стосується абсолютного розміру ставок податків, то як свідчить закордонний досвід, вони повинні бути стабільними і охоплювати значні періоди часу. Найбільш динамічним і реальним інструментом є використання податкових пільг. Самє такий підхід дозволить створити умови сприятливого інвестиційного клімату в країні,

скласти умови для розвитку науково-технологічних галузей і, в кінцевому рахунку, наповнити бюджет реальними надходженнями.

*Данилейко О.А., Глюшечкіна А.І.,
«Облік, аналіз і аудит», 4 курс,
Кременчуцький національний університет
ім. М. Остроградського
Науковий керівник - д.е.н., професор Касич А.О.*

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Дослідження впливу податкової системи на економічний розвиток держави є надзвичайно актуальною темою, адже саме податки є основним джерелом поповнення державного бюджету.

Проблема підвищення ефективності податкової системи, що сприяє стабільному економічному зростанню, в даний час займає особливе місце в вітчизняних наукових публікаціях.

Мета дослідження полягає у вивченні досвіду провідних країн світу у питаннях податкового регулювання та визначенні напрямів удосконалення вітчизняної податкової системи задля посилення її позитивного впливу на економіку країни.

Багато країн світу досягли кращих результатів зростання економіки шляхом зниження податкових ставок. Проаналізувавши досвід формування податкової системи США за 1920-2012 рр. [3] було встановлено існування залежності: якщо держава застосовує менший спектр податків та знижує їх ставки, то показники економічного зростання країни збільшуються.

Згідно статистичних даних «Doing Business Prodject» (див. табл. 1), проаналізовано такі показники як затрати часу на сплату податків, кількість податків, що сплачують підприємства та наявність онлайн системи прийняття податкової звітності. У таблиці 1 відображені країни, які можуть потенційно стати прикладом у покращенні податкової системи.

Наприклад, середньостатистичне українське підприємство протягом року сплачувало 135 податків та платежів та затрати часу - 657 годин на рік. Для порівняння, у Китаї кількість платежів - 3, Сінгапурі - 5, Таджикистані - 69.

Таблиця 1

Система оподаткування на прикладі 6 країн за 2012 р

Економіка країни	Кількість податків та платежів (за 1 рік)	Затрати часу на сплату податків (за 1 рік)	Наявність онлайн системи	Частка податків та платежів у ВВП, (%)
Ірландія	17	76	так	35,0
Канада	19	131	так	38,4
Казахстан	15	188	так	21,5
Великобританія	16	110	так	40,9
Норвегія	8	87	так	56,6
Фінляндія	17	93	так	52,3
Україна	135	657	так	29,5

Джерело: [1, 2]

Спостерігається тенденція надмірного навантаження податкового тягара для малого та середнього бізнесу країни, а наслідком є те, що значна частина економіки йде в тіньовий сектор, зростає корупція, зменшується обсяг інвестицій у економіку держави.

На основі узагальнення світового досвіду пропозиції щодо удосконалення системи оподаткування в Україні стосуються:

- скорочення переліку наявних податків для зменшення тиску на підприємницький сектор (особливо на малий та середній бізнес);
- зниження ставок тих податків, які найбільшою мірою впливають на інвестиційну поведінку підприємств;
- спрощення організаційних процедур при здійсненні розрахунків за податками.

Література

1. Офіційний сайт General Intelligence Agency [електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.cia.gov/>

2. Doing Business/ [Електронний ресурс] / www.doingbusiness.org // Doing Business. - Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org>

3. How tax cuts (and hikes) affect the economy/ [Електронний ресурс] / www.discoverthenetworks.org // Discover the networks. - Режим доступу: <https://www.discoverthenetworks.org>

Джура І. С.

*«Фінансовий моніторинг», 4 курс,
Національний університет державної
податкової служби України*

Науковий керівник - старший викладач Мискіна О.О.

ФІСКАЛЬНА РОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

В будь-якій державі громадяни зобов'язані віддавати частину своїх доходів на загальнодержавні потреби. Досконалість форм і методів передавання цих коштів свідчить про рівень розвитку держави, її економічних та правових інститутів.

При оподаткуванні особистих доходів, згідно Податкового кодексу, застосовується різна кількість ставок. Податковий кодекс зберіг ставку податку на рівні 15% як основну, але і запровадив низку додаткових ставок, що роблять цей податок прогресивним[1].

Податок на доходи фізичних осіб є однією з основних статей податкових надходжень і джерелом доходів місцевих бюджетів. Його частка в зведеному бюджеті України наближена до податку на додану вартість, податку на прибуток підприємств і має стійку тенденцію до зростання [3].

Обсяг надходжень ПДФО за 2005 – 2011 рр., а також станом на 01.09.2012 року можна простежити за табл. 1.

Таблиця 1

Обсяг надходжень ПДФО до місцевих бюджетів за 2005 – 01.09.2012р.

млрд. грн

Рік	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	01.09.2012
Обсяг надходжень, млрд.грн	12,6	22,8	34,8	45,9	44,5	51,0	54,1	44,1

Як бачимо, податок на доходи фізичних осіб має тенденцію до зростання. Його надходження станом 01.09.2012 р. склали 44,1 млрд. грн., що на 13,1 % більше за відповідний показник минулого року [4].

Позитивними аспектами застосування ПДФО у вітчизняній податковій системі, на нашу думку, є: можливість обкладання платника відповідно до його платоспроможності; прогресивна шкала оподаткування послаблює соціальну нерівність; охоплення всіх доходів громадянина; регулюючу функцію даного податку забезпечують податкові ставки та знижки та пільги.

Звертаючись до зарубіжного досвіду, варто зазначити, що в іноземних державах органам місцевого самоврядування надано досить широке право у сфері податкової юрисдикції. У таких країнах Європи, як Болгарія, Кіпр, Естонія, Греція, Латвія, Норвегія, Румунія особистий прибутковий податок належить до місцевих податків, а в Бельгії, Данії, Фінляндії, Швеції та Швейцарії органи місцевого самоврядування самостійно визначають ставки, за якими будуть оподатковуватися доходи громадян [2].

Таким чином, розширення демократичних засад у подальшому позитивно вплине на весь податковий процес. Є підстави стверджувати, що такі реформи будуть позитивними для вітчизняної податкової системи.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-vi>

2. Безпалько І.Р. Досвід оподаткування доходів фізичних осіб у зарубіжних країнах / І.Р. Безпалько // Регіональна економіка. - 2009. - №2. - С.159-165

3. Свідерський Я. Фіскальна роль оподаткування доходів фізичних осіб і напрями її зміцнення [Електронний ресурс] Режим доступу: http://conf-cv.at.ua/_ld/0/6_zbirnyk.pdf#page=361

4. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/news/558/>

Замураєва О.О.
«Облік і аудит», 4 курс,
Нікопольський факультет ДВНЗ «Запорізький
національний університет»
Науковий керівник – к.е.н. доцент Череп О.Г.

ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Рік після ухвалення Податкового кодексу довів нелогічність і абсурдність багатьох його положень стосовно регулювання відносин з підприємцями. Заданими державної статистичної звітності перед введенням діючого Податкового кодексу (ПК) і після цього більш як 320 тисяч підприємців малого бізнесу України (МБ) залишили займатися ним. А рівень рентабельності МБ, нібито, остаточно стабілізувався на нижчому рівні лише в лютому 2012 року.

У той же час таку інформацію не зможуть отримати навіть міністри. Формально чисельністю підприємців МБ займається одне відомство, прибутком – друге, і так далі. Разом вони ніколи не зійдуться тому, що, якби таке сталося, то на когось одного була б покладена відповідальність за знищення тіньової економіки. В ході підготовки Податкового кодексу особливу увагу було приділено перевагам та новаціям, що мали б слугувати спрощенню

підприємницької діяльності. Нині з'ясувалося, що вони не працюють. Отже з початку 2011 р. не було здійснено:

- запровадження дієвого, відкритого автоматичного відшкодування ПДВ з бюджету (відшкодування в березні 2011 р. 24 підприємствам — лише перший крок);
- зниження ставок ПДВ та податку на прибуток;
- запровадження податкових канікул для малого підприємництва;
- запровадження звичайної ціни для імпортованих товарів, що реалізуються на митній території України, яка визначатиметься на рівні митної вартості.

Профанацією обернулося задеклароване право на добровільну реєстрацію платником ПДВ. На жаль, у процесі підготовки й уведення в дію Податкового кодексу не враховувалася важливість формування позитивної суспільної думки довкола нього.

Узагальненим наслідком таких процесів стало скорочення рівня інфляції. Радість з цього приводу деяких урядовців була передчасною, бо одночасно почав знижуватися платоспроможний попит населення не тільки на промислові товари, але й на продукти харчування.

Про те, що пряме чи опосередковане скорочення зарплат та пенсій не виводить економіку з кризи, більш того, поглиблює її, вже писали Нобелівський лауреат з економіки 2001 року американський економіст професор Стігліц та економіст академік Юрій Пахомов.

За підрахунками зростання податкового тиску на МБ зачепило 20-24 мільйона українців (40-45% населення). Тому і досі не вщухають пристрасті мільйонів людей щодо ПК в частині його належності до МБ.

Виходячи, з проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

— впровадження спрощеної дозволило створити сприятливе середовище для розвитку малого бізнесу, збільшити кількість малих підприємств та зайнятих у них найманих працівників;

— впровадження нового Податкового кодексу ще більше посилює тиск на малий бізнес;

— для створення сприятливого середовища для розвитку малого бізнесу необхідно привести коло підприємств, що працюють відповідно до умов спрощеного режиму оподаткування до критеріїв мікропідприємств у ЄС;

— для фізичних осіб-підприємців потрібно впровадити диференційований фіксований місячний податок.

Наведені пропозиції дозволять розширити сферу діяльності малого бізнесу, збільшити кількість зайнятих у ньому осіб та сприятимуть соціально-економічному розвитку країни.

Література

1. Крисоватий А. Податкова політика у реформування соціально-економічної системи України / А. Крисоватий, Т. Кошук // Економіка України. — 2010. — № 9. — С. 50–59.

Кабанчук В.Г.

*«Фінанси та кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Науковий керівник – к.е.н, старший викладач Котіна Г.М..

МОДЕРНІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ДОСВІД МІЖНАРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ВНУТРІШНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ

Актуальність теми полягає у тому, що з часів обрання Україною зовнішньополітичним пріоритетом інтеграцію до ЄС особливо важливого значення набуло питання приведення нормативно-правових актів нашої держави у відповідність до законодавства ЄС. Вирішити зазначену проблему можливо лише за умови удосконалення конкретних напрямів роботи податкової та митної служби, а також удосконалення правового забезпечення адміністрування податків і митних платежів [3].

У зв'язку з цим викликають науковий інтерес роботи зарубіжних авторів: Г. А. Александрова, Е. Альтмана, Б. Бекенферде, Р. Брейлі, М. Гелінга, Н.

Здравомислова, Є. Євстигнєєва, В. Ковальова, Г. Курошевої, І. Мазура, Д. Мельника, Н. Радіонової, Н. Рустамбекова. Серед вітчизняних варто відмітити О. Бірюкова, В. Вишневського, Н. Возіянова, Е. Короткова, Л. Лігоненка, В. Мартиненка, О. Мендрула, О. О. Терещенка, В. М. Федосова та інших науковців [5].

Створення єдиного міністерства доходів і зборів шляхом об'єднання податкової та митної служби планувалося два роки є логічним і ефективним кроком в контексті системних реформ. На нашу думку, це дозволить скоротити витрати і бюрократичні процедури, усунути дублювання діяльності двох відомств, і, таким чином, досягти більшої ефективності в роботі, а також мінімізувати ухилення від сплати податків та мит.

Об'єднання цих двох служб викликала неоднозначні відгуки серед українських експертів. Керівник дослідницьких програм аналітичного центру «Універсітас», кандидат політичних наук Олексій Якубін вважає, що об'єднання не вирішує питання їх модернізації, а створює передумови для народження нового державного монстра, який централізує «кращі» корупційні схеми обох структур. Після об'єднання 300 мільярдів податкових та митних надходжень плюс 160 мільярдів єдиного соціального внеску йтимуть через одні руки.

З іншого боку, зникнуть прогалини між податковою та митною службами, які використовували несумлінні платники податків, якщо декому вдавалося ухилятися від сплати податків при ввезенні товарів, то тепер він обов'язково потрапить в поле зору при реалізації товару невідомого походження [6].

Оглядаючись на міжнародний досвід, можна побачити, що більша половина країн-членів ЄС(Австрія, Бельгія, Іспанія, Нідерланди, Польща, Латвія та ін.) мають один державний орган, що здійснює повноваження податкової та митної служб. З 34 країн-членів ОЕСР, функції збору податків та соціальних платежів об'єднані в 13 країнах, податків та митних платежів – у 11 країнах. Різниця тільки у тому, що у більшості країн вони все ж підпорядковуються Міністерству фінансів, натомість в Україні Мінфін та

Міністерство доходів і зборів працюватимуть паралельно. Тобто доходи тепер окремо, а Міністерству фінансів залишаються видатки, дві сторони процесу, абсолютно природно пов'язані, розділені на два міністерства [7].

У США та Франції відомства зі збору доходів входять в сферу відповідальності Міністерств фінансів. У Британії створена в 2005 р. Служба Доходів формально не входить у підпорядкування Мінфіну, але все ж визнає його верховенство і може лише давати рекомендації щодо податкової політики [9].

Англійський експерт Кріс Вейлс, у свою чергу, зауважив, що саме таким чином здійснювалося створення Комітету у податкових та митних справах у Британії [11].

Отже, позитивні наслідки проведених реформ: зникнення інформаційних прогалин, скорочення загальної кількості працівників на 8,2%, наближення до європейських стандартів, скорочення бюрократичних процедур, усунення дублювання діяльності двох відомств. Негативні наслідки: потенційний конфлікт інтересів між збором податків і виробленням політики в цій сфері, зосередження двох служб в одних руках (ймовірність корупції).

Література

1. Звіт наглядової ради з питань реалізації програми модернізації Державної податкової служби України: 22.05.2009 р. // Вісник ПСУ. – 2009. – №28. – с. 40-45.
2. Покинтелиця В.М. Організаційна структура державної податкової служби: напрями реформування / В.М. Покинтелиця // Держава та регіони. – 2009. №2. – с. 157-163.
3. Романюк М.В. Напрямки удосконалення системи податкового менеджменту в Україні / М.В. Романюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №2. – с. 41-45.
4. Новосад Л. Напрямки реструктуризації податкової системи в Україні / Л. Новосад, Н. Бенч // Світ фінансів. – 2009. – №3. – с. 56-64.

5. Керстюк А. Ю., Семехіна Ю. С. Проблеми модернізації Державної податкової служби України/Буковинська державна фінансова академія/.– 2012.
6. «Олександр Клименко очолив Міністерство доходів і зборів України»: 02.01.2013 // Вісник ПСУ. – 2013. – №1. – с. 10-11.
7. Марчак Д., Сичова К. Навіщо потрібне Міністерство з доходів і зборів// [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://finance.ua/345341>
8. Указ Президента України від 24 грудня 2012 року № 739/2012 «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади»
9. Дейнека В. Ф. Особливості формування і реалізації податкової політики держави в умовах глобалізації / В. Ф. Дейнека // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка), № 4 (59,) 2012. – С. 60–66.
10. Сафронова О.М. Новация года: сбор в казну объединяет налоговую и таможеню // Информационное агентство УНИАН, 25.12.2012 10:23. – [Електронний ресурс] Режим доступу:<http://economics.unian.net/rus/detail/151571>

Котковський Р.В.
«Облік і аудит», курс 4
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Науковий керівник - к.е.н, доцент Садовенко М.М.

АНАЛІЗ ПРИЧИН НЕВЧАСНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ

Українські експортери та економіка в цілому стають вразливішими до наслідків появи заборгованості з відшкодування ПДВ через погіршення зовнішньоторговельної кон'юнктури та ускладнення доступу до ринків капіталу. До затримок із відшкодування ПДВ призводять передусім спроби уряду наростити доходи бюджету і змусити підприємства платити більше податків. Зокрема підприємства потерпають від численних зловживань у сфері сплати податків, які стають підставою для неповернення ПДВ.

Формування податкового кредиту відбувається за умов, коли підприємства використовують багатоланцюжкову схему виробництва за участі великої кількості контрагентів. У цьому ланцюжку може з'явитися недобросовісний платник податку, який відображає приріст недоплати або реструктурує заборгованість, або ж підставна компанія-одноденка, на яку через трансферне ціноутворення переносять оподатковувану базу, а гроші знімають готівкою чи за допомогою вексельних схем переказують на інші компанії.

Такі випадки змушують податкову службу відмовляти у поверненні ПДВ усім підприємствам у ланцюжку. Податкова починає перевіряти весь ланцюжок для підтвердження сум ПДВ, заявлених до відшкодування. Це, своєю чергою, призводить до появи заборгованості з відшкодування ПДВ добросовісним платникам податку. Крім того, термін перевірок і відшкодування ПДВ збільшується, якщо підприємство декларує збиток і низький коефіцієнт обсягу експортних операцій (до 3%). Так, з 2010 року податкова розпочала операцію «Бюджет», що має на меті збільшити суму донарахованих податків і зменшити заявлені до відшкодування суми ПДВ.

До того ж проблему загострює складна економічна ситуація: уряд вдається до використання ПДВ, який він мав би повернути експортерам, як дешевого кредитного ресурсу. Саме під час фінансової та економічної кризи уряд допустив різке зростання заборгованості з відшкодування ПДВ – до понад 21 млрд. грн. на початок 2011 року.

Таким чином, вирішення проблем відшкодування ПДВ пропонується наступними способами.

По-перше, одним з варіантів тимчасового полегшення ситуації з відшкодуванням ПДВ є випуск ПДВ-облігацій. Такі облігації можуть торгуватися на вторинному ринку, що дає змогу одразу ж після їх отримання повернути частину боргу з ПВД «живими грошима». Утім, облігації лише знижують гостроту проблеми вимивання обігових коштів підприємств. Самої проблеми виникнення боргу вони не вирішують.

По-друге, запровадження процедури автоматичного відшкодування ПДВ.

У Податковому кодексі України передбачено можливість повернення ПДВ платникам автоматично – упродовж 26 днів (а не 40, як за звичайною процедурою), без проведення виїзних фіскальних перевірок і з іншими заходами для прискорення процесу. Головною перешкодою для отримання відшкодування ПДВ в автоматичному режимі є вимога щодо рівня заробітної плати, яку багато підприємств не можуть виконати з об'єктивних причин, таких як найм переважно низькокваліфікованої робочої сили та низький ринковий рівень оплати праці в регіоні розташування підприємства.

По-третє, здійснення горизонтального моніторингу. Наразі угоди про горизонтальний моніторинг укладено з кількома великими платниками податків. Він надає компаніям змогу отримувати консультації податкової служби щодо ще не здійснених операцій із підвищеним ступенем ризику і уможливорює скорочення кількості податкових перевірок і витраченого на них часу. Водночас механізм горизонтального моніторингу потребує законодавчого врегулювання, адже в іншому разі у підприємств немає гарантій отримання вигод від нього.

Кравченко А.О.
«Облік і аудит», 4 курс,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
Науковий керівник – старший викладач Циган Р.М.

ПІЛЬГОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ АПК

Питання реформування податкової системи в умовах специфіки сучасних вимог набувають все складнішого і гострішого характеру. Завдання оптимізації оподаткування завжди пов'язані з досягненням певних цілей: забезпечення достатнього рівня фіскальних вилучень і одночасно створити сприятливі умови для господарюючих суб'єктів. Оскільки Україна вважається аграрною країною

питання оподаткування сільськогосподарської сфери вимагають особливої уваги і об'єктивності. Часті внесення змін та доповнень до чинного податкового законодавства не стимулюють залучення інвестицій в аграрний сектор економіки, що стримує подальше реформування агропромислового комплексу (АПК) й гальмує розвиток сільської місцевості. Серед науковців, у працях яких розглядається дане питання можна вказати К. Азізову, В. Бечко, Л. Воронову, Д. Дему, М. Дем'яненко, Л. Тулуш та інших. Проте маловивченими залишаються питання податкового регулювання діяльності аграрних підприємств, а також впливу змін у податковому законодавстві на загальне податкове навантаження сільськогосподарської галузі.

Метою дослідження є визначення головних проблем оподаткування сільськогосподарських підприємств та інших суб'єктів сільської місцевості та пошук більш ефективних механізмів оподаткування в галузі сільського господарства з урахуванням зарубіжного досвіду.

Багато галузей сільського господарства поки не можуть повністю задовольнити споживчий попит населення. Уряд активно вживає заходів з підтримки АПК у вигляді дотацій, субсидій, пільгового кредитування і пільгового оподаткування. При цьому в більш високого ступеня податкових пільг потребують відносно дрібні виробничі одиниці. Одна з найважливіших функцій податкових пільг у сільському господарстві полягає в стимулюванні розвитку технічного прогресу, прискорення практичної реалізації технологічних новацій, які, як правило, вимагають великих вкладень капіталу. Щоб стимулювати інвестування фермерського капіталу в технологічні нововведення, в податковому законодавстві багатьох країн передбачаються спеціальні пільгові умови оподаткування.

У ряді країн сільському господарству надаються додаткові пільги. Так, у **Франції** у сільському господарстві діє три режими оподаткування залежно від рівня доходу сільгоспвиробників. Суть режимів зводиться до надання податкових пільг дрібним виробникам з низьким рівнем доходу. У **Німеччині** всі сільськогосподарські підприємства також розділені на три категорії в

залежності від рівня доходу, але фермери з низьким доходом додатково мають пільги по веденню документації та за розрахунком колективного податку. Фермери в сільському господарстві США не мають пільгової ставки прибуткового податку, пільговий характер оподаткування полягає в тому, що основна частина фермерів має низький дохід, та сплачують прибутковий податок за мінімальною ставкою.

Податкова політика в сільському господарстві розвинених країн використовує широкий перелік прямих і непрямих податків. Різноманітність податків дозволяє регулювати різні сторони аграрного виробництва та сільського життя. У той же час податкова система сільського господарства має гнучкі пільги. В основному система пільг виникає з прагнення полегшити ведення обліку і знизити податковий тягар. З урахуванням ризиковості ведення сільськогосподарської діяльності, сезонності, в країнах Європейського союзу і США використовуються дотаційні системи підтримки сільського господарства. Враховуючи стратегічну важливість даної галузі для України необхідно активізувати державну підтримку сільського господарства в Україні за допомогою податкових важелів.

Кравченко Ф.Ю.

«Менеджмент ЗЕД», 4 курс

*Нікопольський факультет ДВНЗ «Запорізький
національний університет»*

Науковий керівник – старший викладач Шупік Б.В.

ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ

Податкова політика істотно впливає на формування дохідної частини бюджетів всіх рівнів і на економічне зростання держави. Однак податкова система, що діє в нашій країні, не сприяє ефективному розвитку українського

суспільства. У зв'язку з цим виникає потреба у реформуванні системи оподаткування в Україні.

Метою даної статті є розгляд основних проблем податкової системи України й внесення пропозицій із приводу її вдосконалення.

За показниками дослідження Світового банку і аудиторської компанії PriceWaterHouseCoopers за структурою податкової системи Україна займає 181 місце серед 183 проаналізованих країн світу. В Україні є 135 видів обов'язкових платежів (це найгірший показник в світі), а на виконання всіх процедур, пов'язаних з їх сплатою, витрачається 657 годин у рік. У світі - в середньому 332 години на рік. У рейтингу загального податкового навантаження Україна зайняла 152 місце з показником 57,1% [3].

У розвинених країнах основою надходжень у бюджет є прибутковий податок, друге місце займає ПДВ, податок на прибуток підприємств третій. В Україні все навпаки. У поповненні держбюджету лідирує ПДВ. Надходження від податку на прибуток вище, ніж у розвинених країнах світу. Що стосується надходжень прибуткового податку, то він в Україні найнижчий з трьох [2].

В Україні один з найнижчих рівнів оподаткування доходів фізичних осіб. Це наслідок скасування прогресивного податку в 2004 р. і встановлення єдиної ставки 13%, а з 2007 р. - 15%. У деяких країнах ЄС також відбувся перехід до пропорційного оподаткування, але з вищою ставкою, зокрема в Естонії - 26%, у Латвії - 25%.

Питома вага податку на прибуток у ВВП України є значною. Частка надходжень від цього податку в Україні за показниками на 1 червня 2012р. – 17,4% [3].

Найбільший податковий тягар несуть законослухняні підприємства й позбавлені податкових пільг. Підприємства, що працюють тільки на внутрішньому ринку перераховують державі більше 40% створеної додаткової вартості, а підприємства, які користуються податковими пільгами й відхиляються від оподаткування, перераховують державі від 0 до 7 %

прибутку. Отже, пільги стимулюють розвиток тіньової економіки, що за оцінками експертів складає в Україні 40-50% від обсягу ВВП [1].

Однак проблеми виникають і з найбільш вагомим податком – ПДВ. Процедура відшкодування тривала, до того ж ПДВ повертають «вибірково», що завдає шкоду конкуренції й призводить до корупції.

З огляду на вищесказане, можна порекомендувати наступні напрямки вдосконалення податкової системи України:

1. Зблизити податковий і бухгалтерський облік. Україна вже має певний досвід у цьому (Закон України «Про оподаткування прибутку підприємства», прийнятий в 1994 р.).

2. Розглянути доцільність деяких податкових пільг.

3. Ліквідувати всі нерентабельні податки і збільшити ставки акцизних зборів на шкідливі види товарів і довести їх до європейського рівня.

Література

1. В.П. Вишне夫斯基й Налогообложение, теории, проблемы, решения / В.П. Вишне夫斯基й. – Д.: ДонНТУ, 2006. – 501 с.

2. Єфименко Т.І. Основні напрямки трансформації податкової системи в Україні / Єфименко Т.І. // Фінанси України. - 2007р. - №9. - с.9-13

3. Податкова система України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Податкова_система_України

Максимів О.А.

«Фінанси і кредит», 4 курс,

Приватний вищий навчальний заклад «Галицька Академія»

Науковий керівник -к.е.н., доцент Труфанова С.О.

НЕДОСКОНАЛІСТЬ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Створення нової законодавчої бази у сфері оподаткування має відображати традиції існуючої податкової системи та відповідати світовим тенденціям розвитку податкових систем. Податкова політика держави має бути спрямована на побудову стабільної податкової системи.

Проблема оподаткування в усі часи була надзвичайно актуальною, адже саме податки є тим джерелом надходження коштів до державної скарбниці, без якого неможливо уявити процвітаючу та стабільну країну.

Податкові відносини стосуються переважної більшості громадян України та інших осіб, що отримують доходи в нашій країні.

До прийняття Податкового кодексу України ці відносини регулювались низкою нормативних документів, які значно ускладнювали розуміння податкових норм учасниками податкового процесу, що в свою чергу унеможливило функціонування вітчизняної системи оподаткування на належному рівні. Податковий кодекс України є уніфікованим документом, який покликаний узгодити інтереси держави та платників податків шляхом оптимального поєднання фіскальної функції для забезпечення нормального функціонування держави та стимулюючої функції для зниження рівня тіньової економіки.

Проте, це далеко не так. Згідно із старим податковим законодавством, а саме законом України «Про систему оподаткування», який вже втратив чинність, українські підприємства протягом тривалого часу сплачували 147 податків та платежів, що є одним з найгірших показників у світі. Необхідність реформування податкового законодавства виникла у зв'язку з нестабільністю податкової системи; великою кількістю законодавчо-нормативних актів; переважанням фіскальної, а не стимулюючої функції податків; складністю розрахунків окремих податків і зборів. Однією з головних причин вказаних недоліків є недостатній досвід оподаткування підприємств в умовах ринкової економіки. Проте, з прийняттям Податкового кодексу України, відбулися зміни, що спричинили як позитивні зміни в країні, так і негативні, що всі ми, зокрема відчули. Це, насамперед, створення несприятливих умов для розвитку

малого бізнесу, в Податковому кодексі зазначено, що із 2016 року спрощена система оподаткування як така припинить своє існування (в ЄС знаходиться більше ніж 20 млн. підприємств малого та середнього бізнесу, що дають більше половини загального обороту та доданої вартості); це і недосконалість місцевого оподаткування, через що, зменшило наповнення місцевих бюджетів; це і завищені ставки податку на прибуток, податку на додану вартість, доцільно запровадити диференційоване оподаткування ПДВ на окремі групи товарів, що рівнозначно наданню податкових пільг певним галузям; відсутність визначення поняття «прибуток» в Податковому кодексі; невідповідність між переліком доходів від операційної діяльності в Податковому кодексі та аналогічним переліком згідно П(С)БО; не уточнено термінів реєстрації податкових накладних в єдиному реєстрі тощо.

Щоб усунути окремі проблемні аспекти податкового законодавства, а також сприяти узгодженню інтересів усіх учасників податкових відносин доцільно звільнити від оподаткування ту частину прибутку, яка направлятиметься на інноваційну діяльність, що спричинить зростання рівня економічної діяльності підприємств; ввести правомірне застосування фінансових санкцій, тому що вони повинні виконувати правоохоронну функцію, а не фіскальну; збільшення пільг у сфері малого бізнесу.

Мекетейчук О.І.
«Фінанси і кредит», 4 курс,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Науковий керівник - асистент Ватаманюк О.С.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах особливо актуальною є проблема нестачі фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування та нестабільність їх доходних джерел. Багаторічна практика місцевого оподаткування в нашій країні наводить

на думку, що система місцевих податків і зборів виконує в Україні допоміжну роль щодо державного оподаткування. Виявлення резервів зростання доходів місцевих бюджетів набуває особливої актуальності в умовах необхідності зростання фінансової автономії територіальних органів влади.

До основних проблем існуючої системи місцевого оподаткування в Україні, на думку І.О. Луніної, варто віднести [3, с. 17]:

- 1) невеликий перелік місцевих податків та зборів порівняно з іншими країнами, де їх кількість сягає 50-100;
- 2) відсутність права органів місцевого самоврядування на встановлення власних податків і зборів на своїй території;
- 3) незацікавленість представників місцевої влади у додатковому залученні коштів шляхом стягнення місцевих податків і зборів;
- 4) відсутність взаємозв'язку між рівнем суспільних послуг, що надаються на певній території, з податковим навантаженням на населення;
- 5) неефективність окремих податкових ставок, що не дозволяє забезпечити стабільних надходжень до місцевих бюджетів;
- б) незначну фіскальну роль місцевих податків та зборів у зведеному бюджеті України.

На нашу думку, до найбільш гострих проблем у сфері формування місцевих бюджетів, а також їх взаємодії із державним бюджетом, варто віднести нестабільність дохідної бази, неефективну систему вилучення надлишків загальнодержавних податків, недостатнє фінансування з державного бюджету.

Одним із суттєвих кроків, що міг би змінити ситуацію в плані збільшення дохідної бази місцевих бюджетів, на думку науковців, є: зарахування частини загальнодержавного податку, такого як податок на прибуток підприємств, що здійснюють свою діяльність на відповідній території до бюджетів місцевого рівня [2].

Ми вважаємо, що цих результатів можна буде досягнути за умови:

1) повернення 50% зарахування до бюджету сум надходжень від штрафів за порушення правил дорожнього руху;

2) зарахування видозміненого податку з власників транспортних засобів, а саме – збору за першу реєстрацію транспортних засобів [1], до бюджету міста.

Отже, ефективність запропонованих заходів із реформування місцевих бюджетів підвищила б рівень їх забезпечення реальними фінансовими ресурсами з метою ефективного здійснення повноважень органів місцевого самоврядування.

Література

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : офіц. текст: за станом на 3 лютого 2013 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Горванко В.І. Удосконалення механізму формування місцевих бюджетів, як фінансової основи регіону [Електронний ресурс] / В.І. Горванко // Режим доступу: <http://www.oridu.odessa.ua/7%5Cpresentations%5C2012%5C9.pdf>

3. Луніна І.О. Формування місцевих бюджетів на основі принципу еквівалентності: шлях до ефективної бюджетної системи України / І.О. Луніна // Фінанси України. – 2010. – №9. – С.14-19.

Назаренко Н.В.
«Фінанси та кредит», 5 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – асистент Кондратенко М.Б.

**ПОДАТКОВИЙ DUE DILIGENCE ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ**

В умовах нестабільності економіки українські підприємства не можуть повноцінно здійснювати свою діяльність. Потребу в фінансових ресурсах можна компенсувати в процесі злиття та поглинання. За 2011 рік в Україні було укладено 53 угоди з приводу злиття та поглинання, вартість яких оцінюється в 5,43 млрд дол. США. «Частка іноземних стратегічних інвесторів знизилася з 34% за кількістю й 22% за обсягом до мінімуму»[2]. На інвестиційну привабливість українських підприємств особливо негативно впливають непрозорість бухгалтерського обліку, ухилення від сплати податків, можливість ризиків порушення законодавства та ін. Щоб здійснити процес злиття чи поглинання іноземні інвестори звертаються до аудиторських компаній, з метою здійснення комплексної перевірки діяльності підприємства. Звідси набуває актуальності проведення due diligence («належна обачність») – «це процедура всебічного аналізу й перевірки правових, податкових, фінансових та інших аспектів діяльності компанії»[1]. В Україні експерти вбачають високу імовірність ризиків, пов'язаних з порушенням податкового законодавства. Враховуючи невідповідність податкового обліку українських підприємств до міжнародних стандартів, новації Податкового кодексу України вважаємо необхідним розглянути переваги проведення податкового due diligence діяльності підприємства.

В Україні послугу податковий due diligence надають аудиторські компанії, а саме: PWC, Deloitte, ACA Bureau, HLB Ukraine LLC, Desonn Partners, Західна Консалтингова Група та інші.

Розглядаючи діяльність підприємства в контексті інвестування податковий due diligence є не менш ефективним, ніж загальноприйнятий податковий аудит. Результати проведення податкового due diligence відображають можливі майбутні втрати, пов'язані з недотриманням положень Податкового кодексу України і можливих донарахувань податкових зобов'язань при здійсненні документальних перевірок. Аудиторський висновок складається на основі перевіреної фінансової звітності, що може обмежити дослідження податкових аспектів діяльності підприємства. В той час як

здійснення податкового due diligence не вимагає офіційно затверджених даних та може використовувати безпосередньо свідчення працівників та осіб, що прямо чи опосередковано залучені до діяльності компанії. Наприклад, у висновку після проведення податкового due diligence може враховуватися інформація щодо існування неофіційної заробітної плати на підприємстві, при чому проводиться розрахунок можливих втрат від таких дій у вигляді санкцій та необхідності повної сплати недоотриманих державою податків. Податкових тягар у такому випадку лягає на правонаступника реорганізованої юридичної особи, що зменшує інвестиційну привабливість, а в перспективі, і вартість підприємства. Саме такі дані є визначальними в дослідженні реальної інвестиційної привабливості підприємства та його можливих ризиків.

На нашу думку, податковий due diligence діяльності підприємств в Україні є необхідним етапом моніторингу системи податкового обліку, сприяє дотриманню податкового законодавства та уникненню потенційних ризиків, що безпосередньо впливають на залучення інвесторів та вартість підприємства.

Підвищення інвестиційної привабливості українських підприємств позитивно впливає на надходження фінансових ресурсів і стабілізації економіки України.

Література

1. Офіційний сайт компанії Desonn Partners [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.desonn.com.ua/ua/main>
2. Радова Н. Аналіз і динаміка процесів злиття і поглинання в банківській сфері. Економічний аналіз, 2011 рік - Випуск 9. Частина 3. – С. 255-257

Нікончук О. О.
«Фінанси і кредит», ОКР «бакалавр»
Донецький державний університет управління

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ У ФІСКАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

Актуальним питанням державної фіскальної політики на сучасному етапі є створення сприятливих умов для активної фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарства, а саме створення оптимального співвідношення між коштами, що залишаються у розпорядженні платника податку, та коштами, що перерозподіляються через податковий механізм.

Податок на прибуток займає особливе місце в національній податковій системі. За 11 місяців 2012 року через податок на прибуток підприємств загальний фонд державного бюджету отримав 50909,3 млн. гривень, що складає 12,9% всіх доходів за цей період. Через зниження ставки податку з 23% до 21% надходження податку порівняно з аналогічним періодом минулого року знизились на 1065,7 млн. грн., або на 2,1%. [1]

Податок на прибуток підприємств стягується у відповідності з розділом III Податкового кодексу України [2]. Платниками податку на прибуток є суб'єкти господарювання - юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами. Об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду.

До 1 квітня 2011 року в Україні діяла ставка податку на прибуток у розмірі 25%. І хоча такий показник не є одним з найвищих у світі (в Австралії ставка цього податку складає 30%, Великобританії - 21% -28%, Франції - 33,33%), така ставка створювала відчутне податкове навантаження. З цього приводу в Україні було обрано політику поступового зменшення ставки податку на прибуток. Зокрема з 1 квітня 2011 р. ставка склала 23%, з 1 січня 2012 р. - 21%, з 1 січня 2013 р. - 19%, з 1 січня 2014 р. - 16%.

Зі зменшенням ставки податку на прибуток виникає ситуація, коли влада дозволяє суб'єктам господарювання залишати собі більшу частку отриманих прибутків. Такі кроки націлені на розвиток інвестиційної діяльності, що безперечно сприяє економічному підйому в країні. Але це не створює гарантію того, що платники податків вкладатимуть заощаджені кошти в інвестиційну сферу. У більшості випадків, лише третя частина подібних додаткових прибутків потрапить в національну економіку, а решта опиниться у кишені власника.

У процесі дослідження було виявлено, що для зростання фінансового та економічного розвитку країни доцільно було б використовувати такі податкові методи стимулювання економіки, що мають цільовий характер. Зокрема, надання податкового кредиту під інвестиційні проекти, використання податкових пільг, що складала б розмір витрат, спрямованих на інвестиційну та науково-дослідницьку діяльність підприємства, переваги в оподаткуванні прибутку для підприємств, що здійснюють діяльність у «непопулярних» галузях господарства чи депресивних районах України тощо. Тобто податкові методи, метою яких є поліпшення фінансового та економічного становища в країні, повинні бути націлені на свідоме надання з боку держави підприємцю додаткових коштів (шляхом їх заощадження на оподаткуванні) з умовою, якщо ці кошти будуть спрямовані у сферу інвестиційної діяльності, розвиток якої є запорукою поліпшення економічного становища країни.

Література

1. Інформація про стан виконання Зведеного та Державного бюджетів України за січень-листопад 2012 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу:http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=360182&cat_id=77440.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Павленко Р.А.
*«Державний фінансовий менеджмент», V курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н., старший викладач Сибірянська Ю.В.*

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ВПП В УКРАЇНІ

Податки є основним джерелом формування доходів бюджету будь-якої країни. Як відомо, податки сплачують юридичні і фізичні особи, серед яких необхідно виділити категорію великих платників податків (ВПП). Вони забезпечують левову частку доходів в Україні: (у 2011 - 68%; у 2012 – 67%), тому податкові органи особливу увагу сьогодні приділяють процесу адміністрування податків ВПП, який має свої особливості.

Згідно діючого законодавства, великий платник податків — юридична особа, в якій обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові квартали перевищує 500 млн. грн. або загальна сума сплачених до бюджету податків, за цей самий період перевищує 12 млн. грн. [1]. ПКУ змінив критерії, віднесення суб'єктів господарювання до ВПП, порівняно з тими, що діяли у 2010 р. Так збільшено обсяг доходу у 5 разів (зі 100 до 500 млн. грн.), але зменшено розмір загальної суми сплачених до бюджету податків майже вдвічі (з 25 млн. до 12 млн. грн. відповідно) та взагалі скасовано такий критерій, як середньооблікова чисельність працівників (у 2010 – 250 осіб). На підставі оцінки цих критеріїв щороку формується Реєстр ВПП.[3] Отже, щороку їх кількість змінюється, так у 2012 р. затверджено 1359 ВПП (що становить 0,15% від загальної кількості платників, зареєстрованих в Україні юридичних осіб), а у 2013р. – 1486 ВПП.

Незважаючи на незначну кількість ВПП, але враховуючи їх значення для бюджету, для їх супроводження у 2012 р. було створено центральний офіс по роботі з ВПП і на сьогодні функціонує 10 територіальних спеціалізованих інспекцій. Основна мета створення СДП –комфортне обслуговування великого бізнесу, створення максимальної зручності для платників, високої якості податкового обслуговування, комплексного й оперативного вирішення

існуючих питань при мінімізації втручання в оперативну діяльність підприємств з боку податкової, що приводить до партнерства і довіри між платником і податківцями.

Особливості адміністрування ВПП розглянемо у розрізі складових адміністрування. Щодо обліку, то після включення платника до Реєстру ВПП та отримання повідомлення центрального органу ДПС про таке включення, він зобов'язаний стати на облік у СДП. Таким чином, після набуття статусу ВПП, у нього виникають додаткові незручності зумовлені розбіжністю у територіальному місцезнаходженні СДП і самого платника, особливо враховуючи, що у 2013р. передбачається скорочення кількості СДП з 10 до 7 шт. Тому складно таку організацію назвати комфортною для платника.

Щодо контролю, то тривалість перевірок ВПП не повинна перевищувати 30 робочих днів, продовження строків перевірки можливе не більш як ще на 15 робочих днів, але загальний термін проведення перевірок не може бути більше 60 календарних днів (для порівняння, звичайних платників мають перевіряти не більш як 20 робочих днів, продовження строків – не більш як на 10 робочих днів) [2]. При перевірці ВПП зобов'язаний, не пізніше наступного дня від початку перевірки, надати в електронному вигляді копії документів з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із нарахуванням податків, первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, тощо. Даний перелік є значно ширший, порівняно зі звичайними платниками.

Для покращення процедури контролю за ВПП, у якості експерименту запроваджено горизонтальний моніторинг, який передбачає здійснення процедури відстеження та аналізу органом ДПС податкових ризиків, проведених і запланованих ВПП фінансово-господарських операцій. Основна мета цього експерименту - створення ефективної для бюджету та необтяжливої для сумлінних платників податків системи адміністрування податків, налагодження повноцінних партнерських взаємовідносин між податковими органами та ВПП. На сьогоднішній день вже укладено угоду з кількома ВПП

Таким чином, позитивними змінами, зафіксованими ПКУ у сфері адміністрування ВПП є: використання прогресивних форм подання електронної податкової звітності; встановлення договірних відносин із державою щодо визначення цін із метою оподаткування, яке може використовуватися для державної підтримки підприємств, які є базисними для економіки. Це все свідчить про застосування нової європейської практики оподаткування в

українських ринкових умовах. Утім існують певні положення, які викликають зауваження, зокрема встановлення критеріальних показників (граничних сум доходу і податків) у абсолютному виразі потребуватиме у майбутньому корегування, принаймні на інфляцію. Враховуючи високе фіскальне значення ВПП для держави, потрібно особливу увагу приділяти пошуку методів взаємозв'язку і співпраці, які б влаштували і державу, і самого ВПП.

Література

1. Податковий Кодекс України від 6 грудня 2012 № 2755-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Особливості, встановлені ПКУ для ВПП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/dodatкова-informatsiya/eksklyuziv-vid-departamenti/departament-opodatkovannya-/opodatkovannya-velikih-plat/49811.html>
3. Новації у формуванні реєстру ВПП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/tsentralniy-ofis-z-obslugo/novini/81754.html>

Пономаренко А.А.
«Фінанси і кредит», 3 курс,
Кременчуцький національний університет імені
Михайла Остроградського
Науковий керівник – к.е.н., доцент Глухова В.І.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ

Однією із домінантних складових у доходах Державного бюджету України є податок на додану вартість (ПДВ). ПДВ займає значну частку в доходах бюджету, яка за 2008-2011 роки зросла з 39,73% до 41,35%. Обсяги його за цей період збільшилися на 41,28% і становили в 2011 році 130093,8 млн. грн.[1]. Враховуючи це, питання адміністрування ПДВ є надзвичайно актуальним.

Ефективність адміністрування оцінюємо на підставі офіційних

статистичних даних за допомогою показника збору податків (so-efficiency), який широко використовується у країнах ОЕСР та обчислюється як пропорційне відношення поточних надходжень ПДВ до добутку суми кінцевого споживання та ставки ПДВ (таблиця 1).

Таблиця 1

Оцінка адміністрування ПДВ в Україні за 2008-2011 рр. на підставі розрахунку so-efficiency [1]

Показник	2008	2009	2010	2011
Надходження ПДВ до державного бюджету, млн. грн. (Н)	92082,6	84596,7	86315,92	130093,8
Сума кінцевих витрат споживання, млн. грн. (В)	758902	772826	914230	1113008
Ставка ПДВ, % (С)	20	20	20	20
So-efficiency, % $((Н/(В*С))*100\%)$	60,67	54,73	47,21	58,44

На основі проведених розрахунків можна зробити висновок, що тенденція до зниження показника so-efficiency в Україні свідчить про низьку ефективність механізму адміністрування ПДВ та підтверджує нагальну необхідність його вдосконалення.

Основні проблеми щодо адміністрування ПДВ полягають у великій кількості зловживань платників податків з метою незаконного отримання відшкодування, незадовільному фінансовому стані багатьох підприємств, ухиленні від оподаткування, нестабільності податкового законодавства, великій кількості пільг. Однак однією з найважливіших є проблема відшкодування сум ПДВ, пов'язаних з експортними операціями.

Сума відшкодування ПДВ за 2008-2011 роки зросла з 34408,5 млн. грн. до 42779,1 млн. грн., або на 24,33%. Частка відшкодування ПДВ у загальній сумі надходження ПДВ до бюджету становить у 2001 році 33,8% [1].

На нашу думку, для підвищення ефективності адміністрування ПДВ доцільно запозичити практику відшкодування ПДВ в Китаї, яка полягає у диференціації груп товарів експорту залежно від частки доданої вартості. Так, в процесі зниження ставки відшкодування ПДВ в Китаї на цілий ряд експортних товарів, за 2001-2010 рр. питома вага машин і устаткування в китайському

експорті збільшилася з 36% до 47% при скороченні частки мінеральної сировини з 10% до 5% [2]. Методика відшкодування експортного ПДВ в Китаї забезпечує гнучкість в управлінні відшкодування податку та дає можливість перерозподілити податкові стимули на користь експортерів стратегічних галузей.

В Україні здійснення відшкодування ПДВ при експорті пропонуємо проводити по сировині у розмірі 50% належної суми до відшкодування, по всіх інших товарах - у повному обсязі. Такий диференційований підхід посилить регулюючу та стимулюючу роль ПДВ в діяльності підприємств, зменшить суми його відшкодувань з бюджету, покращить механізм адміністрування, сприятиме інноваційно-інвестиційному розвитку національного господарства.

Література

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://treasury.gov.ua/>.

2. Кинжебаева Е. В. Налоговые инструменты государственного регулирования экспорта в современной международной торговле: автореф. дис. ... канд. эк. наук: 28.04.12/ Кинжебаева Елена Валеевна; Уральский государственный экономический университет. – Екатеринбург, 2012. – 26 с.

Рабушенко А.В.

*«Фінанси і кредит» (банківські технології і процеси), 4 курс,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»
Науковий керівник – к.е.н., доцент Рекуненко І.І.*

ПОДАТКОВИЙ ДЕПОЗИТНИЙ СЕРТИФІКАТ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ФІСКАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Основним джерелом доходів держави виступають фіскальні інструменти наряду з доходами з інших джерел їх походження. Податки впливають на

діяльність підприємств, їх прибутковість, фінансову стійкість, конкурентоспроможність та можливість формування фінансових ресурсів. Рівень впливу прямо залежить від способу стягнення податку, досконалості та стабільності податкової системи, а також ступеня розвитку фіскальних інструментів.

Розвиток альтернативних фіскальних інструментів, збільшення їх варіативності призводить до зростання податкових надходжень. Використання цінних паперів у сфері податкового обігу, а саме податкових депозитних сертифікатів дасть змогу знизити бюджетні розриви ліквідності та стабілізувати грошові потоки у розрізі оподаткування. Світова практика визначає податковий депозитний сертифікат (ПДС) як цінний папір, що видається юридичній особі при депонуванні в податкових органах суми коштів в авансованому порядку для майбутнього погашення податкових зобов'язань та передбачає нарахування відсотків на депоновану суму. Наразі питання доцільності впровадження ПДС залишається відкритим – даний вид цінного паперу не передбачено законодавством України, відсутні положення стосовно емісії цінних паперів фіскальними органами України та регулювання у сфері авансових сплат податкових зобов'язань.

Доцільність введення ПДС пояснюється ефективністю їх використання у ряді країн ЄС. Зокрема, податкові депозитні сертифікати забезпечують стягнення близько 2-5% від загальної суми зборів Великобританії. Такий значний обсяг характеризується поєднанням фіскальної функції та додаткової доходності інструменту. Дохідність ПДС прив'язується до безризикових фінансових інструментів, збільшена на відповідний коефіцієнт (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка процентних ставок за податковими депозитними сертифікатами у Великобританії протягом 2006-2012 рр., %

Дата	Розмір відсоткових ставок залежно від строку депонування коштів (від 100 фунтів стерлінгів)					Відсоткова ставка при депонуванні суми менше 100
	до 1 міс.	1-3	4-6	7-9	10-12	

		міс.	міс.	міс.	міс.	фунтів
01.01.2006 р.	1	3,5	3,25	3	3	1
01.01.2007 р.	1,7	4,2	4,2	3,9	3,9	1,7
01.01.2008 р.	2,75	4,7	5,5	4,3	4,37	2,25
01.01.2009 р.	1,75	3,9	3,7	3,6	3	1
01.01.2010 р.	0	1	1	1	1,15	0
01.01.2011 р.	1	2,15	2,3	2,6	2,9	0,75
01.01.2012 р.	1,5	2,15	2,65	3,1	3,5	1,25

Ставки доходності по ПДС напряму залежать від економічної ситуації в країні та активності суб'єктів господарювання. Аналізуючи динаміку обсягів погашення податкових зобов'язань за рахунок ПДС у Великобританії, необхідно зазначити, що протягом 2006-2008 рр. обсяги використання ПДС зростали аналогічно процентним ставкам по ним. Протягом 2010 р., податкові зобов'язання були покриті за рахунок ПДС на суму 108,55 млрд. ф.ст., (2009 р. - 62,72 млрд. ф.ст.). Дана тенденція пояснюється часовим лагом формування депонованого фонду у 2009 р. середньою строковістю в 10-12 місяців, що дозволило знизити подальше податкове навантаження. У 2012 р. даний показник склав 160,67 млрд. ф.ст.

Світова практика використання ПДС свідчить про їх високу ефективність на початку кризових періодів. Сертифікати можуть використовуватись у якості додаткових резервів з дохідної компонентою. З метою покриття бюджетних розривів ліквідності доцільно розглянути можливість використання даного фінансового інструменту, як альтернативного, в процесі здійснення податкової політики в Україні, що в свою чергу потребує затвердження на законодавчому рівні.

Рожок А. Д.,

ПОПЕРЕДНЯ ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ В УКРАЇНІ

Світова рецесія 2008-2009 років спровокувала реалізацію широкомасштабних програм фіскального стимулювання урядами більшості країн світу. На відміну від загрози рецесії, бюджетно-боргова криза набула перманентного характеру, актуалізуючи питання про пошук нових форм і методів забезпечення стійкого економічного зростання.

Україна - одна з небагатьох країн, яка в 2009 році замість фіскального стимулювання запровадила режим жорсткої економії (підтримку було надано лише фінансовому сектору з метою недопущення дефолту за міжнародними зобов'язаннями).

Деструктивні тенденції посилилися в умовах фінансово-економічної кризи, під час якої значно зріс дисбаланс між доходами та видатками держбюджету. Через небажання уряду знижувати видатки бюджету виникла потреба у мобілізації додаткового обсягу коштів для фінансування дефіциту. Оскільки фіскальні інструменти наповнення бюджету були вичерпані, основним джерелом його покриття стали запозичення, що призвело до різкого зростання державного боргу.

При проведенні оцінки ефективності фіскальної консолідації в Україні в 2008-2012 роках варто відзначити певні її особливості:

- 1) двох етапний характер процедури, обумовлений хаотичною та неконтрольованою консолідацією 2008-2009 років, та жорстким прагматичним балансуванням 2010-2012 років;
- 2) залучення в процедуру балансування як доходів, так і витрат з більшим ефектом з боку доходів і максимальним збереженням частки соціально

необхідних видатків для недопущення подальшої соціальної майнової стратифікації:

- зростання податкових надходжень було зумовлене передусім підвищенням ставок акцизних зборів, а також збільшенням нарахування штрафів за порушення податкового законодавства. Крім того, помітний внесок було зроблено Держмитслужбою, яка почала широко застосовувати непрямі методи визначення податкової бази;

- виконання державного бюджету в 2011-2012 роках за доходами і видатками справило позитивний вплив на стабілізацію системи державних фінансів через уповільнення динаміки соціальних видатків, з перенаправленням фінансових ресурсів на: а) компенсацію втрат бюджету від зниження податкового тиску на економіку; б) зростання обсягу капітальних видатків бюджету; в) збільшення доходів місцевих бюджетів за рахунок збільшення трансфертів з держбюджету; г) зниження дефіциту бюджету; д) погашення заборгованості з відшкодування ПДВ минулих періодів і виплат за ПДВ-облігаціями;

3) вплив дії країн ЄС, що також вдалися до консолідації у відповідь на сувору бюджетно-боргову кризу, що вплинуло на потоки капіталів (інвестицій), податкову конкурентоспроможність на міжнародному рівні тощо.

Незважаючи на продовження фіскальної консолідації і в 2013 році, попередні оцінки її наслідків (скорочення дефіциту бюджету в 2012 році втричі порівняно з 2009 роком) дають змогу визнати її найуспішнішою за всю історію незалежної України та однією з найкращих (з урахуванням початкових обставин та обмежень) серед країн Європи (як Західної, так і Східної).

Література

1. Молдован О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ: монографія / О. О. Молдован. – К.: НІСД, 2011. – 380 с.
2. Taxation trends in the European Union - Focus on the crisis: The main impacts on EU tax systems. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011 - 38 p.

3. Перспективи економіки України в умовах глобальної макроекономічної нестабільності. Аналітична доповідь. – К.: НІСД, 2012. – 43 с.

Ромашко І.В.
*«Облік і аудит», 4 курс,
Кременчуцький національний університет імені Михайла
Остроградського
Науковий керівник - старший викладач Циган Р.М.*

НЕДОСКОНАЛІСТЬ МЕХАНІЗМУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА НЕРУХОМІСТЬ

Розвиток податкового законодавства в Україні спровокував виникнення нових податків, зборів та платежів до бюджету різних рівнів. Така активізація державної політики у сфері оподаткування, в подальшому, має збільшити податкові надходження до бюджету. Розширення сфери податкового навантаження торкнулося і громадян України, що не зайняті у сфері підприємницької діяльності. Водночас, існує проблема щодо нераціональності визначення бази оподаткування з метою збільшення податкових доходів держави.

Величина податкових надходжень до державного бюджету складається з сум існуючих та нововведених податків, одним з яких є податок на нерухоме майно, що буде стягуватися з 01 січня 2013 року.

З метою обґрунтування доцільності впровадження цього податку в Україні треба дослідити досвід високорозвинених держав. У різних європейських країнах введення та сплата даного податку не являється незвичним та інноваційним. У Болгарії, Литві та Німеччині законодавство визначає податок на об'єкт нерухомості залежно від вартості житла, оціненого на діючому ринку нерухомості. Ще одним критерієм, яким керуються при оподаткуванні нерухомості виступає площа та розташування нерухомого майна, це зокрема практикується у Чехії та Італії.

Не менш доцільним є різновид визначення об'єкта оподаткування нерухомості, як кадастрова оцінка землі. У Туреччині та Латвії при визначенні бази оподаткування ґрунтуються саме на даному виді розрахунку податку. В перспективі Росія планує застосувати саме цей метод розрахунку податку на нерухомість.

Механізм введення в Україні податку на нерухоме майно з точки зору дохідності можна поставити під сумнів. Перш за все, об'єктом нерухомості виступає «житлова нерухомість», а не вся площа загалом. Така база розрахунку значно зменшує кількість потенційних платників, що мають загальну площу житла від 250 до 300 м². Отже, запланований обсяг сум сплати податку на нерухомість держава за такої ситуації не отримає. Більш доцільним та ефективним може бути визначення бази оподаткування виходячи з купівельної вартості житла, який є реальним показником доходів, що купує дану нерухомість, місця розташування об'єкта нерухомості та термін давності, за яким така нерухомість була введена в експлуатацію.

Органи місцевого самоврядування повинні самостійно визначати розмір пільг, щодо вартості об'єкта нерухомості зважаючи на кількість середньорічної купівлі нерухомості за регіоном, з метою здійснення індивідуального підходу до кожної територіальної одиниці.

Таким чином, механізм обчислення податку на нерухомість дасть змогу залучати додаткові кошти до бюджету тільки за умов врахування запропонованих зауважень, у частині визначення бази оподаткування. Також, необхідно використовувати світовий досвід з проведення оцінки оподаткованого майна, що призведе до скорочення кількості громадян, які не мають фінансової можливості сплатити податок, хоча за діючими нормами закону підпадають під визначення реальних платників податку на майно.

Складановський О.В.
«Менеджмент ЗЕД, IV курс»
Нікопольський факультет

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Фіскальна політика є частиною фінансової політики і найважливішою складовою економічної політики держави. Вважаю, що досліджувана мною тема, тема фіскальної політики, нині дуже актуальна, оскільки на сьогоднішній день вітчизняна фіскальна політика переходить у якісно новий вимір розвитку, що певним чином викликає труднощі у її реалізації. У першу чергу вони пов'язані з необхідністю гармонізації вітчизняного податкового законодавства із законодавством ЄС, виконанням вимог МВФ, відновленням підприємницької та інвестиційної активності, недопущенням погіршення рівня життя населення тощо, тобто необхідністю гармонізації фіскальних інтересів різних економічних суб'єктів, які мають різні цільові характеристики розвитку.

Одна з головних проблем, яка склалася на сьогоднішній день в суспільстві – це протилежність будь-яким податковим реформам, які передбачають підвищення податкового навантаження [3]. Така ситуація зумовлена у більшості випадків тим, що населення країни досить тривалий час жило в умовах радянського соціалізму, де держава виступала певним гарантом хоча б мінімального рівня забезпечення [1]. Забезпечення високих соціальних стандартів вимагає значних витрат бюджету, які на разі неможливо покрити за рахунок податків, бо підвищення рівня оподаткування не призведе до наповнення бюджету, а навпаки буде причиною згорання підприємницької та інвестиційної активності.

Ще одна проблема реалізації фіскальної політики пов'язана з відсутністю стимулів здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності. Незважаючи на те, що податкова система України формувалася за зразком європейських, багаточого не працює в Україні, і це пов'язано не тільки з особливостями становлення податкової системи [2]. Як свідчить міжнародний досвід, з усіх запроваджених

заходів політики, спрямованої на подолання фіскальних дисбалансів, саме використання середньострокового бюджетного планування (ССБП) дає можливість отримати найбільш позитивний результат[4].Таке планування також сприяє забезпеченню макроекономічної стабільності та підвищенню ефективності бюджетних видатків[3].

На мій погляд, в найближчий час фіскальна політика в Україні має носити стабілізаційний характер, а будь-які радикальні зміни доцільно вносити після стабілізації економічної ситуації,адже на даному етапі реалізація ефективної фіскальної політики ускладнюється через її неузгодження з монетарною політикою, яка спрямовується переважно на стримування темпів інфляції та підтримання курсу гривні,тож першим і найголовнішим кроком у становленні фіскальної політики має бути чітка та ефективна координація між усіма державними структурами, які тією чи іншою мірою стосуються цих проблем.

Література

1. Мельник В.М., Мельничук Г.С. Вплив бюджетно-податкового регулювання на розвиток промислового виробництва в Україні // Фінанси України. – 2008. – №12. – С. 44 – 52.
2. М. Бурда, Ч. Виплош “Макроекономіка – європейський контекст”, К., Основи, 1998.
3. Громадська Асамблея України [Електронний ресурс].– Режим доступу <http://gau.org.ua/forum/436>
4. П. Самуельсон “Економіка”, Львів “Світ”, 1993р.

Стокроцька В. О.

*«Державний фінансовий менеджмент», 5 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В.Гетьмана»*

Науковий керівник – к.е.н., старший викладач Сибірянська Ю.В.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ

ТА ФАКТОРИ, ЩО НА НЕЇ ВПЛИВАЮТЬ

Фінансова безпека держави, добробут населення, фінансування пріоритетних програм не в останню чергу залежать від налагодженості системи оподаткування, важливим елементом якої є податковий контроль. В сучасних умовах роль податкового аудиту як форми податкового контролю зростає, особливо враховуючи низьку податкову дисципліну суб'єктів підприємництва і населення, високий рівень тіньової економіки (за підрахунками Світового банку він становить більше 50% ВВП) і одночасно з цим постійно зростаючі потреби у доходах бюджету для виконання державою покладених на неї функцій. Тому сьогодні важливо особливу увагу приділяти оцінці ефективності податкового аудиту і факторів, що на неї впливають.

Проблеми здійснення податкового аудиту досліджувались у працях М. Азарова, М. Войнаренка, В. Онищенко, О. Тимченко, К. Хмільовської, О. Чернявського, проте в опрацьованих наукових публікаціях теоретичні засади та проблеми аналізу відповідних показників досліджуються фрагментарно. Тому метою даної роботи є дослідження сутності поняття «ефективність податкового аудиту», визначення факторів, що на неї впливають та показників, за допомогою яких її можна оцінити.

У результаті дослідження було встановлено, що незважаючи на велику кількість наукових праць, що досліджували дане питання, до сих пір відсутній єдиний підхід до дефініції поняття «ефективність податкового аудиту». Як відомо, ефективність – це характеристика якого-небудь об'єкта, що відображає його суспільну користь, продуктивність та інші позитивні якості [1].

Беручи до уваги, що метою податкового аудиту є виявлення реального розміру недонадходжень податків до бюджетів, а саме ступінь дотримання податкового законодавства, спробуємо сформулювати наше розуміння його ефективності. В довгостроковій перспективі результатом, тобто суспільною корисністю податкового аудиту, мають стати покращення податкової культури, зниження рівня тіньової економіки, зростання рівня сплачуваності податків. В

результаті чого фактичні суми донарахувань за перевітками будуть зменшуватись, що з точки зору держави є краще, аніж великі суми донарахувань та високий рівень правопорушень податкового законодавства. Тому результатом ефективної контрольної роботи має бути зростання доходів бюджету при зниженні суми донарахованих податкових зобов'язань, що свідчатиме про підвищення рівня самостійної та добровільної сплати податків.

Також ефективність можна розглядати як економічну категорію, яка характеризується співвідношенням між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами [2]. В цьому випадку, під ефективністю податкового аудиту розуміють співвідношення розміру донарахованих сум до витрат на проведення перевірок. Так як податкова не веде статистику витрат на перевітки, щоб оцінити затрачені ресурси можна розглядати лише кількісні показники (кількість проведених перевірок або чисельність залучених інспекторів). Але це вже буде показник не ефективності, а результат діяльності одного податкового інспектора. Таким чином, реальну ефективність податкового аудиту можна оцінити за допомогою наступних показників: кількість проведених перевірок; кількість і сума виявлених правопорушень; число задіяних ревізорів-інспекторів; сума донарахованих податкових зобов'язань; частка погашених зобов'язань із донарахованих сум; кількість і сума оскаржень повідомлень-рішень, залишених без змін, тощо.

Сам рівень ефективності податкового аудиту зумовлений складною взаємодією чинників організаційного, технічного, політичного, соціально-психологічного та морально-ідеологічного характеру. Саме тому виникає об'єктивна необхідність визначення факторів, які можуть як позитивно, так і негативно впливати на ефективність аудиту у сфері оподаткування. Серед них можна виділити такі: система відбору платників податків для проведення перевірок; якість нормативно-законодавчої бази; змістовний аналіз ризиків; повнота проведення перевірки; процес стягнення донарахованих за результатами перевірки сум до бюджету; проведення роз'яснювальних заходів з

метою упередження правопорушень; система оцінки роботи податкових інспекторів [3].

Опрацювання кожного з цих факторів дасть змогу виявити шляхи підвищення результативності аудиту. Як наслідок - держава в змозі буде в повній мірі виконувати свої функції, а платники здійснюватимуть господарську діяльність в межах чинного законодавства.

Література

1. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови /В. Т. Бусел.. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
2. Андрущенко В.А. Ефективність адміністрування податків за критеріями Світового банку / В.А.Андрущенко. - Міжнародне співробітництво України в сфері оподаткування. Реформування податкової служби України відповідно до європейських стандартів: зб. матер. наук.-практ. конференції, 23 жовтня 2009 р. / Держ. подат. амін. України, Нац. унів. ДПС України, Наук.-досл. центр з пробл. опод. – Ірпінь: Нац. унів. ДПС України, 2009р. – 418с.
3. Олейнікова Л.Г. Підвищення фіскальної й економічної результативності податкового адміністрування в Україні / Л.Г.Олейнікова // Фінанси України. – 2011. - №10. – С.47-59.

Тарасевич Т.М.
«Облік і аудит», 5 курс,
Чернігівський державний технологічний університет
Науковий керівник - к.е.н., доцент Петраков Я.В.

ЕКОЛОГІЧНІ ПОДАТКИ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Питанню удосконалення організаційно-економічного механізму регулювання відносин в сфері екології та захисту природного середовища

присвячено праці вітчизняних вчених О.О. Веклич, В.П. Вишневського, О.М. Гаркушенко, А.В. Лугового, В.С. Міщенко, Д.М. Серебрянського, Л.Л. Тарангул та багатьох інших.

Метою проведеного дослідження була оцінка ефективності екологічного оподаткування в організаційно-економічному механізмі захисту навколишнього природного середовища в контексті істотного підвищення ставок екологічного податку в 2011 році з прийняттям Податкового кодексу України.

Протягом 2011 рр. за забруднення навколишнього природного середовища і порушення природоохоронного законодавства підприємствам було пред'явлено екологічних платежів на загальну суму 2122,8 млн. грн. (табл. 1).

Таблиця 1

Екологічні платежі в Україні в 2011 році, тис. грн.

Вид платежу	Пред'явлено до сплати	Фактично сплачено
Екологічний податок – усього	1 990 046,6	1 825 411,1
у т.ч. за		
викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин	1 438 050,7	1 310 885,0
Штрафні санкції за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища	132 781,1	18 448,4

Джерело: [6]

Однак рівень забруднення як повітря, так і водних об'єктів, ґрунтів, зберігається на високому рівні, що вимагає активізації інвестицій в природоохоронні заходи (табл. 2). Попри скорочення частки держави у фінансуванні видатків на НПС, підвищення ставок екологічного податку дозволило підвищити загальні видатки на охорону НПС в 2011 році майже вдвічі порівняно з 2009 роком.

Таблиця 2

Динаміка видатків на охорону навколишнього природного середовища та екологічних зборів в Україні в 2008-2011 рр.

Показник	2008	2009	2010	2011
Фінансовий результат до оподаткування, всього, млн. грн.	8954	-45011	58334	126663
Видатки на охорону НПС, млн. грн.	7366,2	9691	12176	18491
Співвідношення витрат на охорону НПС та прибутку до оподаткування	0,823	X	0,209	0,146
Частка державного фінансування видатків на	22,22	23,13	22,71	5,73

Показник	2008	2009	2010	2011
НПС, %				
Фактично сплачені екологічні збори, млн. грн.	737,4	981,5	1041,9	1825
Частка фактично сплачених екологічних зборів в сумі пред'явлених, %	85,4	102,7	97,8	91,71
Частка екологічних платежів в сукупних податкових надходженнях, %	0,40	0,43	0,34	0,28

Джерело: [3; 7].

Проведене дослідження засвідчило високу регулюючу ефективність екологічних податків в контексті стимулювання підприємств до інвестицій в природоохоронні заходи.

Література

1. Податковий кодекс України. Закон № 2755-17 від 22.12.2010 року (зі змінами та доповненнями станом на 23.02.2013 року).
2. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». № 2818-17 від 22.12.2010 року
3. Кушнірчук Ю.М. Екологічне оподаткування у парадигмі фіскальної науки / Ю.М. Кушнірчук // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2011. – Вип. 21.18. – С.66-72.
4. Моніторинг та оцінювання екологічних ризиків. Аналітична доповідь. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2012. – 52 с.
5. Національна доповідь про стан НПС в Україні у 2011 році. – К. : Міністерство екології та природних ресурсів України, LAT & K. – 2012. – 258 с.
6. Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічний податок у 2011 році (Експрес-випуск). – К.: Держстат України, 2012. – 4 с.
7. Статистичний щорічник України за 2011 рік / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Держкомстат, 2012. – 558 с.

Ткаченко Г.О.

*«Фінанси і кредит», 5 курс
Київський економічний інститут менеджменту
Науковий керівник - к.е.н., доцент Пасенко Т.В.*

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ

Податок – універсальна вихідна категорія, яка виражає основні суттєві риси і властивості фінансів у будь-якій економічній системі ринкового типу. Аналіз податків як вихідної категорії, в якій проглядаються основні суттєві риси і властивості фінансів, дає правильний орієнтир для розгляду різних фінансових понять і категорії у чіткій відповідності з процесом економічного розвитку . Тому визначимо основні переваги та недоліки прямих та непрямих податків (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки прямих та непрямих податків

Переваги	Недоліки
Прямі податки	
<p>1. Економічні – прямі податки дають можливість встановити пряму залежність між доходами платника і його платежами до бюджету.</p> <p>2. Регулюючі – в країнах з розвинутою ринковою економікою пряме оподаткування є важливим фінансовим важелем регулювання економічних процесів</p> <p>3. Соціальні – прямі податки спонукають до розподілення податкового навантаження таким чином, що більші податкові видатки мають ті члени суспільства у яких більш високі доходи. Такий принцип оподаткування більшістю економістів вважається справедливим.</p>	<p>1. Організаційні – пряма форма оподаткування потребує складного механізму стягнення податків, так як пов'язана з достатньо складною методикою ведення бухгалтерського обліку і звітності.</p> <p>2. Контрольні – контроль надходження прямих податків потребує суттєвого розширення податкового апарату і розробки сучасних методів обліку і контролю платників.</p> <p>3. Поліцейські – прямі податки пов'язані з можливістю ухилення від сплати податків із-за недосконалості фінансового контролю і наявності комерційної таємниці.</p> <p>Бюджетні – пряме оподаткування потребує відповідного розвитку ринкових відносин, так як тільки в умовах реального ринку може формуватись реальна ринкова ціна, а відповідно і реальні доходи(прибуток), однак з такою ж ймовірністю можуть мати місце і в</p>
Непрямі податки	
<p>1. Організаційні – для непрямих податків характерна простота сплати і регулярність надходжень до бюджету, їх утримання та контроль надходжень не потребують розширення податкового апарату.</p> <p>2. Бюджетні – оскільки непрямі податки збільшують доходи держави за рахунок зростання населення чи його благополуччя, то вони більш вигідні для країн, прогресуючих в економічному відношенні.</p> <p>3. Поліцейські – впливають на сукупне споживання шляхом дорожчання того чи іншого продукту(здоров'я нації.)</p>	<p>1. Обтяжливість для малозабезпечених.</p> <p>2. Політичні – право стягнення непрямих податків майже ніколи не оскаржується.</p> <p>3. Соціально-економічні – лягають тягарем на малозабезпечені верстви населення.</p> <p>4. Підприємницькі – обмежують розмір прибутку, бо в умовах конкуренції не завжди є можливість підвищувати ціни.</p>

<p>4. Полігичні – завуальовано в ціні товару. 5. Економічні – визначаються розміром споживання, зручністю сплати в часі, близькістю до місця внесення, відчутністю витрат часу для внеску.</p>	
---	--

Джерело: складено автором на основі 2-3

Пряме оподаткування має переваги перед непрямим лише в контексті соціальної справедливості, але враховуючи той факт, що система оподаткування доходів фізичних осіб та прибутків підприємств в Україні здійснюється за фіксованими ставками, цей принцип також майже не реалізується.

На сучасному етапі розвитку структура доходів бюджету досить швидко змінюється, що пояснюється постійними перетвореннями і змінами в податковій системі України і неподаткових надходженнях до бюджету. Відбувається поступове зменшення частки податку на прибуток підприємств, а також зростання частки у податкових доходах податку на додану вартість. В цілому, слід зазначити, що надходження від податку на прибуток підприємств, податку на додану вартість, акцизного податку забезпечують понад 90 % усіх податкових надходжень Державного бюджету України.

Література

1. Офіційний веб-сайт Міністерства Фінансів України /<http://www.minfin.gov.ua>
2. Дікань Л.В., Воїнова Т.С. Податкова система: Навч. посібник. - Харків: Вид. ХДЕУ, 2002. - 252 с.
3. Василик О.Д. Податкова система України: Навчальний посібник - К.: ВАТ "Поліграфкнига". - 2004. - 478 с

*Ткаченко М. Г.
«Фінанси», 4 курс,*

АНАЛИЗ ПРИНЦИПОВ НАЛОГОВОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ

На сегодняшний день в Украине одной из важнейших проблем является разбалансированность налоговой системы, что негативно влияет на экономическое развитие нашего государства и его финансовую независимость. Именно поэтому возникает необходимость в гармонизации принципов налогообложения, без которых невозможно построение эффективной налоговой системы.

Целью работы является исследование принципов налоговой системы Украины, их влияния на экономическое развитие страны.

Сегодня в Украине согласно Налоговому кодексу существуют 11 принципов налогового законодательства.

Среди принципов, позитивно влияющих на развитие экономики, можно назвать принцип неотвратимости ответственности за нарушение налогового законодательства, целью которого является снижение части теневой экономики и повышение поступлений в бюджет. Принцип презумпции правомерности – для регулирования отношений между налогоплательщиками и контролирующими органами в пользу плательщиков налогов. Положительным является также принцип удобства оплаты – сегодня в Украине проводится работа по реформированию способов уплаты налогов, например, введение электронной отчетности, открытие сервисов в налоговых службах всех уровней, что упростит процедуру уплаты налогов.

Негативным аспектом в налоговой системе нашей страны является нарушение и несоблюдение некоторых принципов. К ним относится принцип фискальной достаточности – взимаемых в Украине налогов и сборов недостаточно для достижения сбалансированности расходов и поступлений

государственного и местных бюджетов. Несоблюдение принципа стабильности состоит в том, что изменения элементов налогов часто вступают в силу в течение бюджетного года, а об их изменении становится известно менее чем за 6 месяцев до начала бюджетного года, как того требует Налоговый кодекс. Ярким примером является вступление в силу Налогового кодекса Украины. Основопологающий законодательный акт в сфере налогообложения был принят 2 декабря 2010, а вступил в действие уже с 1 января 2011 года. Это привело к тому, что налогоплательщикам пришлось в короткие сроки адаптироваться к измененным правилам налогообложения.

Данные нарушения могут обусловить в процессе осуществления налогообложения негативные последствия для экономического развития Украины. Также, на наш взгляд, необходимо конкретизировать принцип социальной справедливости, поскольку его нарушение приведет к невыполнению налоговой системой функции перераспределения доходов от богатых к бедным.

Частое несоблюдение принципов налогового законодательства приводит к появлению ряда препятствий, одним из которых является высокий уровень налоговой нагрузки на плательщиков налогов, что негативно влияет на экономическое и социальное развитие нашего государства. Современная налоговая политика должна быть направлена на создание экономически обоснованного баланса между фискальной и регулирующей функциями налогов и построение эффективной системы государственного налогового регулирования и его согласованность с задачами экономической политики государства.

Томилець Т.А.
«Фінанси та кредит», 5 курс,
Київський економічний інститут менеджменту
Науковий керівник - к.е.н., доцент Пасінко Т.В.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Актуальність. Сучасний стан економіки показує, що соціально-економічний розвиток суспільства та ефективне господарювання підприємств неможливі без його державного регулювання. Одним із найпотужніших таких механізмів виступають податки. При реалізації наявних та напрацьованих аспектів у податковому законодавстві України велику роль відіграє зарубіжний досвід країн із ринковою економікою як головне джерело накопичення практичних знань у сфері оподаткування. Безумовно, зарубіжний досвід має велике значення для створення власної податкової політики, але слід зважати на те, що в країнах з розвинутою ринковою економікою у створеному національному доході переважають індивідуальні доходи. Тому частка особистого прибуткового податку значно вища. Податок на прибуток підприємств не має великого фіскального значення. Його питома вага у податкових надходженнях більшості розвинутих країн порівняно низька. Як виняток, можна назвати лише Японію, де податки на прибуток, які отримуються на всіх бюджетних рівнях і під різною назвою, становлять близько 21,5%.

В Україні податок на прибуток є однією з домінуючих складових доходної частини державного бюджету. Питома вага цієї статті в загальній сумі доходів бюджету в останні роки коливається в межах від 17,5% до 20,5%.

Виклад основного матеріалу. У Податковому кодексі податок на прибуток підприємств зазнав «революційних» змін, які пов'язані, насамперед, із необхідністю усунення багатьох розбіжностей між правилами податкового обліку та положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку щодо визнання й оцінки доходів та витрат.

Базова ставка податку на прибуток розміром 25%, яка діяла в Україні до 1 квітня 2011 року, робила відчутним податкове навантаження. Сьогодні діє ставка 19%, і все ж, такий показник не можна вважати одним з найвищих у світі. Це дає можливість порівняти ставки податку України зі світовими тенденціями.

Середня ставка податку на прибуток у світі залишилася практично на колишньому рівні. З січня 2012 року вона трохи знизилася (на 0,09 в.п.) і склала 24,43%. У проектах бюджетів багатьох країн на 2013 р. заплановано зниження ставки цього податку. Зокрема, це стосується Мексики, Швеції та Еквадору [3].

Зниження ставок податків і, зокрема, податку на прибуток, безумовно важливе. Але для України першочергове значення має також розумне і економічно обґрунтоване визначення бази оподаткування, а також інші ключові аспекти сплати податків (у тому числі, періодичність сплати, авансові платежі і багато інших). Тільки вирішення всіх питань у комплексі стане стимулом і для розвитку бізнесу, і буде вигідним для держави.

Нижче можна побачити, як у середньому змінювалися ставки податку на прибуток по регіонам (табл. 1).

Таблиця 1

Ставки податку на прибуток за регіонами світу[3]

Регіон	Ставка податку на прибуток, %		Зростання/зниження, в. п.
	2011 рік	2012 рік	
Африка	28,55	29,02	+ 0,47
Північна Америка	34,0	33,0	- 1,0
Азія	23,1	22,89	- 0,21
Європа	20,88	20,5	- 0,38
Латинська Америка	29,02	28,3	- 0,72
Океанія	28,6	28,6	-
ЄС	22,8	22,6	- 0,2
ОЕСР	25,5	25,25	- 0,25
Світ в цілому	24,52	24,43	- 0,09

У 2012 році найвищі ставки податку на прибуток були в Об'єднаних Арабських Еміратах (55%), США (40%) і Японії (38,01%). Найнижчі ставки податку на прибуток в країнах, де встановлений даний податок, були в Чорногорії (9%), Сербії, на Кіпрі, в Парагваї і Катарі (10%), в Макао (12%). При цьому необхідно зазначити, що «номінальна податкова ставка» може відрізнятися від фактичної «ефективної податкової ставки».

Так, наприклад, в Об'єднаних Арабських Еміратах на практиці корпоративний податок на прибуток не стягується. Що ж стосується непрямих

податків, то найвищими вони були в Угорщині (27%), Ісландії (25,5%), Швеції, Данії, Норвегії та Хорватії (25%).

Для українських підприємств доцільно було перейняти досвід відносно податкових знижок на витрати, зв'язані з науково-дослідницькими роботами, застосування методурегресивного балансу при нарахуванні амортизації, та можливість проводити відрахування із доходу на інвестиції за схемами підприємств, відсутність нарахування податку на дивіденди[1].

Основними напрямками вдосконалення чинної системи оподаткування повинні бути: помірне зниження і рівномірність розподілу податкового навантаження між платниками залежно від виду діяльності; посилення ефективності податкового контролю за рівнем витрат виробництва; створення умов для активізації інвестиційних та інноваційних процесів у пріоритетних галузях економіки; забезпечення контролю за формуванням та використанням фінансових ресурсів, мобілізованих внаслідок застосування податкових пільг; мінімізація витрат на податкове адміністрування; а також оптимізація ставок різних податків та їхнє узгодження з європейськими стандартами.

Висновки. У нашій державі основна частка податкового навантаження лягає на підприємства. Порівняно низька частка податку на прибуток з доходів фізичних осіб у дохідній частині бюджету України зумовлена низьким рівнем заробітної плати і, відповідно, рівнем життя більшості населення. Для поліпшення свого становища Україні необхідно поступово знижувати податкове навантаження, використовуючи міжнародний досвід, адаптуючи його до специфіки та умов розвитку нашої країни, створювати умови, в яких майже неможливо буде ухилитися від сплати податкових зобов'язань, що призведе до поступового збільшення надходжень до державного бюджету, а також подбати про те, щоб податкові надходження були доцільно розподілені.

Література

1. В. В. Барабанова, М. А. Барабанова «Світовий досвід стимулювання податкових платежів підприємства» –Вісник Хмельницького національного університету, № 1, 2011. — с. 64-67.

2. Н.Б. Ярошевич, Ю.Ю. Ілюсь «Податок на прибуток у доходах Державного бюджету України: проблеми та перспективи» – НУ "Львівська політехніка", 2011. —с. 288-294.

3. Податок на прибуток: як держави, компанії та фізичні особи реагують на зміни, що відбуваються в світі [Електронний ресурс]. – <http://www.kpmg.com/ua/uk/issuesandinsights/articlespublications/press-releases/pages/kpmgtaxrates.aspx>

Турбоба І.С.

«Фінанси і кредит», ОКР «бакалавр»

Донецький державний університет управління

Науковий керівник – к.е.н., доцент В.В.Петрушевська

ПОДАТОК НА НЕРУХОМІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТИМУЛЮЮЧОЇ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Побудова ефективного оподаткування нерухомості – одне з найбільш актуальніших питань останнього десятиліття. Формування додаткових шляхів залучення коштів у бюджет, інтегрування економіки країни у світовий простір призвели до введення нового податку – податку на нерухомість. Метою дослідження виступає є обґрунтування пріоритетів й визначення наслідків, які очікується при впровадженні податку на нерухомість в Україні.

Основні напрямки фіскального стимулювання економіки були розглянуті у роботах таких вітчизняних вчених: Крищука Ю.В., який окреслив сутність фіскальних інструментів у системі фінансових важелів [1]; Скоропади І.С., який розглянув питання впливу інструментів фіскальної політики на основні макроекономічні показники [2]; Савченко К.В., дослідивши світовий досвід застосування інструментів фіскальної політики; Старицької О.П., на основі

висвітлення ефективності використання фіскальних інструментів стимулювання інноваційної діяльності.

Стимулюючими інструментами фіскальної політики, які сприяють найбільшому розвитку економіки держави, є податки, державні видатки й трансферти. З 1 січня 2013 року набрала чинності стаття 265 Податкового кодексу України, яка регламентує порядок обчислення і сплати податку на нерухомість. Ця стаття визначає, що податок на нерухомість сплачують фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової нерухомості: квартир більш ніж 120 кв.м., будинків - 250 кв.м. [3].

Введення нового податку необхідно для забезпечення та стимулювання загального добробуту країни, поліпшення інвестиційного клімату, збільшення взаємозв'язку між податковою та економічною системою країни. У довгостроковій перспективі розглядається вирішення проблем розвитку окремих регіонів, підвищення якості житлово-комунальних послуг та створення нових об'єктів інфраструктури.

Слід зазначити, що сьогодні спостерігається невідповідність між інструментами фіскальної політики, проте податки виступають головним джерелом формування дохідної частини бюджету. Вони виконують не лише фіскальну функцію, а й регулюють інвестиційно-інноваційного розвиток. Як кожне нововведення, так і податок на нерухомість, потребує етапу адаптування до соціально - економічного клімату країни. Внаслідок впровадження цього податку, можуть відбуватися негативні зміни - подорожчання житлових квадратів (податок сплачують також будівельні компанії), зниження обсягів продажів житла. Однак, сплата податку не призведе до значних змін у дохідній частині бюджету, що обумовлено тим, що власників нерухомості, масштабів зазначених у статті 265 Податкового кодексу України, незначна кількість.

У ході дослідження було встановлено, що фіскальні засоби регулювання економіки орієнтовані на короткостроковий період. Проте кожна система не може повноцінно функціонувати окремо одна від одної та необхідні подальші розробки щодо зближення взаємозв'язку між фіскальною та економічною

системами. Ця необхідність обумовлена тим, що за рахунок отримання великої кількості податків відбувається фінансування наукових досліджень, будівництва нових об'єктів, покращення якості життя; і навпаки, збільшення масштабів інвестиційно-інноваційної програми, обсягів виробництва сприяє збільшенню податкових надходжень.

Література

1. Крищук Ю.В. Фіскальні важелі стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
2. Скоропад І.С. Фіскальна політика як спосіб поповнення державного бюджету // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
3. Податок на нерухомість [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ubr.ua>

*Цвентарна В.С.
«Облік і аудит», 5 курс
Подільський державний аграрно-технічний університет
Науковий керівник – асистент Зеленський А.В.*

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В АГРАНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Сьогодні в Україні залишається невирішеним надзвичайно актуальне питання ефективного формування податкової системи. До проблеми оподаткування необхідно підійти комплексно, з урахуванням як критично засвоєного зарубіжного досвіду, так і вітчизняних особливостей та чітко визначених перспектив і напрямків розвитку. Відсутність бачення перспектив, невизначеність пріоритетів, цілей і механізмів їх реалізації, за відсутності розвинених інститутів демократичної, правової держави і громадянського

суспільства, тобто шлях спонтанного розвитку, унеможлиблює побудову в країні соціально-орієнтованої економіки.

Сучасній практиці оподаткування сільськогосподарських товаровиробників притаманне функціонування особливих податкових інструментів та наявність спеціальних режимів оподаткування, що дозволяють спростити податкові процедури та стимулювати розвиток сільськогосподарської діяльності.

Найбільш дієвим та вагомим важелем непрямой податкової підтримки сільськогосподарських виробників є функціонування спеціального режиму та механізму справляння податку на додану вартість (ПДВ). Суть його полягає в акумуляції сум ПДВ при здійсненні операцій з продажу власної виробленої сільськогосподарської продукції. Даний режим акумуляції є неоднозначним, має як позитивні, так і негативні сторони. До числа останніх слід віднести неврахування природи ПДВ через позбавлення виробників можливості отримання бюджетного відшкодування, внаслідок чого вони ставляться в нерівні умови господарювання; циклічність та нерівномірність у накопиченні сум ПДВ, певний дестимулюючий вплив на інвестиційну діяльність; використання даного режиму в схемах оптимізації податкового навантаження, що призводить до бюджетних витрат. Спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість потребує розв'язання двох найбільш проблем: проблеми від'ємної різниці між сумою податкових зобов'язань платника і сумою податкового кредиту та проблеми перегляду системи податкових пільг.

Кризовий фінансовий стан сільськогосподарських підприємств також обумовив розробку нового механізму оподаткування, який враховував би специфіку аграрного сектору. Державою було запроваджено спеціальний режим побудований на основі єдиного (інтегрованого) податку – фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП).

Аналіз чинників, що впливають на загострення проблеми відшкодування ПДВ та справляння ФСП в Україні дає змогу з'ясувати і шляхи її вирішення.

Формування ефективної податкової політики для функціонування сільськогосподарських підприємств рекомендуємо здійснювати в наступній послідовності виконання:

- оцінка стану фінансово-господарської діяльності підприємства;
- розрахунок податків, враховуючи оцінку стану діяльності підприємства;
- розрахунок податків із врахуванням перспективних напрямків розвитку сільськогосподарських підприємств;
- вибір оптимальної організаційної форми господарювання з метою мінімізації податкових платежів;
- аналіз можливості зменшення бази оподаткування за рахунок використання прямих і непрямих податкових пільг відповідно до чинного законодавства;
- розробка обґрунтованої і законодавчо врегульованої методики визначення об'єкта і бази оподаткування для теперішньої діяльності;
- розробка методики визначення об'єктів і бази оподаткування із врахуванням перспективного плану розвитку діяльності підприємства;
- оцінка ефективності податкової політики і впливу на прибутковість аграрного бізнесу.

Щитнік Ю.О.

*«08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит», І курс аспірантури
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - к.е.н., професор Хлівний В.К.*

ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ПОДАТКУ НА НЕРУХОМІСТЬ

Попри наявність позитивного світового досвіду, в Україні відсутня однаковість серед вітчизняних науковців, політиків і пересічних громадян щодо необхідності запровадження податку на нерухомість, що актуалізує дослідження у цій сфері. Оподаткування нерухомості в розвинених зарубіжних

країнах є важливою складовою їх податкових систем, що виконує не лише фіскальні завдання, але й сприяє вирішенню основних соціально-економічних проблем, особливо на місцевому рівні.

Найбільші здобутки у вітчизняній науці у сфері податків досягнуті в працях Федосова В.М, Довгалока В.І., Луніної І.О., Соколовської А.М., Опаріна В.М. та ін. Серед науковців російської школи, що займаються даною проблематикою варто виділити Майбурова І.А., Романовську Ю.А., Косова М.Е. та ін. Серед зарубіжних науковців слід відзначити праці Бланшара О., Стігліца Д., Шніцера М., Масгрейва Р. та ін.

Податок на нерухомість громадян у соціальній політиці країн відіграє значну фіскальну роль у багатьох розвинутих країнах і, разом з тим, використовується як макроекономічний регулятор. Тому, аналізуючи вплив визначних податків на доходи фізичних осіб, доцільно розглядати цей податок. Національний механізм адміністрування податків в сфері оподаткування фізичних осіб не в повній мірі відповідає параметрам соціальної справедливості.

На сьогодні відсутні комплексні дослідження ролі та значення податку на нерухомість у формуванні доходів бюджету, не визначені повною мірою методи оцінки нерухомості для цілей її оподаткування. Наявні сьогодні пропозиції щодо розв'язання окремих проблемних аспектів функціонування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, який введено з 1 липня 2012 року, не враховують якісно нових потреб формування ефективного механізму оподаткування власності, адаптованого до міжнародних стандартів.

Перелік платників податку на нерухомість, об'єкти та база оподаткування, пільги по сплаті, ставки податку, податковий період та порядок сплати визначені статтею 265 Податкового кодексу України.

Податок на нерухомість має наступні переваги: 1) відносно простий та прозорий в адмініструванні; 2) податок є фіксованим; 3) заохочує перерозподіл фондів від менш ефективного до більш ефективного власника, що перешкоджує неефективному розподілу власності в процесі приватизації; 4) сприяє якісно

кращій оцінці власних активів підприємствами; 5) передбачає оподаткування тіньової діяльності, зменшується стимул до приховування прибутків.

Крім переваг необхідно відзначити і недоліки податку на нерухомість. Перш за все, некоректним є оподаткування площі, оскільки вартість 1 м² житла в селі та великому місті може відрізнятись в десятки та сотні разів.

Зрозуміло, що Україна не готова оподатковувати саме вартість житла через відсутність єдиного кадастру чи реєстру нерухомості, складність оцінювання житла та можливі зловживання за такої оцінки. Крім того значна частина надходжень від податку буде витрачена саме на оцінювання нерухомості. Наприклад, ФРН на федеральному рівні скасувала податок на нерухомість. З'ясувалось, що якщо брати оцінний, справедливий підхід до адміністрування податку на нерухомість, тоді ефективність цього податку - відсотків десять. А 90% всіх надходжень від цього податку йде на адміністрування.

Диференціація житла за вартістю повинна бути передбачена законодавцем для дотримання соціальної справедливості.

Секція В
ФІНАНСОВИЙ РИНОК В ПОЛІТИЦІ СТРИМУВАННЯ
ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ

Асанова Э.М.
«Финансы», 4 курс,
Крымский экономический институт
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
университет имени Вадима Гетьмана»
Научный руководитель - к.е.н., доцент Землячев С.В.

НАПРАВЛЕНИЯ ИНТЕГРАЦИИ СТРАХОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ В
МИРОВОЙ

Формирование рыночных отношений в Украине обусловило развитие и рост интеграционных процессов. Рынок страхования является одним из наиболее динамичных рынков экономики Украины. Каждый год темпы его роста превышают 60%. Динамика роста является позитивной, но доля страхового рынка на национальном рынке Украины остается незначительной по сравнению с развитыми странами.

Целью работы является обоснование направлений интеграции отечественного страхового рынка в мировой. Интеграция отечественного страхового рынка в мировой позволяет обеспечивать не только увеличение уровня общей экономической защищенности и стабильности в стране, но и повысить финансовую защищенность развития международного бизнеса, иностранных инвестиций, эффективную защиту крупных капиталовложений от многочисленных природных, техногенных и иных рисков.

Объем украинского рынка в 2010г. составил 2909 млн. долл. США. Следует отметить, что по показателю страховых премий Украине уступают такие европейские страны, как Словения (2777 млн. долл. США), Румыния (2613млн. долл. США), Словакия (2741 млн. долл. США).

На данный момент развитие украинской экономики предусматривает интеграцию в международное финансовое пространство. Это является важным шагом в дальнейшем развитии страны и не должно ограничиваться привлечением прямых и непрямых иностранных инвестиций, а также и использовать другие рычаги: государственное регулирование потока иностранных инвестиций, покупка и применение технологий бизнеса зарубежных страховых компаний, создание стратегических альянсов между отечественными и иностранными компаниями, участие украинских страховщиков в международных проектах финансовой и технической помощи, сотрудничество с иностранными перестраховщиками, выход отечественных страховщиков на европейский рынок.

Для повышения эффективности государственного регулирования предлагается формулировать цели по требованиям SMART «S» - цель должна быть максимально конкретной и ясной, «M» - цель должна быть измеримой, «A» - цель должна быть ориентируема, согласована и ориентируема на конкретные действия, «R» - цель должна быть реалистичной и уместной в данной ситуации, «T» - на определенный период времени.

Это даст возможность не только контролировать достижение целей, но и разработать детерминированный план деятельности по достижению целей, распределению ресурсов, проведению мониторинга достижений промежуточных результатов и внесении корректив с целью устранения отклонений от плана и получения окончательных результатов (запланированных целей).

Таким образом, для страхового рынка Украины путями интеграции следует считать:

- углубление сотрудничества между национальными страховыми рынками Украины и других стран и полной или частичной унификации принципов страхования;
- ликвидация барьеров во взаимопроникновении страхового капитала между странами;

- сближение национальных страховых рынков с последующим образованием единого мирового страхового рынка;
- повышения уровня финансовой устойчивости страховщиков Украины и приближение ее к иностранным стандартам;
- отмена различных форм дискриминации иностранных страховых партнеров на национальном страховом рынке Украины.

Бедрак А. А.
«Фінанси і кредит», 3 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ

1. Соціальний захист громадян, гарантований страхуванням, є одним із пріоритетних напрямів державної політики щодо збереження економічної рівноваги і подолання політичної напруги.
2. В Україні початком створення страхового ринку вважають початок 90-х років. Саме тоді виникли перші приватні страхові компанії («Ризик», «Саламандра», «Скайд»), які поклали край монополії Держстраху.
3. Зацікавленість у виникненні недержавних страхових компаній на ринку полягає у тому, що це створить більшу конкуренцію і, як наслідок, страхові послуги піднімуться на вищий рівень.
4. Низький рівень довіри до страхових компаній через часте фіксування випадків шахрайства значно гальмує розвиток страхового ринку.
5. Поширення «схемного страхування», яке є основою фінансових махінацій, спричинене недосконалістю законодавчої бази (недостатній нагляд за страховими компаніями, недосконалість захисту прав споживачів страхових послуг).

6. Величина статутного капіталу страхової компанії (1—1,5 млн. євро за валютним обмінним курсом валюти України) та його структура з одного боку страхує від шахрайства, а з іншого ускладнює створення страхової організації.

7. В Україні методики оцінки фінансової стійкості страховиків здебільшого спрямовані на аналіз фінансової звітності компаній. Однак в кожній страховій компанії існує своя методика бухгалтерського обліку, зокрема це стосується оцінки активів та зобов'язань. А отже, звітні дані, які подають вітчизняні страхові компанії, не завжди можна зіставити із зарубіжними. З цього випливає необхідність уніфікації подання звітності.

8. З метою стимулювання страхового ринку доцільно переглянути і доповнити перелік видів обов'язкового страхування.

Воротнікова Ю.Ю.

«Фінанси і кредит», ОКР «магістр»

Донецький державний університет управління

Науковий керівник - к.е.н., старший викладач, Шира Н.О

МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Особливо важливим напрямом діяльності банків виявляється кредитний, оскільки найбільші обсяги доходів пов'язані саме з отриманням грошових коштів як плати за користування борговими інструментами фізичними та юридичними особами. Прибутковість банку неможлива за умови зростання обсягів проблемних кредитів, а отже, політика управління кредитним портфелем має ґрунтуватися на використанні якісної системи управління ризиками. Сьогодні для українських банків надзвичайно актуальним стає питання пошуку конкретних заходів регулювання проблемної заборгованості з метою подолання існуючих фінансових дисбалансів.

В теорії банківської справи існує чимало свідчень проведення досліджень ключових аспектів кредитної діяльності банків. Зокрема, праці І.Таранухи, Р.Герасименко, Л.Примостки містять інформацію щодо основних сучасних

тенденцій розвитку кредитування, а також розробок фінансистів у сфері «боротьби» банків з неблагонадійними позиками.

Основна мета дослідження полягає у виявленні ступеня поширення проблемних кредитів в банківській системі України, а також визначенні можливих методів зменшення їх частки у кредитному портфелі банків.

Аналіз фінансової звітності вітчизняних банків за останні роки свідчить про існування довготривалої тенденції до збільшення обсягів прострочених кредитів та загальної збитковості діяльності. Фінансова криза 2008 року певним чином сформувала передумови для подібних явищ, однак у 2012 році ситуація дещо стабілізувалася. Якщо за період з 2008 до 2011 року частка проблемних кредитів відповідно на 01.01. за роками становила 1,32, 2,27, 9,36 та 11,24 %, то у 2012 – 2013 роках дорівнювала 9,61 та 8,85 % (на основі [1]). Однак далеко не всім фінансово-кредитним установам вдалося подолати наслідки кризи, деякі з них збанкрутували саме через брак коштів для ведення діяльності та неповернення боргів позичальниками. Прострочені кредити у 2011 році становили близько 6,5 % ВВП, така ситуація свідчить про необхідність активізації пошуку конкретних заходів для їх зменшення в кредитних портфелях банків.

З огляду на світовий досвід регулювання кредитної сфери, можна виділити наступні методи зменшення проблемної заборгованості українських банків: застосування інноваційних технологій та методик для оцінки платоспроможності клієнтів (технологія «мікрокредитування» від ПАТ КБ «Приватбанк»); формування єдиної бази кредитних історій (такі спроби характерні для банківського сектору – Українське бюро кредитних історій, Перше всеукраїнське бюро кредитних історій – однак для отримання кращого ефекту необхідним є підключення всіх банків до такого реєстру, чого в Україні поки що не спостерігаємо); поширення практики купівлі проблемних кредитів компаніями-колекторами, застосування факторингу (актуальним є створення єдиної компанії – санаційного банку від НБУ, проте обговорення цього питання на загальнодержавному рівні триває і сьогодні); формування достатніх обсягів

резервів під заборгованість (складність полягає в тому, що поточні фінансові труднощі не завжди залишають таку можливість для банку).

Таким чином, застосування наведених методів дасть змогу зменшити обсяги прострочених кредитів, однак важливим також є проведення постійного моніторингу кредитної заборгованості та, безумовно, залучення до цього процесу висококваліфікованих спеціалістів.

Література

1. Основні показники діяльності банків України за 2008-2013 роки. [Електронний ресурс] // Національний Банк України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>.

Гурба Б. В.

*«Фінанси та кредит» 4 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В.Гетьмана»
Науковий керівник - асистент Ткачук В.Ю.*

ТОВАРНИЙ Ф'ЮЧЕРС В УКРАЇНІ

Розвиток організованого товарного ринку в Україні вимагає впровадження і застосування нових прогресивних видів біржових інструментів – товарних деривативів. Особливості української економіки донині не сприяли створенню належних умов для становлення і розвитку повноцінної біржової індустрії, яка б дозволила успішно використовувати такий вид деривативів усіма видами економічних суб'єктів товарного ринку.

Поняття товарного ф'ючерсу для України є відносно молодим. Вперше торги таким деривативом відбулися у 1994 році на Придніпровській товарній біржі (м. Дніпропетровськ). Ці торги суттєво відрізнялися від усталеної світової

практики торгівлі такими деривативами. Це був певний механізм поєднання валютних і товарних ф'ючерсів [4].

Для українського варіанту товарних ф'ючерсів характерною особливістю є те, що основним активом виступає сільськогосподарська продукція, а продукти промисловості чи добувної галузі мають незначну частку і відповідні їм товарні ф'ючерси обертаються лише на українських біржах. Щодо міжнародної співпраці, то українські біржові учасники активно беруть участь у торгах на Чиказькій товарній біржі (США). Основними активами товарних ф'ючерсів на цих біржах є пшениця, кукурудза, соя, соняшник та ріпак [5]. А у першому півріччі 2013 року планується відкрити в Україні майданчик Чиказької біржі та розпочати ф'ючерсні торги у гривні [6].

На сьогодні кількість ф'ючерсних угод, укладених на товарних біржах України, не перевищує двох відсотків від загальної кількості біржових угод [3].

Незважаючи на значні кроки України у сприянні розвитку торговельних бірж та використання торгових ф'ючерсів, на сьогоднішній день лишається ряд невирішених важливих питань. Здебільшого вони пов'язані з недосконалістю законодавства. Наразі відсутній закон, який би чітко давав визначення товарному ф'ючерсу та регламентував його використання. Закон України «Про товарну біржу» [1] не містить поняття ф'ючерсного контракту, не закріплює вимог щодо змісту, форми та порядку укладення такого різновиду біржових угод. Відсутність належного рівня правового регулювання відносин, які виникають в зв'язку з укладенням та виконанням ф'ючерсних контрактів, стає однією з перешкод на шляху до інтеграції українських товарних бірж у систему міжнародної біржової торгівлі. На сучасному етапі доопрацьовується проект Закону України «Про строкові фінансові інструменти» [2], який встановить вимоги до функціонування ринку строкових фінансових інструментів - опціонів та ф'ючерсів, засобів його регулювання та контролю і основні правила біржової торгівлі строковими фінансовими інструментами.

Таким чином, створення сприятливих умов для діяльності товарних бірж і використання товарних ф'ючерсів є одним із важливих заходів держави, що

дасть змогу побудувати ринкові конкурентні засади господарювання, створити механізм прозорого ціноутворення й детінізації економіки.

Література

1. Закон України «Про товарну біржу» Закон від 10.12.1991 № 1956-ХІІ Редакція від 02.05.2011;
2. Проект Закону України «Про строкові фінансові інструменти» - http://static.rada.gov.ua/osmir/tables/skl_4/perexidni/TABL09660001.html
3. Моїсєєв Ю.О. Товарний ф'ючерсний контракт: окремі питання теорії і практики // Вісник Донецького національного університету – 2010 – вип. 2. Т.2;
4. Санін О.В. Біржі та ринок ф'ючерсних угод // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України – 2006 – вип. 16.2
5. Офіційний сайт Аграрної біржі - <http://agrex.gov.ua/>
6. Україна введе нові ф'ючерси на Чиказькій біржі - AGROTimes - <http://www.agrotimes.net/ukrayina-vvede-nov-fyuchersi-na-chikazky-brzh.html>

*Глова І. О.
«Фінанси та кредит», 3 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені В. Гетьмана»
Науковий керівник – старший викладач Вдовіна І.О.*

ЧИ Є СТРАХУВАННЯ ФАКТОРОМ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ?

Актуальність вивчення страхового ринку зумовлена зростанням в Україні попиту на страхові послуги, що пояснюється його належністю до чинників, які визначають рівень економічної безпеки країни. Український страховий ринок перебуває на шляху інтегрування у світовий, але у порівнянні із зарубіжними країнами, він характеризується недостатньою розвиненістю.

У розвинутих країнах страхування є інструментом, який:

- є стабільним джерелом інвестиційних ресурсів держави

- здійснює матеріальний захист громадян шляхом виплати пенсій і грошової допомоги

- виконує функції спеціалізованих кредитних інститутів – займається кредитуванням певних сфер і галузей господарської діяльності.

- забезпечує раціональне формування й використання коштів, призначених для здійснення соціальних програм.

- сприяє припливу іноземного капіталу в сфері економічного життя держави

Страховий ринок України не є таким ефективним, як у розвинутих країнах, про що свідчать такі показники:

- довгострокове страхування життя, яке є найважливішим джерелом для здійснення страхових інвестицій складає лише 0,5% від валових страхових платежів по ринку

- виплати становлять 29,4%, а світова практика свідчить, що ситуація є задовільною, якщо їх рівень більше 70%.

- в середньому в 2011 році на душу населення припадає 55 євро страхових платежів, коли у Польщі-120 євро, у Німеччині – 1250 євро

- рівень страхового покриття складає 3–5%, коли у країнах Західної Європи – 95%

- страховикам належить 68,8 % загального обсягу активів небанківських фінансових установ, при цьому активи банків в 21 раз перевищують активи страхових компаній

- кількість застрахованих фіз. осіб на 1 липня 2011 року-3 млн, тоді як кількість учасників НПФ —557 тис., показник продуктивності страхування- 0,8 %

- середній розмір сплаченого статутного капіталу у 2011 р. - 40,6 млн. грн., що свідчить про невисокий рівень капіталізації страхового ринку

- показник питомої ваги страхової премії у світовому страховому ринку складає 0,1 %, показник проникнення страхування- 2,6 %

- частка іноземного капіталу в статутному капіталі - 20 %

- в країнах Європи частка державних цінних паперів в структурі страхових резервів в межах 20-70%, а в Україні цей ресурс не використовують

На мою думку, найефективнішим шляхом для повноцінного та ефективного функціонування страхових компаній є:

- впровадження нормативно-правових актів зі звітування, обліку, захисту споживачів та регулювання страхового посередництва

- забезпечення умов співпраці з найбільшими європейськими та світовими міжнародними організаціями, де іде формування єдиної західноєвропейської страхової системи

- збільшення капіталізації вітчизняних страхових компаній

- впровадження системи мотивацій їх інвестиційної діяльності

- для підготовки професійних кадрів впровадження вищих шкіл страхової освіти, які досить поширені на Заході

- встановлення адекватного страхового тарифу, посилення контролю за страховиками, які затримують страхові виплати, створення Страхового гарантійного фонду

- удосконалення системи оподаткування в сфері страхування.

Отже, слід зазначити, що страховий ринок України фактично перебуває у стадії формування та поки що не є стабілізаційним фактором економіки нашої держави, адже не відповідає світовим вимогам регулювання та нагляду.

Дімітрієва А.О.

«Міжнародні економічні відносини», 4 курс,

Одеській національній університет

імені І.І. Мечникова

Науковий керівник - к.е.н., доцент Ломачинська І.А.

ВПЛИВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА ФОНДОВИЙ РИНОК КНР

Світова фінансово-економічна криза обумовила трансформацію розвитку фінансових ринків. В результаті змінилась не лише їх інституційна структура, а їх механізми та інструменти регулювання. В контексті цього уваги заслуговує фондовий ринок Китаю як країн, економіка якої розвивається найдинамічніше.

Не дивлячись на те, що економіка Китаю більш-менш достойно розвивалась в період кризи, фондовий ринок КНР в 2008 р. зазнав одного з найбільших падінь у світі. Якщо американський індекс NASDAQ знизився в 2008 р. на 40%, то китайський індекс SSE Composite впав більш ніж на 60% (в Україні індекс знизився на 88%) [1].

Однак завдяки грамотній політиці держави вже на початку 2009 р. SSE Composite збільшився на 5%, що позитивно вплинуло на зміцнення позицій китайських компаній [1]. Однією з головних причин поживлення фондового ринку стала реалізація інвестиційних програм в рамках антикризових заходів уряду КНР. Це ще раз підтверджує надзвичайно важливу роль продуманої, ефективної політики держави щодо підтримки національної економіки та ринку цінних паперів зокрема.

Вже у другому півріччі 2009 р. обсяг угод на Шанхайській фондовій біржі збільшився вдвічі проти аналогічного періоду 2008 р. Поряд із збільшенням обсягів угод і підвищенням індексів за даними Світової федерації бірж Шанхайський фондовий ринок зайняв в 2009 р. п'яте місце серед бірж світу за ринковою вартістю акцій, яка на кінець квітня 2009 р. перевищила 13 трлн. юанів, а за загальним обсягом угод з акціями (9,13 трлн. юанів) виявився третім у світі. Таким чином, фондовий ринок Китаю в цілому стає все більш перспективним, впливаючи на розвиток не лише китайської, а й світової економіки [1].

В контексті визначеного вище заслуговує уваги система регулювання китайського фондового ринку як чиннику його динамічного розвитку. Характерною рисою регулювання ринку цінних паперів Китаю є

поступовність прийняття законодавчих актів, положень, постанов. Перш ніж правові документи вступають в силу, приймаються тимчасові інструкції, нормативні акти, норми, методичні вказівки. Таким чином перевіряється ефективність того чи іншого регулюючого документа. В результаті було скасовано податок на купівлю цінних паперів, прийнято «Дев'ять фінансових заходів», спрямованих на стабілізацію і зміцнення економіки.

На даний момент прийнято більше 300 нормативно-законодавчих актів щодо регулювання фондового ринку, тобто значно менше, ніж у розвинених країнах. Однак, очевидно, що це – молодий, динамічний і перспективний ринок, законодавча база якого постійно вдосконалюється у відповідності до світових стандартів. Оскільки ринок цінних паперів займає важливе місце в системі перерозподілу фінансових ресурсів країни, він також є невід'ємною частиною розвинутої економічної системи. Тому регулюванню та контролю фондового ринку уряд КНР приділяє значну увагу. Особливо актуальним це є в умовах високого рівня спекулятивності фондових операцій.

Література

1. Shujie Y. Dan L. Chinese stock market bubble: inevitable or incidental? // Published by the Iniversity of Nottingham. – August 2008. – Issue 41. P. 7 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nottingham.edu.cn/en/gfc/documents/research/researchfromourpartners/2008/gfcjointpaper200803shujieyaodanluo.pdf>

Довгань Т.В.
«Фінанси і кредит», 4 курс,
Національний університет державної
податкової служби України
Науковий керівник - к.е.н., доцент Ю.М. Коваленко

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ЧЕРЕЗ РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ В УКРАЇНІ

Відповідно до Закону України “Про страхування”[1] предметом безпосередньої діяльності страховика можуть бути страхування, перестрахування і операції, пов’язані з розміщенням страхових резервів та управління ними. Розміщення страхових резервів та управління ними з урахуванням принципів безпечності, дохідності, ліквідності й диверсифікованості і складають інвестиційну діяльність страхової компанії.

У багатьох країнах держава обмежує види фінансових інструментів, у які можуть вкладати свої кошти страховики і кошти, які можуть бути локалізовані у певному виді активів для забезпечення страхового ринку і захисту страхувальників від втрат. Вона встановлює певні нормативи за обсягами інвестицій у різні об’єкти, висуває вимоги до надання страховими компаніями інформації про свої операції тощо.

В Україні відповідно до Закону “Про страхування” було затверджене Положення про порядок формування, розміщення і обліку страхових резервів за видами страхування, іншим, ніж страхування життя”[2], з якого випливає, що страховик має право робити за рахунок тимчасово вільних коштів страхових резервів і капітальні, і фінансові інвестиції. Проте капітальні інвестиції обмежуються лише правом придбання нерухомого майна. Щодо фінансових інвестицій, то вони мають бути лише портфельними, а не прямими, тобто страховик не має права вкладати тимчасово вільні кошти страхових резервів безпосередньо у статутні фонди юридичних осіб в обмін на корпоративні права, емітовані такими юридичними особами.

Проаналізувавши закордонний досвід розміщення страхових резервів, можна зробити висновок, що у розміщенні резервів українськими страховими компаніями є один недолік, який знаходить свій вираз у наступному: не дивлячись на різноманітність напрямів інвестиційної діяльності страховиків, суть цієї діяльності мало чим відрізняється від аналогічної діяльності

Держстраху по розміщенню страхових резервів у часи СРСР. Страхові компанії фактично не можуть самостійно приймати рішення про розміщення значної частини страхових резервів і не в змозі забезпечити реалізацію розглянутих вище принципів розміщення резервів. Більшість коштів зберігаються на депозитних рахунках банківських установ.

Сучасний рівень державного регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній вимагає ведення ще одного принципу розміщення страхових резервів – принципу контролю за інвестиціями. Це означає, що страхова компанія повинна мати змогу здійснювати контроль за розміщеними резервами шляхом участі у радах директорів підприємств-емітентів, регулярно одержувати інформацію про прийняті управлінські рішення, поточний фінансовий стан тощо. Сьогодні у неї немає ні можливого вибору, ні способів впливу на ефективність своїх вкладень.

Література

1. Про страхування [Електронний ресурс]. – Закон України від 07.03.96 р. № 85/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Про затвердження Правил формування обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя [Електронний ресурс]. – Розпорядження Держфінпослуг від 17.01.05 р. № 3104. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>

Кравченко О.В.

«Фінанси і кредит», ОКР «магістр»

Донецький державний університет управління

Науковий керівник - к.е.н., старший викладач Н.О. Шира

ЛІКВІДНІСТЬ БАНКУ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ В ПЕРІОД ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Проблема забезпечення ліквідності банківської системи надзвичайно важлива в сучасних умовах глобалізації фінансових ринків, зростання банківських ризиків, загострення міжбанківської конкуренції та боротьби з наслідками кризових явищ у фінансовому секторі.

З метою регулювання ліквідності банківської системи України Національний банк України використовує в процесі проведення грошово-кредитної політики законодавчо визначені механізми та інструменти (економічні нормативи та інструменти грошово–кредитної політики).

Найбільш показовими економічними нормативами є нормативи ліквідності: миттєвої, поточної та короткострокової. Їх середні значення за рік зазначені на рис. 1 [1].

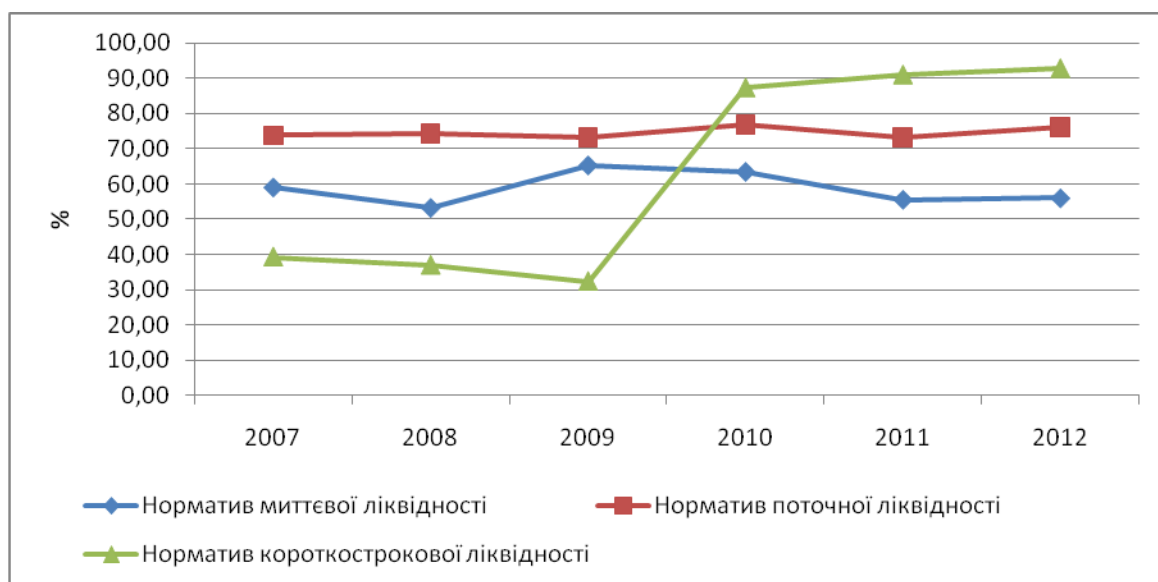

Рис.1. Значення нормативів ліквідності банків України протягом 2007–2012 рр.

За даними рис.1 можна зробити висновок, що протягом 2007–2012 рр. нормативи миттєвої та поточної ліквідності перевищували оптимальні значення, проте норматив короткострокової ліквідності лише у 2010 р. досяг задовільного рівня. Дана ситуація є свідченням нестачі активів у банків, необхідних для забезпечення виконання своїх зобов'язань протягом одного року. Значне зменшення активів відбулося через економічно–фінансову кризу, яка розпочалася у 2008 р.

Щоденна робота з підтримки достатнього рівня ліквідності є неодмінною умовою самозбереження і виживання як окремого банку, так і банківської системи в цілому.

Проте є фактори, які перешкоджають даному процесу: недостатній розвиток українського міжбанківського і фінансового ринків, нестабільна ситуація у сфері кредитування та прийому депозитів, неефективна система управління ліквідністю банку (внутрішня і зовнішня) тощо.

Управління банківською ліквідністю потрібно розглядати як складний багатоетапний та безперервний процес. З метою підтримки ліквідності банків необхідно здійснювати переважно короткострокове рефінансування під надійне забезпечення, якісно поліпшити вітчизняний фінансовий ринок, зокрема ринок державних цінних паперів, не здійснювати рекапіталізацію неплатоспроможних і проблемних банків за кошти рефінансування, запровадити механізм надання стабілізаційних кредитів, який можливий лише у особливих випадках для проблемних банків, які вважаються платоспроможними. Банки, в свою чергу, повинні обирати оптимальне співвідношення між активами та зобов'язаннями за обсягами, термінами та валютами, що дає змогу банкам обмежити рівень ризику незбалансованої ліквідності та досягти максимізації прибутковості за умов обов'язкового дотримання нормативів.

Література

1. Значення економічних нормативів по системі банків України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

Макимова С.А.

*«Международные экономические отношения», 5 курс
факультет экономики Института математики, экономики и механики
Одесский национальный университет имени И.И. Мечникова
Научный руководитель - к.э.н., доцент Николаев Ю.О.*

ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ВОЗНИКНОВЕНИЕ НЕСТАБИЛЬНОСТИ И ФИНАНСОВЫХ ДИСБАЛАНСОВ В ЭКОНОМИКЕ УКРАИНЫ

Стресс, который испытала украинская экономика в связи с финансово-экономическим кризисом, начавшимся в 2008 году, привел к материализации системных финансовых рисков и привлечению внимания общественности к накопленным финансовым дисбалансам. Выявление данной проблемы придало импульс исследователям-экономистам и подтолкнуло их к разработке методологии по своевременному выявлению и устранению дисбалансов в финансовом секторе, способных усилить влияние внешних шоков.

Для разработки комплекса решений по регулированию финансовых дисбалансов, необходимо разобраться в природе и причинах их возникновения.

К возникновению финансовых дисбалансов в экономике Украины привела, помимо несовершенного финансового законодательства и регулирования, деятельность субъектов двух базовых компонентов финансового рынка – денежного рынка и рынка ссудного капитала.

Основным субъектом, занимающимся аккумуляцией и перераспределением финансовых ресурсов в Украине являются банки. В монографии «Устойчивость финансовых рынков Украины и механизмы её обеспечения» под редакцией А. Барановского [с.231-232] перечислены такие проявления дисбалансов банковского сектора в докризисной экономике Украины: разрывы между обязательствами и кредитной базой банков; превалирование краткосрочных обязательств в структуре ресурсной базы и долгосрочных кредитов в структуре активов; валютные дисбалансы (в основном, в соотношении кредитов и депозитов в иностранной валюте); существенные разрывы между приростом кредитования и изменением реального ВВП; несоответствие между динамикой предоставленных кредитов и уровнем дохода населения; высокие темпы прироста кредитования реального сектора экономики.

Слабость банковской системы Украины была, в частности, отражена в обзоре банковского сектора Украины Standards and Poog's в 2008 году, в котором Украине была присвоена 10 категория, к которой относятся наиболее слабые и уязвимые банковские секторы в мире наряду с Боливией и Венесуэлой. Более того, традиционное недоверие населения Украины к финансовым институтам привело к массовому изъятию средств из банков в начале кризиса, что едва не привело к краху всей системы, которую спас лишь законодательный запрет снимать депозиты.

Что касается остальных секторов финансового рынка Украины, то фондовый рынок не имеет в Украине широкого распространения и не играет значительной роли в перераспределении ресурсов и финансировании экономических агентов, что связано с недоработанным законодательством, отсутствием регулирования, непрозрачностью деятельности экономических субъектов и неточностями официальной статистики.

Более того, на сегодняшний день существует большое количество т.н. «кухонь» - фирм, позиционирующих себя как брокерские, но реально занимающихся околорексными махинациями с лицензией букмекерской фирмы либо филиала оффшорной консалтинговой компании и не имеющих выхода на межбанковский валютный рынок. Опыт общения клиентов с подобными фирмами ведет к снижению доверия ко всему финансовому сектору и негативно сказывается на его дальнейшем развитии.

Таким образом, идентификация факторов, влияющих на финансовый рынок Украины позволит прогнозировать их дальнейшее воздействие и разрабатывать своевременные комплексы мер для поддержания макроэкономической стабильности в Украине.

Медвецький І. А.
«Фінанси та кредит», 4 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

РОЛЬ ОФШОРНИХ ЗОН В МІЖНАРОДНОМУ РУСІ КАПІТАЛУ

В умовах поглиблення глобалізації фінансів важливе значення в перерозподілі грошового капіталу між країнами має офшорний бізнес, роль якого в цьому процесі оцінюється не однозначно як учасниками міжнародних економічних відносин, так і міжнародними економічними організаціями, які беруть участь у багатосторонньому регулюванні взаємовигідного економічного співробітництва.

Про значення офшорного бізнесу для світової економіки свідчить той факт, що, за експертними оцінками приблизно 1/4 глобальної грошової пропозиції знаходиться в офшорних фінансових центрах і через них проходить близько половини вартості міжнародної торгівлі, а за оцінками ЮНКТАД глобальна офшорна індустрія оцінюється в 12 трлн. дол. [3]

Активізація діяльності офшорних компаній у середині ХХ ст. тісно пов'язана з розширенням діяльності ТНК, які використовували ОФЦ для досягнення конкурентних переваг і вирішення різних стратегічних завдань. В умовах глобалізації економіки цей взаємозв'язок суттєво посилюється і призвів до зростання капіталів зосереджених в банківських офшорних центрах. Так, іноземні депозити, розміщені в банках на Кайманових островах складають 956 млрд. дол, в Люксембурзі - 464 млрд. дол, в Гонконзі-165 млрд. дол, Швейцарії - 506 млрд. дол, на Багамських островах - 150 млрд. дол, в Сінгапурі - 260 млрд. дол, у той час як іноземні депозити в Японії складають 667 млрд. дол, у Франції - 986 млрд. дол.[4]

Більшість міжнародних компаній вважають офшорний бізнес необхідним елементом розширення своєї діяльності і нарощування капіталу, проводячи при цьому операції, принаймні, в одному офшорному фінансовому центрі. Так, наприклад, IBM і Microsoft проводять фінансові операції в Дубліні, Orient Express і American Airlines - на Бермудських островах, De Beers - на острові

Мен, General Electric і CNN - на Кіпрі. Світові провідні фінансові інститути, включаючи Chase Manhattan, Citibank, Goldman Sachs, Credit Suisse, Barclays Bank, Bank of America також є активними користувачами офшорних послуг.[5]

Винятком не стала і Україна. За останні два роки українські банки перерахували в офшорні зони астрономічну суму — 53 мільярди 397 мільйонів доларів. [2] За валютним курсом, що діє останні чотири роки, це більше ніж 400 млрд грн. Для порівняння, державний бюджет на 2012 рік склав 367 млрд грн.

Географія офшорних центрів з якими співпрацює Україна є досить широкою: тут і Маршаллові острови, і Мальдіви, і Багами. Однак, найбільш популярною країною залишається Кіпр. Туди було відправлено 51 мільярд 495 мільйонів доларів. [2] Тобто, це 96,4% загальної суми грошей, що виведені з України за останні роки. На другому місці з великим відставанням — Британські Віргінські острови, куди було перераховано з України 1 мільярд 16 мільйонів доларів. [2] На третьому місці — Беліз, з 602 мільйонами 945 тисячами доларів. [2]

Звісно, виведені мільярди повертаються в Україну у вигляді інвестицій, але вони є значно меншими від вивезених коштів в офшори, що в подальшому призводить до зростання дефіциту платіжного балансу країни.

Література

1. Розпорядження КМУ «Про перелік офшорних зон» № 143-р від 23.02.2011 р.
2. Інтернет-ресурс видання «Економічна правда»: <http://www.epravda.com.ua/>
3. UNCTAD, World Economic Outlook — database, April 2005 for GDP. www.unctad.org
4. Statistical annex: the international banking market, www.bis.org
5. Офіційний сайт Roche & Duffay з міжнародного податкового планування для великого та середнього бізнесу: http://www.roche-duffay.ru/international/international_tax.htm

КОРПОРАТИВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ СТРУКТУРУВАННЯ БІЗНЕСУ

Для більшості українських компаній на даний момент все ще характерна незбалансована структура власності та неможливість застосування ефективних критеріїв оцінки бізнесу. З метою розв'язання даних проблем, а також для зменшення податкового навантаження все більше українських компаній звертаються до створення корпоративних структур за кордоном. Разом з тим, використання корпоративних інвестиційних фондів для структурування бізнесу на сьогодні є більш ефективним порівняно із класичною моделлю структурування через компанію-нерезидента і має ряд переваг.

Структурування бізнесу – це процес юридичної і податкової оптимізації бізнесу шляхом розроблення ефективної структури власності.

Необхідність структурування бізнесу зумовлена наявністю таких ризиків, як: недружні поглинання; неможливість визначити реальну вартість бізнесу у випадку його продажу стратегічному інвесторові або істотне зниження ціни продажу; фінансові втрати, викликані неможливістю ефективного управління та контролю активів; збільшення витрат на утримання бізнесу; зниження конкурентоспроможності; неможливість залучення партнера або боргового фінансування; змішання особистих і бізнес-активів тощо [2, с.139-143].

Розглядаючи можливості структурування бізнесу через ІСІ, найпривабливішими є венчурні корпоративні інвестиційні фонди на противагу пайовим інвестиційним фондам з точки зору контролю за діяльністю КУА.

Модель структурування бізнесу через КІФ має наступні характеристики: це група компаній, структурована через венчурний КІФ, який виконує функцію холдингу; власники володіють акціями КІФ; КІФ володіє компаніями, які входять в групу; інвестиції в компанії здійснюються КІФ через боргові

інструменти (облігації, векселі та ін.); компанії, які входять в групу (операційні і зберігачі активів) здійснюють виплату відсотків за борговими інструментами; КІФ реінвестує прибуток або спрямовує його на виплату дивідендів; бенефіціари фізичні особи сплачують податок з дивідендів 5%.

Дана модель дозволяє нівелювати такі недоліки класичної моделі структурування (через холдингову компанію-нерезидента), як чужа для бенефіціара система правового регулювання, наявність «номінальних» директорів, відволікання фінансових ресурсів із обороту для виплати відсотків, роялті, фінансові втрати, пов'язані із обслуговуванням іноземного холдингу, необхідність сплати податків в іноземних юрисдикціях, відсутність прозорості і ефективної моделі виплати доходів бенефіціарним власникам, ймовірність подвійного оподаткування.

Таким чином, головними перевагами КІФ для структурування бізнесу є можливість консолідації власності, в т.ч. зарубіжної; право придбання акцій без дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію; відкладене оподаткування доходів від операцій з активами ІСІ і відсутність подвійного оподаткування; різноманітні ставки оподаткування доходів ІСІ, в залежності від юридичного статусу інвестора і способу виплати доходу; відсутність авансованого збору по податку на прибуток при виплаті дивідендів[1].

Отже, структурування бізнесу через корпоративні інвестиційні фонди є вигідним з точки зору оптимізації оподаткування, а також має ряд інших переваг, тому є перспективним і ефективним фактором для подальшого розвитку ІСІ в Україні.

Література

1. Податковий кодекс України.
2. Сироткин В.Б. Концепции современного менеджмента: Учеб. пособие / СПбГУАП. СПб. – 2002. – 200 с.

Назаренко А. Е.

*«Финансы и кредит», 3 курс
Крымский экономический институт
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
университет им. В. Гетьмана»
Научный руководитель – к.э.н., доцент Кремповая Н.Л.*

НЕОБХОДИМОСТЬ ФОНДА ГАРАНТИРОВАНИЯ ВКЛАДОВ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ УКРАИНЫ

Мировая экономика стремительно развивается, в ней нередко кризисные явления. Экономическая нестабильность всегда пробуждала в людях недоверие к государству в целом и к банковской системе в частности. Поэтому в разных странах стали появляться различные системы страхования вкладов, как способ обезопасить вкладчиков от возможного кризиса неплатежеспособности банка.

Фонд гарантирования вкладов физических лиц Украины (далее - Фонд) - учреждение, задачей которого является выполнение специальных функций в сфере гарантирования вкладов физических лиц и выведение неплатежеспособных банков с рынка.

Необходимость функционирования Фонда обусловлена прежде всего тем, что населению нужны внешние, по отношению к банкам, гарантии возвращения своих вкладов, особенно в период экономической нестабильности, которая наблюдается в Украине в наши дни. Наличие гарантий и выплата возмещений вкладчикам неплатежеспособных банков приведет к повышению доверия населения к банкам, увеличит объем вкладов, что повлечет за собой развитие как банковской системы, так и экономики в целом.

Одна из наиболее важных проблем Фонда - недостаточность средств, аккумулированных в нем, причем наблюдается их дальнейшее сокращение. Увеличение размера сборов в Фонд неприемлемо в данный момент, поскольку банки в поисках средств будут вынуждены повышать процентную ставку по кредитам до неподъемного для населения уровня, что может повлечь кризис банковской системы в целом.

Другой проблемой является то, что само наличие Фонда дает банкам возможность действовать безответственно (ведь все их обязательства перед вкладчиками возместит Фонд). Это характерно для большинства систем гарантирования вкладов в мире. Поэтому велико значение проработанной нормативно-правовой базы (регулирование) в данной отрасли.

Одним из положительных сдвигов, касающихся Фонда, было принятие 23.02.2012 года Закона Украины "О системе гарантирования вкладов физических лиц", в котором были четко определены правовые, финансовые и организационные основы функционирования системы гарантирования вкладов.

Другим положительным моментом является повышение размеров компенсации вкладчикам неплатежеспособных банков до 200000 гривен.

Эти изменения повысили защищенность вкладчиков и обеспечивают постепенный рост доверия к банковской системе в целом. Об этом свидетельствует и значительный рост объемов вкладов. Так, на конец 2012 года суммарный объем вкладов физических лиц Украины составил более 369 млрд грн, а прирост составил около 60 млрд грн.

Фонд активно использует в своей деятельности опыт развитых стран в сфере страхования депозитов. Он сотрудничает с международными финансовыми институтами, является участником Международной ассоциации страховщиков депозитов и Европейского форума страховщиков депозитов. Такое сотрудничество позволяет сфокусироваться на решении общих проблем, разрабатывать и применять новые инструменты страхования депозитов на основе зарубежного опыта.

Фонд гарантирования вкладов физических лиц - важное звено в системе финансовой безопасности страны. Приоритетными направлениями его развития является увеличение объемов аккумулированных средств, повышение доверия населения к банкам путем выплат вкладчикам неплатежеспособных банков. Этого можно достичь только путем эффективных действий правительства, направленных на стабилизацию экономики Украины в целом и банковской системы в частности. Для этого необходимо использовать как собственный, так

и зарубежный опыт в сфере страхования (гарантирования) вкладов с учетом особенностей украинской экономики.

Література

1) Закон України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" від 23.02.2012 № 4452-VI.

2) Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

3) Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.fg.org.ua>

4) По Европе проходит волна госгарантирования депозитов. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.bankman.com.ua/article/165/>

5) Украинская Правда. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.epravda.com.ua/rus/news/2013/01/30/359077/>

6) Официальный сайт банка ВТБ. [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://vtb.com.ua/private/accounts/guarant_fund/

Олексійчук С. В.

*«Фінанси і кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - асистент Подзигун І.І.*

ДЕРЖАВНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ

Актуальність дослідження. В умовах боргової фінансової кризи, яка виникла внаслідок надмірного збільшення боргів держав та постійного бюджетного дефіциту, постають питання щодо врегулювання даної проблеми, а

саме збалансувати державний бюджет та пом'якшити вплив кризи, а в майбутньому не допустити перегріву економіки.

Проблемою дослідження є впровадження нового виду державних облігацій на організованому фінансовому ринку України.

Скорочення бюджетних видатків однозначно призводить до скорочення платоспроможного попиту та споживання в країні. Заходи щодо скорочення бюджетного дефіциту мають бути поступовими та науково обґрунтованими, оскільки різке скорочення бюджетного дефіциту призводить до :

Скорочення бюджетного дефіциту → Скорочення платоспроможного попиту

→ Скорочення споживання → Скорочення пропозиції → Зубожіння населення

→ Банкрутство фінансових установ → Економічний колапс.

Отже, політику різкого скорочення бюджетного дефіциту використовувати недоцільно.

Саме новий вид облігацій, ставка по яким (купон) буде прив'язана до темпу росту ВВП може допомогти у вирішенні багатьох важливих питань. Даний вид облігацій у світовій практиці не застосовується, вперше теорія щодо їх впровадження була висвітлена у зарубіжних економічних журналах США та Великої Британії - «Financial Times», «Forbes». Актуальність дослідження підтверджують публікації відомих американських економістів :Т. Сарджент, К. Сімс та інші.

Купон визначається за допомогою формули :

$$\text{Купон} = \text{Ставка}_{\text{безр}} + \text{Ставка}_{\text{риз.}}, \text{ де}$$

Ставка_{безр.} – облікова ставка НБУ

Ставка_{риз.} – темп приросту ВВП

Це зробить можливим :

- зменшити видатки на обслуговування боргу в роки кризи. В свою чергу інвестори отримають гарантію повернення інвестицій, котрих не може дати жоден український банк в період світової фінансової кризи;

- не допустити перегріву («пере кредитування») економіки в роки пожвавлення та піднесення, оскільки видатки по обслуговуванню державного боргу зростуть і це не дасть можливості надмірного залучення позик;
- офіційна статистика щодо основних макроекономічних показників стане ближчою до істини, оскільки завищення показника приросту ВВП збільшить видатки бюджету і процес його виконання стане складнішим.

Недоліком даної теорії є те, що у роки рецесії або депресії купонна ставка може дорівнювати нулю. Проте ризик даної операції значно нижчий, ніж вкладення у пайові цінні папери (вони сильно падають у ціні та є неліквідними) та банківські депозити (в роки кризи близько 15% українських банків перебувають у стадії ліквідації).

Наукове доопрацювання даної теорії на український лад та подальше її впровадження у найближчому майбутньому неодмінно стане інструментом для подолання економічної кризи та зростання фінансової безпеки держави.

Оніщук Н.С.

*факультет фінансів та банківської справи, 5 курс,
Національний університет державної
податкової служби України
Науковий керівник – старший викладач Кострач Л. М.*

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ринок фінансових послуг виконує провідну роль у забезпеченні економічного зростання, виступаючи механізмом накопичення та перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів. Але вітчизняний ринок фінансових послуг знаходиться на стадії розвитку, тому не в повному обсязі функціонує як дійовий механізм залучення капіталу, що й обумовлює актуальність даного дослідження.

Теоретичні та практичні аспекти функціонування ринку фінансових послуг в Україні розглядали такі вчені: Бобров Є.А., Бутенко О.В., Василик О.Д. [1], Гуменюк О.Г. [2], Деревко О.А., Кириченко О.М., Малютін О.К., Масленніков Є.І. [3], Полотенко Д.В., Ящук В.В. та ін.

Ринок фінансових послуг як складова фінансової системи держави – це ефективний механізм перерозподілу фінансових ресурсів між окремими суб'єктами підприємницької діяльності, державою та населенням, між учасниками бюджетного процесу, міжнародними фінансовими інститутами, що сприяє ефективному розвитку економіки країни [1].

До основних проблем розвитку та ефективного функціонування ринку фінансових послуг в Україні відносять:

- низьку ліквідність фондового ринку;
- переважання державних цінних паперів;
- недостатню прозорість діяльності професійних учасників ринку;
- нерозвиненість правової бази, невідповідність її сучасним вимогам;
- низький рівень функціонування ринкової інфраструктури;
- недостатню обізнаність населення з питань фондового ринку [2].

Низька інвестиційна спрямованість вітчизняної фінансової системи значно стримує розвиток ринку фінансових послуг та економіки в цілому. Зумовлено це тим, що більшість вільних ресурсів сконцентрована у розпорядженні банків, які не зацікавлені в інвестуванні капіталу [3].

Вітчизняний ринок фінансових послуг потребує значних перетворень. Основними напрямками вдосконалення його функціонування є:

- удосконалення законодавства, що регулює ринок фінансових послуг;
- формування конкурентоспроможного ринку фінансових послуг;
- підвищення рівня прозорості, капіталізації та ліквідності ринків;
- удосконалення інфраструктури ринків фінансових послуг;
- формування сприятливого податкового клімату для учасників ринків;
- створення інформаційної бази для потенційних учасників ринку [2].

На нашу думку, для ефективного вирішення проблем розвитку ринку фінансових послуг в Україні необхідним є об'єднання сил держави та суб'єктів ринку, формування спільної мети та дієвих механізмів впливу на ринок. Забезпечення ефективної діяльності ринку фінансових послуг сприятиме економічному росту країни та її інтеграції у світовий фінансовий простір.

Література

1. Василик О.Д. Теорія фінансів: підручник / О.Д. Василик. Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – 4-те вид., доп. – К.: НІОС, 2003. – 416с.
2. Гуменюк О.Г. Ринок фінансових послуг в Україні / О.Г. Гуменюк // Сталий розвиток економіки. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – №3 – С.271-275.
3. Масленніков Є.І. Дослідження розвитку ринку фінансових послуг України / Є.І. Масленніков // Економіка: реалії часу. – 2012. – №2(3). – С.105-110.

Осовський О.А.
*«Фінанси і кредит», 3 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – асистент Філімошкіна І.О.*

ПОСИЛЕННЯ РЕГУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ НБУ НА РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

Необхідність підтримання оптимальної і контрольованої інфляції для будь-якої країни, як передумови сталого економічного зростання, є важливим завданням політиків, урядів і центрального банку. Все більше країн використовують нові підходи для створення та підтримання низького інфляційного середовища. Тому вивчення сучасного світового досвіду

механізмів впливу на інфляційні процеси та практичне використання його в Україні є одним із найактуальніших завдань сьогодення.

Нині теоретично обґрунтовано і практично підтверджено, що будь-яка країна може домогтися довготривалої позитивної економічної динаміки за умови забезпечення стабільної і низької інфляції. Така точка зору сформульована як парадигма цінової стабільності.

Сучасний світовий досвід вказує, що найбільш прийнятною реалізацією парадигми цінової стабільності є режим інфляційного таргетування. Цей режим використовують багато країн світу, а саме: Австралія, Бразилія, Канада, Чилі, Чеська Республіка, Угорщина, Ізраїль, Нова Зеландія, Перу, Польща, Швеція, Швейцарія, Велика Британія і т.д. Результатом є зниження рівня і волатильності інфляції і пом'якшення ефектів шоків пропозиції.

Дослідженням таргетування інфляції займалися провідні закордонні та вітчизняні вчені, зокрема: Б. Бернанке, С. Фішер, Дж. Тейлор, Д. Левченко, Н. Гребеник, О. Дзюблюк, О. Петрик, В. Федосов, Б. Адамик, Т. Кричевська та ін. Узагальнивши їх напрацювання, можна зазначити, що інфляційне таргетування - це концептуальна система монетарного устрою, яка характеризується публічним проголошенням офіційної кількісної цілі (або інтервалу) щодо інфляції на середньострокову перспективу та чітким розумінням і впевненістю в тому, що низька і стабільна інфляція є основною ціллю монетарної політики у довгостроковому періоді.

Роль центрального банку при цьому режимі виявляється у тому, що:

- по-перше, центральний банк має використовувати усю доступну інформацію для того, щоб визначити найбільш прийнятні дії для досягнення інфляційної цілі. Це обумовлено соціально-економічними умовами та історичним досвідом цінової стабілізації;

- по-друге, на практиці інфляційне таргетування передбачає значну ступінь свободи у прийнятті рішень. Майже в усіх країнах із інфляційним

таргетуванням монетарна політика пристосовується до змін економічного середовища, а центральні банки одержують значні можливості маневрування.

Використання інфляційного таргетування в Україні дозволить посилити регулюючий вплив Національного банку України на рівень інфляції.

Трансформація режиму монетарної політики на режим таргетування інфляції закріплюється законодавчо: рішенням правління Національного банку України № 7 від 26.04.2012 р. про поступове зниження приросту індексу споживчих цін до 5-6% у 2014 р. з подальшим його утриманням у межах 3-5%; меморандумом між НБУ і Кабміном, щодо зниження інфляції до 5% у 2014 р. і подальшого утримання цього рівня.

Для дієвої трансформації режиму монетарної політики Україна потребує таких заходів: створення розвинутого фінансового ринку; впровадження гнучкого, плаваючого валютного курсу; зменшення частки формування інфляції немонетарними чинниками.

Отже, якщо Національний банк України буде діяти в цих напрямках, розвиваючи фінансовий ринок і поступово збільшуючи амплітуду коливань валютного курсу, то зможе запровадити інфляційне таргетування та посилити регулюючий вплив на рівень інфляції.

*Пилипчук Я. В.
«Фінанси і кредит», III курс
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - асистент Філімошкіна І.О.*

ДОЛАРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ – ПРОБЛЕМА НА ШЛЯХУ МОНЕТАРНОГО МАКРОФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Фінансова система України дуже вразлива до глобальних криз. Однією з причин цього є значна доларизація економіки країни. Доларизація спричиняє залежність від коливань іноземної валюти (долара США). У зв'язку з цим

боротьба з доларизацією стає одним з основних завдань діяльності Національного банку України (НБУ). Складність полягає у дедалі більшому входженні іноземного капіталу в банківську сферу, що значно посилює рівень доларизації. Усі ці аспекти зумовлюють актуальність теми дослідження.

Серед причин доларизації слід відмітити: вищу мінливість темпів інфляції порівняно з курсовою динамікою; стабільніші процентні ставки за кредитами та депозитами в іноземній валюті, ніж у національній валюті; недостатня ліквідність національного валютного ринку; низький рівень розвитку ринку цінних паперів, деномінованих в національній валюті; низький рівень довіри до національної валюти.

У доларизованій економіці деформується дія каналів трансмісійного монетарного механізму, що суттєво підвищує невизначеність в монетарній сфері, посилює вплив монетарних шоків і ризику боргової кризи, а саме: обсяги і структура грошової маси стають вкрай чутливими до коливань обмінного курсу та девальваційних очікувань; зростає чутливість валютного курсу до змін у грошовій пропозиції; ослабляється дієвість процентної ставки як інструменту регулювання грошової пропозиції; зменшуються можливості здійснення антициклічної монетарної політики; зменшується дохідність інфляційного податку, що призводить до вищої та більш волатильної інфляції.

За результатами дослідження з використанням VAR-моделі були отримані наступні висновки. Доларизація негативно впливає на економічні процеси. Шок у доларизації спричиняє інфляцію. Однак ця дія відбувається опосередковано. Доларизація впливає на валютний курс та монетарну базу, які у свою чергу спричиняють зростання інфляції. Особливо сильний вплив на інфляцію чинить валютний курс, оскільки незважаючи на скорочення монетарної бази, спостерігається зростання рівня цін вже у короткотривалому періоді. Також було доведено, що інфляція та девальвація спричиняють відмову від національної валюти, а отже зростання доларизації.

Політика дедоларизації потребує глибоких економічних перетворень, основним серед яких є впровадження інфляційного таргетування. Деякі

високодоларизовані країни, такі як Перу, Туреччина, Румунія, успішно запровадили та ефективно використовують режим інфляційного таргетування.

Для ефективної дедоларизації як операційну мету потрібно вибрати короткотермінову ставку грошового ринку або міжбанківську відсоткову ставку за кредитами овернайт. Однак у період дезінфляції в якості операційної мети краще використовувати грошову масу, що зараз і робить Національний Банк України. Це пов'язано з тим, що в Україні поки не існує ефективного фінансового ринку, а отже – відсоткові ставки, встановлені НБУ, лише незначно впливають на ринкові довготермінові відсоткові ставки. Після здійснення дезінфляції, Національний банк разом з урядом повинні встановити інфляційну мету на достатньо низькому рівні, щоб купівельна спроможність національної валюти була схожа на купівельну спроможність основних іноземних валют, насамперед, американського долара.

З метою сприяння дедоларизації Національний банк має підтримувати високий рівень резервів, поглибити вимоги до формування обов'язкових резервів банків залежно від валюти залучених коштів та підтримувати на низькому рівні волатильність національної валюти. Перелічені дії допоможуть уникати криз, однак для ефективного зменшення рівня доларизації потрібно розвивати український фінансовий ринок та ринок капіталу.

Піщанецька Я.І.
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», 4 курс
Нікопольський факультет Запорізького
національного університету
Науковий керівник – старший викладач Шупік Б.В.

СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Основною проблемою для інвестиційної привабливості країни є здатність правил валютного регулювання бути якомога гнучкішими відносно іноземних інвесторів. Валютне регулювання — це діяльність держави та уповноважених

нею органів, що спрямована на регламентацію валютних відносин економічних суб'єктів [1].

За роки незалежності в Україні було створено доволі жорстку систему валютного контролю, підґрунтям формування якої став Декрет КМУ “Про систему валютного регулювання та валютного контролю” №15-93 від 19.02.93р. Декрет встановлює загальне правило, що будь-яке використання іноземної валюти на території України як засобу платежу або застави має легально здійснюватися виключно згідно з індивідуальною ліцензією НБУ. На нашу думку, для вирішення вищезазначених проблем можна застосувати поступове внесення змін до валютного регулювання України або повністю переглянути правила валютного контролю, скасувати будь-які валютні обмеження та перетворити гривню у тверду світову валюту [2].

У процесі дослідження, було виявлено, що сьогодні Україна майже не представлена на міжнародних валютних ринках. Фундаментальною причиною цього є слабкість національної економіки. Держава найширше представлена на міжнародних ринках позичкового капіталу – кредитні відносини з Міжнародним валютним фондом. Найбільший обсяг коштів на МФР був залучений Україною шляхом випуску облігацій. Борг перед МВФ на 01.02.20123 складає 46 млрд. 478 млн. 690,63 тис.дол. Фонд виділяє гроші, коли ситуація в країні загрожує стабільності міжнародної фінансової системи. У наступному році уряду треба виплатити 10,8 млрд. дол. за кредитами, а в 2014 році - 18 млрд. МВФ дає кредит для підтримки зовнішніх платежів. Два рази гроші були дані для підтримки дефіциту бюджету, але це було швидше виняток. Кредит допомагає країні вирішити проблему платіжного балансу. У 2012 році дефіцит зведеного платіжного балансу становив 4.2 млрд. дол. США.

Щоб проводити валютні інтервенції, країна повинна мати достатні резерви іноземної валюти, золотого запасу, міжнародних грошей. Станом на 01.02.13 рік, обсяг золотовалютних резервів становив \$ 24,65 млрд. в еквіваленті. Зростання резервів в НБУ пояснюють надходженням на рахунки

уряду валютних коштів від продажу облігацій внутрішньої держпозики - \$927,6 млн. Обсяг монетарного золота в міжнародних резервах України в 2012 році збільшився на 26,5% - до 1,14 млн трійських унцій [3].

З 28 жовтня 2011 року для того, щоб здати валюту в обмінники або каси банку необхідно пред'явити паспорт або інший документ, що засвідчує особу. Також, у серпні минулого року, НБУ посилив правила покупки валюти, вводячи вимогу з обслуговування одного зовнішньоекономічного договору в одному банку. А МВФ, у свою чергу, наказав НБУ відмінити заборону банкам враховувати у валютній позиції валютні резерви під проблемні кредити. Якщо НБУ виконає цей наказ, то фінансові установи почнуть скуповувати на ринку мільярдні суми, що призведе до значного тиску на валютні резерви регулятора.

Проблеми, що властиві системі валютного регулювання України, тісно пов'язані з загальною економічною і політичною ситуацією в країні і по своїй суті є логічним наслідком процесів, що відбуваються в суспільстві.

Література

1. Жукова М.А. Менеджмент в туристском бизнесе: учебное пособие / М.А. Жукова. - 2-е изд., стер. - М.: КНОРУС, 2006. - 192 с.
2. Концепція державної програми формування позитивного міжнародного іміджу України на 2007-2010 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/6652.htm>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/2013/02/15/720234/>

Правдзива М. Г.
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», 4 курс
Нікопольський факультет Запорізького
національного університету
Науковий керівник - к.е.н., доцент Євтушенко Н. О.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ РИЗИКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ризик властивий будь-якій формі людської діяльності, що пов'язано з безліччю умов і факторів, що впливають на позитивний результат схвалюваних людьми рішень. Щоб досягти успіху у своїй справі, потрібні оригінальні рішення і дії, постійний творчий пошук, мобільність і готовність до впровадження всіх можливих технічних і технологічних нововведень, а це неминуче пов'язане з ризиком.

Основною метою підприємництва є отримання максимальних доходів при мінімальних витратах капіталу в умовах конкурентної боротьби. Реалізація зазначеної мети вимагає порівняння розмірів вкладеного у виробничо-торгову діяльність капіталу з фінансовими результатами цієї діяльності. Разом з тим, при здійсненні будь-якого виду господарської діяльності об'єктивно існує ризик втрат, обсяг яких обумовлений специфікою конкретного бізнесу, при цьому під фінансовим ризиком підприємства розуміється ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати доходу і капіталу в ситуації невизначеності умов здійснення його фінансової діяльності. [1]

Наслідки фінансового ризику впливають на фінансові результати підприємства, вони можуть привести не тільки до певних фінансових втрат, але й до банкрутства підприємства. Тому одним із завдань фінансового менеджера є визначення саме тих складових фінансового ризику, які впливають на діяльність конкретного підприємства.

Фінансовий ризик можна визначити як діяльність суб'єктів господарської життя, пов'язану з подоланням невизначеності в ситуації неминучого вибору, в процесі якої є можливість оцінити ймовірності досягнення бажаного результату, невдачі і відхилення від мети, що містяться в обраних альтернативах. [2, с.57]

Під класифікацією ризиків слід розуміти розподіл ризику на конкретні групи за певними ознаками для досягнення поставлених цілей. Ризики,

класифікують за видами, характеристикою об'єкту, сукупності досліджуваних інструментів, комплексності дослідження, джерелами виникнення, фінансових наслідків, характером прояву у часі, рівнем фінансових втрат, можливості передбачення, можливості страхування. [3, с.117]

Процес управління ризиками зазвичай включає виконання наступних процедур: планування, ідентифікація ризиків, якісна і кількісна оцінка ризиків, планування реагування на ризики, моніторинг та контроль ризиків. Засобами дозволу ризиків є їх уникнення, утримання, передача, зниження їх ступеня. Для зниження ступеня ризику застосовуються різні прийоми, найбільш поширеними є: диверсифікація; придбання додаткової інформації про вибір і результати; лімітування; самострахування; страхування.

Головним для фінансового менеджера є управління цими ризиками або такі дії, які дозволили б звести до мінімуму вплив даних ризиків на діяльність підприємства. Тому, для ефективного управління фінансовими ризиками та ризиками взагалі необхідно спиратися на наукові розробки, вміло комбінувати відомі методи і застосовувати їх в щоденній роботі. Головне, щоб система управління фінансовими ризиками була простою, прозорою, практичною і відповідала стратегічним цілям підприємства.

Література

- 1.http://pidruchniki.ws/1584072043595/finansi/finansoviy_menedzhment_-_kramarenko_go
2. КиневЮ.Ю. Оцінка ризиків фінансово-господарську діяльність підприємств на етапі прийняття управлінського рішення. // Менеджмент у Росії там. - 2000. - № 5. -С.57.
3. Гранатуров В.М. Економічний ризик / У. М.Гранатуров. - М.: Річ навіть і Сервіс, 2003. - 112 з.

Савченко А. М.
«Фінансові ринки», 5 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - к.е.н., доцент Дегтярьова Н.В.

ОПЦІОНИ ЯК ЗАСОБИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ

В умовах сучасного динамічного середовища, бажання інвестора захистити вкладення від цінових ризиків все частіше перетворюється на необхідність. Інвестиції в цінні папери, сировинні активи похідні контракти можуть мати значний рівень ризику. Зазвичай, для стратегічних інвесторів, небажаним є зниження ціни базового контракту, але за можливості використання угод РЕПО, підвищення цін також може призводити до збитків інвесторів.

Необхідність хеджувати свої позиції призвела до появи і розвитку стокових фінансових інструментів, у тому числі й опціонів. На сьогоднішній день існує багато різновидів опціонів, у залежності від виду базового активу, але найпопулярнішими залишаються опціони на акції та фондові індекси. Таким чином інвестори у цінні папери намагаються захистити себе від небажаних коливань цін. Опціони – надзвичайно гнучкі контракти, які дозволяють створювати різні стратегії щодо обмеження ризику за збереження певного рівня дохідності. Такі стратегії зазвичай використовують професійні керуючі хедж-фондів. Приватні інвестори частіше просто відкривають протилежну позицію щодо позиції з базовим активом. Це дозволяє отримати гарантований але незначний дохід, при будь-якому русі цін. Ще одною простою стратегією є створення «покритих» опціонних позицій, які дозволяють зменшити рівень беззбитковості за такими операціями.

Для забезпечення функціонування ринку, необхідним є існування іншої сторони – спекулянтів, які будуть готові прийняти на себе ризик хеджерів. Багато хто критикує спекулянтів через те, що вони виступають

каталізаторами усіх негативних тенденцій на ринку, пришвидшуючи їхній розвиток і розмір заподіяної шкоди. Але, внаслідок існування спекулянтів, ринок є ліквідним і хеджери завжди можуть знайти контрагента, який буде готовим прийняти його ризики.

На українському організованому ринку опціони вперше з'явилися в 2011 році. Це опціони на ф'ючерс на індекс українських акцій, які обертаються на «Українській біржі». За такий невеликий період існування, опціони вже здобули популярність і зазнали незначних змін у механізмі обертання. Звісно, запуск торгівлі опціонами на вітчизняному ринку – це необхідний крок до розвитку всього ринку. Позитивними моментами можна вважати загальне збільшення торгівлі, підвищення ліквідності, поява нових можливостей щодо інвестування, хеджування, спекулювання тощо. Здійснення хеджування за допомогою українських опціонів ускладнене. Адже базовим активом являються не окремі акції чи їх індекс, а ф'ючерс на такий індекс. Тому внаслідок розриву між значенням ф'ючерса і індексу можливі додаткові ризики. Основними учасниками ринку опціонів являються маркет-мейкери і інші спекулянти, які хеджують свої позиції за ф'ючерсом.

Опціони вже стали звичним інструментом для багатьох бірж. Вони дозволяють створювати стратегії хеджування із наперед заданими умовами дохідності й ризику, чого не можна зробити із базовими активами. Незначна ціна опціонів, порівняно із базовими активами дозволяють здійснювати операції на ринку із плечем. Тому внаслідок їх використання відбувається збільшення загальних об'ємів торгівлі й підвищення ліквідності.

Ринок опціонів в Україні тільки почав розвиватися. Недостатня кількість можливостей щодо операцій з базовими активами і складна процедура хеджування спричиняють малу ліквідність такого ринку. Але впровадження опціонів було сприйнято ринком. З'явилися хеджери, спекулянти, маркет-мейкери. Тому майбутнє у такого ринку пов'язане із запровадженням опціонів на інші базові активи і збільшенням загальної ліквідності торгівлі на біржі.

Ткаченко М. Г.
«Финансы», 4 курс,
Крымский экономический институт
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
университет имени Вадима Гетьмана»
Научный руководитель - к.э.н., доцент Землячев С.В.

НЕОБХОДИМОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МАРКЕТИНГА В СТРАХОВЫХ КОМПАНИЯХ УКРАИНЫ

В деятельности страховых компаний особое место должно отводиться маркетингу. Проблемы, связанные с особенностями использования маркетинга в страховых компаниях являются объектом исследований ученых в сфере экономики, менеджмента, маркетинга, страхования, финансов. Теоретическим и практическим аспектам маркетинговой политики, проблемам усовершенствования осуществления процесса управления маркетингом посвящено много научных исследований.

Развитие страхового рынка Украины и повышение спроса на отдельные виды страховых услуг способствует расширению применения маркетинга компаниями, которые стремятся не только остаться на страховом рынке, но и увеличить свою часть рынка. Это предусматривает применение в страховой деятельности маркетинговых решений, которые строятся на концепции социально-этического маркетинга и дают возможности найти эффективные решения в условиях неопределенности внешней среды. Большинство страховых компаний, работающих на отечественном рынке, еще не обрели необходимого опыта, а страховой рынок еще не достиг нужного уровня, как по общему объему страхового капитала, так и по качеству страховых услуг. Это обуславливает актуальность научных исследований в области теории страхового маркетинга и особенностях маркетинговой деятельности в украинских страховых компаниях.

Целью работы является обоснование необходимости применения маркетинга в страховых компаниях.

Проблемы деятельности страховых компаний в Украине обусловлены как влиянием негативных внешних факторов, так и особенностями развития внутренних процессов компаний. К факторам негативного влияния внешней среды можно отнести: инфляцию, низкий уровень доходов населения, несовершенство законодательно-правовой базы. К негативным внутренним факторам, в первую очередь, следует отнести игнорирование современных, маркетинговых концепций ведения бизнеса. В условиях дальнейшего развития конкуренции именно маркетинговый подход к управлению станет необходимым условием развития страховых компаний.

Маркетинг страховых услуг – система понятий и приемов, с помощью которых достигается взаимопонимание и эффективное взаимодействие страховщика и страхователя – оптимизация их финансово-экономических отношений, направленная на наилучшее обеспечение разнообразных потребностей страхователей в качественной, относительно дешевой и полной страховой защите в совокупности с достижением достаточной прибыльности страховых операций для компании.

Наиболее распространенными и широко применяемыми маркетинговыми стратегиями являются: стратегия расширения емкости рынка; стратегия развития страховой услуги; стратегия развития рынка; стратегия глубокого проникновения на рынок.

На сегодняшний день настоящий маркетинг применяется только теми компаниями, которые претендуют на статус лидера в отрасли: «Оранта», «ІНГО Україна», «PZU Україна», «АСКА», «ІФД Капітал», «Гарант-АВТО», СГ «ТАС» и другие. Эти компании прибегают к агрессивным маркетинговым мерам, хотя еще не являются идеальными, однако уже выстраиваются в логическую систему маркетинга. Таким образом, маркетинг страховых услуг уже постепенно превращается в концепцию ведения бизнеса страховой компании.

Умерова Д. О.
«Финансы и кредит», 3 курс,
Крымский экономический институт
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
университет им. В. Гетьмана»
Научный руководитель - к.э.н., доцент Кремповая Н.Л.

ПРОБЛЕМЫ БАНКОВСКОЙ СФЕРЫ УКРАИНЫ

Современная банковская система является важнейшей сферой национального хозяйства любого развитого государства.

В области функционирования и развития банковской системы можно выделить исследования Лаврушина О. И., А. В. Шестакова, Масленникова В.В., Куракова Л.П., Вешкина Ю.Г. и др.

Актуальность данной темы состоит в том, что на данный момент банковская сфера Украины находится не на совершенном уровне. Банковская сфера по-прежнему подвержена исключительно высоким кредитным рискам вследствие сохраняющихся проблем с процессом выдачи кредитов.

Одной из проблем, которая существует сейчас в банковской сфере, является кризис доверия. Только очень длительный период стабильности и отсутствия потрясений способен повернуть вкладчиков лицом к банкам. Но на это нужно время. Глобальная задача экономической политики, ее важнейшего денежно-кредитного сегмента состоит в стимулировании роста потребительского спроса и обеспечение на этой основе устойчивого роста ВВП.

Также являются сложными условия кредитования, высокая процентная ставка, сроки выплаты. Следует отметить, что в банковской системе США большое развитие получили прочие финансовые учреждения, наиболее весомые позиции, среди которых занимают коммерческие и инвестиционные банки.

Еще одной проблемой является долларизация экономики. Цель, которая может стоять перед руководителями экономических и финансовых учреждений страны, — не аннулировать доллар вообще, а постепенно вытеснить его из

реального оборота. Только так можно будет побороть эту проблему. Следует отметить, что еще одной проблемой, тормозящей эффективное развитие, является то, что банковская система является заложником украинской политики. К примеру, банк Англии обладает формальной независимостью от правительства, хотя работает под руководством Министерства Финансов. Сегодня никто не застрахован от того, что еще вчера процветающий банк, четко выполняющий все свои обязательства, завтра начнет испытывать трудности лишь из-за того, что у его владельца проблемы с теми, кто имеет власть над этой сферой. А поскольку практически за каждым банком стоят люди, принадлежащие к той или иной политической силе, следовательно, ни один банк, по большому счету, не застрахован от так называемых «политических рисков».

Таким образом, первейшим приоритетом в развитии банковской системы считается подготовка кадров с более высокой квалификацией, банковской культурой, представлением о бизнесе, организаторскими способностями.

Вторым приоритетом следует признать формирование законодательного обеспечения банковской деятельности. На очереди должен быть такой закон, в котором речь должна пойти об оздоровлении кредита в Украине.

Для разрешения проблем условий кредитования необходимо внедрения большей ответственности на законодательном уровне. Если население вносит денежные средства в банк, то необходимо, чтобы они несли большую ответственность за вложенные средства, т. е. решением данной проблемы возможно только через более эффективную законодательную базу.

Таким образом, рассмотрев проблемы банковского сектора Украины и возможные пути их решения, надо отметить, что банковский сектор Украины развит еще очень слабо, причиной чего являются как действия органов государственной власти, так и общеэкономические проблемы, и деятельность самих банковских учреждений.

Литература

1. Экономический журнал «Корреспондент»/[Электронный ресурс] – режим доступа :<http://korrespondent.net/> .
2. Информационно-аналитический портал "Банки Украины" / [Электронный ресурс] – режим доступа :<http://www.ukrbanks.info/> .
3. Библиофонд электронная библиотека / [Электронный ресурс] – режим доступа : <http://bibliofond.ru> .
4. Информационный сайт «Дело» / [Электронный ресурс] – режим доступа : <http://delo.ua/finance/sp-bankovskaja-sistema-ukrain-155235/> .

Чистякова Е.С.

*«Международные экономические отношения», 5 курс
Одесский национальный университет имени И.И.Мечникова
Научный руководитель - д.э.н, профессор Якубовский С.А.*

УПРАВЛЕНИЕ ДОЛГОВЫМ БРЕМЕНЕМ ГОСУДАРСТВА В КОНТЕКСТЕ ПОСТКРИЗИСНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ БАНКОВСКОЙ СРЕДЫ

С постепенным ростом объемов заимствований посредством выпуска долговых ценных бумаг все большую актуальность приобретает вопрос о том, сохраняется ли способность государства управлять долговым бременем в условиях сильной зависимости стоимости обслуживания займов от конъюнктуры финансовых рынков. К тому же, обеспечение растущей необходимости во внешних и внутренних займах на современном этапе происходит за счет увеличения транзакций между правительственными эмитентами и финансовыми институтами, что непосредственно отражается на объеме государственных долговых ценных бумаг на балансах банковских учреждений.

В посткризисный период большинство регуляционных мер, относящихся к функционированию мировой банковской среды, в числе которых наиболее важное значение имеет соглашение Базель III, направлены на увеличение объемов

высоколиквидных активов, включающих государственные долговые ценные бумаги. Так, Базель III впервые вводит регуляторный стандарт под названием LCR (Liquidity Coverage Ratio) - показатель покрытия ликвидности. Целью данного инструмента является поддержание в банке необходимого уровня необремененных высоколиквидных активов, которые могут быть конвертированы в наличные средства в периоды самых острых идеосинкратических или рыночных стрессов в течение 30 дней [1].

К основным качественным характеристикам высоколиквидных ценных бумаг относится их способность быть использованными в качестве залога центральным банком страны или же в операциях РЕПО. Учитывая популярность таких восстановительных мер, как количественное смягчение ФРС США и LTRO ЕЦБ, а также различные их спецификации, применяемые ЦБ Японии и Великобритании, данная характеристика с точки зрения управления государственным долгом может существенно снижать стоимость государственных заимствований в краткосрочном периоде. Высокий уровень спроса со стороны банков на данные инвестиционные инструменты может приводить к более ускоренному накоплению пассивов правительственными организациями, что, в отличие, от благотворного краткосрочного влияния, усугубляет обстановку с процентными выплатами в долгосрочном периоде. Как показывает мировая практика на примере долгового кризиса в еврозоне, наличие факторов, способствующих удешевлению государственных заимствований, в конечном итоге образуют глубокие бюджетные дисбалансы.

Вторым опасением в рамках принимаемых мер является то, что возможности государства управлять растущим долговым бременем ограничиваются, когда роль основных кредиторов приобретают рыночные финансовые институты. В условиях рыночной паники и сопровождающего ее резкого увеличения объемов вторичного рынка облигаций, скачок цен на текущее обслуживание долга может образовывать высокую вероятность дефолта. Позиционирование проблемных стран-участниц еврозоны на финансовых рынках показывает, как концентрация государственного долга в руках рыночных игроков

способна нивеліровать попитки правительства стабилизировать ситуацию. К тому же в рамках соглашений банк должен будет периодически осуществлять конвертацию в денежные средства части резервных ликвидных активов посредством заключения следок РЕПО или прямых продаж для проверки уровня их ликвидности.

Исходя из данных предположений относительно внедрения соглашения Базель III, можно сделать вывод, что, несмотря на ожидание положительного воздействия требований на устойчивость банковской среды при форс-мажорных ситуациях, их применение создает условие для наращивания долгового бремени государствами при ограничении управления ним.

Литература

1. Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools // Bank for international settlements . Jan, 2013 – 75 p.

Чумачов А. О.

*«Фінанси та кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана»
Науковий керівник - асистент Подзигун І.І.*

БЕЗПЕКА ФОНДОВОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ПОЛІТИКИ СТРИМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВВ УКРАЇНІ

Важливим питанням для будь-якої держави є захист своєї фінансової безпеки від світових фінансових криз, які є зовнішнім фактором впливу на економіку, на який можна справляти лише мінімальний вплив поза рамками своєї держави. Фінансова безпека - це такий стан бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної системи та фінансових ринків, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування

національної економічної системи та економічне зростання. Оскільки проблематика виникнення сучасних фінансових криз тісно пов'язана з безпекою фондового ринку, то головною проблемою дослідження є аналіз та визначення сучасного стану безпеки фондового ринку України.

З бажанням отримання надприбутків пов'язується виникнення інвестиційних криз. Так, на думку К.В. Паливода, саме розростання спекулятивного та інвестиційного секторів призводить до того, що кошти, які надходять до фінансового та реального сектору економіки не підкріплені жодними реальними активами, що призводить до їх знецінення та приведення до більш реальної ринкової вартості й знаходить своє вираження у інвестиційній кризі [2, с. 36-47]. Відомий фінансист Д. Сорос заявив на конференції в Колумбійському університеті: «Ринковий фундаменталізм, віра в те, що ринок може сам себе коректувати, призвели до дерегуляції глобального ринку... Ми спостерігаємо колапс фінансової системи. Вона була підключена до системи штучного життєзабезпечення й перебуває в реанімаційному режимі дотепер. Немає ознак того, що ми наближаємося до нижньої межі» [2, с. 37]. К.В. Паливода та О. Чорнобай визначають основні напрями попередження та пом'якшення інвестиційної кризи в мінімізації ризиків цінних паперів, їх реалістичному висвітленні, зростанні частки інвестицій, які надходять до реального сектору економіки, підвищенні відповідальності учасників фондового ринку [2, с.38;3, с.7].

Для оцінки рівня фінансової безпеки України та її рівня захищеності від світових фінансових криз необхідно проаналізувати динаміку розвитку показників безпеки фондового ринку згідно Наказу Міністерства економіки України «Про затвердження методики розрахунку рівня економічної безпеки України». Хоча показники безпеки фондового ринку України й знаходяться за рамками граничних значень (у 2008 році відношення капіталізації акцій до ВВП склало 19,1% при нормі 60%), але простежується тенденція зростання популярності та довіри до фондового ринку. Дана тенденція спостерігається у зменшенні середньозважених ставок дохідності за облігаціями внутрішньої

державної позики з 15,19% у 2009 році до 9,5% у 2011р. Важливо відмітити, що фондовий ринок чутливо реагує на зміни в решті секторів. Так під час девальвації гривні в 2009 році середньозважена ставка дохідності ОВДП зросла на 4,94%. Тому можна дійти висновку, що в умовах негативних зрушень в решті елементів фінансової безпеки, позитивні зрушення безпеки фондового ринку можуть бути нівельовані.

На мою думку, з метою зменшення чутливості національного фондового ринку та забезпечення його стабільності необхідно: забезпечити більш лояльне регулювання діяльності фондового ринку з метою залучення іноземних інвестицій; сформулювати чітку і стабільну систему гарантій прав інвесторів та власників; запровадити цілісну та оптимально структуровану систему обліку прав власності, запровадити податку на доходи від реалізації цінних паперів, термін володіння якими був менше року (ставка податку має дестимулювати спекулятивні операції та стимулювати інвесторів вкладати кошти на тривалий час), заборонити непокриті короткі продажі.

Література

1. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження методики розрахунку рівня економічної безпеки України» від 02.03.07. № 60. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.4251.0>.

2. Паливода К.В. Світова криза в інвестиційному секторі, її причин та механізми попередження // Актуальні проблеми економіки. – 2009. - № 7 (97). – С. 35-49.

3. Чорнобай О. Світова фінансова криза: сутність, причини виникнення та її вплив на економіку України // Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених і аспірантів / ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. – 2009. - № 13. – С. 1-8. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2009_13/Chornobay.pdf.

Юхта О.І.
*«Фінанси та кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана»
Науковий керівник – асистент Ткачук В.Ю.*

КАЗНАЧЕЙСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, НОМІНОВАНІ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ

В умовах значного дефіциту фінансових ресурсів уряди країн світу шукають можливості для виконання бюджету та обслуговування зобов'язань. При наявності дефіциту платіжного балансу також формується проблема обслуговування та погашення валютних зобов'язань. Одним із джерел валютних коштів є кошти на руках у населення. Отже, дослідження потенціалу використання казначейських зобов'язань як механізму залучення валютних фінансових ресурсів, є актуальною темою.

Згідно із ст. 11 ЗУ «Про цінні папери та фондовий ринок» [1], казначейське зобов'язання - державний цінний папір, що розміщується виключно на добровільних засадах серед фізичних осіб, посвідчує факт заборгованості Державного бюджету України перед власником казначейського зобов'язання України, дає власнику право на отримання грошового доходу та погашається відповідно до умов розміщення казначейських зобов'язань України. Номінальна вартість казначейських зобов'язань України може бути визначена у національній або іноземній валюті.

В умовах необхідності обслуговування значних обсягів валютних запозичень (близько 38,7 млрд. грн. з яких 76% складають запозичення у доларах США) було проведено ряд розміщень валютних ОВДП, а також здійснено перший випуск казначейських зобов'язань, номінованих у іноземній валюті – доларах США.

Згідно з Постановою КМУ «Про випуск казначейських зобов'язань» [2] було передбачено випуск зобов'язань на загальну суму 200 млн. дол., у

документарній формі, номіналом 500 дол., з терміном погашення 2 роки та 4 виплатами купонного доходу. Випуск передбачено 2 серіями: А і Б.

Випуск серії А був випущений в обіг 10.10.2012 зі ставкою 9,2% річних, номінал 1 купону – 23 дол. За перші 10 днів було розміщено 86,5% зобов'язань. 29.11.2012 було завершено розміщення казначейських зобов'язань серії А.

Випуск серії Б був випущений в обіг 30.11.2012 зі ставкою 8% річних, номінал 1 купону – 20 дол.

В умовах, коли наявні обмеження на залучення коштів на зовнішніх ринках за вигідними ставками, казначейські зобов'язання можуть ефективно використовуватись урядом. За оцінками НБУ на руках у населення знаходиться близько 50 млрд. дол., що є значним джерелом фінансових ресурсів (яке за своїми обсягами перевищує державний борг) [3].

Проте необґрунтованою залишається політика відсоткових ставок. З одного боку, залучення ОВДП у гривні з терміном обігу 2 роки відбувається за ставкою 15% річних, ОВДП, номінованих у доларах, - 9,3% річних. ОВДП у євро – 4,8% річних з терміном обігу 2 роки. З іншого боку, населення, розглядаючи можливості вкладення коштів у державні цінні папери, співставляє їх, в першу чергу, з банківськими депозитами, де ставки складають 20% річних у гривні та 8% у доларах відповідно за даними НБУ [3].

Таким чином, населення неготове платити за додаткові переваги у формі:

- надійності, гарантованої державою;
- випуску зобов'язань у документарній формі на пред'явника, що значно спрощує обіг;
- відсутність оподаткування доходів (на постійній основі);
- отримання купонних виплат на відміну від строкових депозитів.

Сукупний обсяг зобов'язань, які було розміщено, складає 200 млн. дол., що є надзвичайно низьким показником. Для порівняння, у липні 2012 року було розміщено євробондів на суму 2 млрд. дол., що є в 10 разів більшою сумою.

Таким чином, казначейські зобов'язання, номіновані у іноземній валюті, є новим інструментом фінансування Державного бюджету. На нашу думку, в Україні існують значні резерви та можливості для реалізації його потенціалу, що і окреслює коло подальших досліджень.

Література

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 23.02.2006. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> - Верховна рада України, 2006.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про випуск казначейських зобов'язань» №836 від 5 вересня 2012р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/836-2012-%D0%BF> – Кабінет Міністрів України, 2012.
3. www.bank.gov.ua – Офіційний сайт Національного банку України

Ярошук В.А.
*«Фінанси та кредит», 4 курс,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана»
Науковий керівник – асистент Ткачук В.Ю.*

ВПЛИВ КОМП'ЮТЕРИЗОВАНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ СИСТЕМ (АЛГОРИТМІЧНОГО ТРЕЙДИНГУ) НА ДИНАМІКУ ЦІН НА РИНКАХ

В останній час значно зросло використання комп'ютеризованих торговельних систем великими інвестиційними компаніями, здатними акумулювати значні фінансові ресурси, що пов'язано з рядом переваг, які виникають при використанні подібних систем. До цих переваг можна віднести: швидкість торгових робіт (торговий робот може відстежувати десятки, сотні котирувань цінних паперів, виробляти миттєво найскладніші обчислення, приймати рішення і тут же виставляти заявки), відсутність помилок при роботі

(не враховуючи логічних помилок при програмуванні конкретного робота) та нездатність робота до емоційних та непродуманих дій.

Масове використання комп'ютеризованих торговельних систем може призвести до того, що на ринку ціни будуть змінюватися залежно від математичних моделей, покладених в основу торговельних систем, в результаті чого ринкова система не зможе оптимально перерозподіляти ресурси між підприємствами. Наслідком цього буде зростання волатильності фінансових ринків, особливо під час фінансової кризи.

Існує вірогідність, що використання комп'ютеризованих торговельних систем може не стільки прогнозувати рух цін на базовий актив, скільки створювати його, підтримуючи або завищений попит, або пропозицію. Це може призвести до формування економічної бульбашки та до насичення надлишковими фінансовими ресурсами одних галузей за рахунок недостаті фінансових ресурсів в інших галузях. Такий нераціональний поділ фінансових ресурсів не може не відобразитися на економіці.

Позитивним моментом використання комп'ютеризованих торговельних систем можна вважати скорочення спредів.

На сучасному етапі розвитку фінансових ринків доречно відмітити тенденцію до зростання частки торгових роботів в загальній структурі торгів. Дана тенденція спостерігається в більшості світових фінансових центрах, а отже безпосередньо впливає на світову економіку в цілому.

Для того, щоб оцінити дані тенденції, можна звернутися до даних найбільших світових бірж. На сьогоднішній день NYSE являється лідером у використанні алгоритмічних торгових систем. На NYSE, за різними оцінками, від 50% до 75% обсягу угод складають угоди з використанням торговельних роботів [2].

За даними Лондонської фондової біржі (LSE), активність учасників, що використовують торгові роботи, зростає. І це є суттєвим фактором загального підвищення оборотів на біржі.

Спеціально для того, щоб розширити можливості участі торгових роботів на торгах Сінгапурської біржі, в травні 2008 р. було укладено угоду з компанією Singapore Telecommunications. Остання забезпечила підвищення швидкості підтвердження угод (зниження латентності), що дозволило алгоритмічним трейдерам розширити свою присутність на ринку. Після оголошення про плани зниження латентності, інтерес до ринку проявили відразу 10 нових профучасників, що використовують торгові роботизовані системи.

У квітні 2009 р. для зручності алгоритмічних трейдерів на Сінгапурській біржі була запущена система розкриття інформації про торги Securities Market Direct Feed, яка дозволяє отримати котирувальну інформацію на 60% швидше, ніж раніше [3].

Треба зауважити, що зростання частки торгових роботів також може призвести до ряду негативних наслідків. Програми, що здійснюють велику кількість угод і відштовхуються у своїх діях від змін курсів акцій, здатні "розгойдати" і без того нестабільні ринки.

Біржові роботи створюють дуже велике навантаження на інфраструктуру торгів, при цьому комісія для бірж від їх операцій мінімальна.

Роботи "засмічують" біржу - вони виставляють безліч заявок, а потім скасовують їх, не здійснюючи операцій. При цьому програми міняють ціну декілька разів на секунду.

Прикладом шкоди, яка була завдана торговими роботами, можна назвати обвал котирувань, що стався на фондовому ринку США 6 травня 2010 року. Різке падіння вартості було тоді спровоковано тим, що роботи одночасно ліквідували довгі позиції через здешевлення на 10% однієї акції в результаті операцій великого продавця [4].

Збій програми, вчасно не зупиненої людиною, також здатний завдати значної шкоди. Причому подібне відбувається всюди. Такий випадок трапився наприкінці червня 2012 року - на Московській біржі робот протягом двох хвилин здійснював дуже дивні угоди: він продавав валюту дешевше ринкової

ціни і купував дорожче. Програма встигла вторгувати на 700 мільйонів доларів, а збитки від її дій склали близько 4,5 мільйона [1].

Інший випадок пов'язаний із Knight Capital. Причиною краху Knight Capital стала помилка біржового робота - 1 серпня 2012 року протягом 45 хвилин він розсилав помилкові заявки на біржу NYSE. Це не тільки принесло збитків брокеру в 440 мільйонів доларів, але і викликало стрибки цін на акції 148 компаній [1].

Однак, не дивлячись на ризики, пов'язанні із діяльністю торгових роботів, біржі активно включаються в діалог з регуляторами, доводячи їм переваги алгоритмічної торгівлі для ринку. Це пов'язано із тим, що в США і Великобританії використання торгових роботів і розвиток позабіржових майданчиків викликало заклопотаність регуляторів.

Згідно з висновками NYSE, важливим позитивним результатом поширення торгових роботів стало звуження спредів по ліквідних паперах. Так, на NYSE скорочення спредів по 100 найбільш торгованих паперів склало від 7,5% до 46%, на NASDAQ - від 6% до 48%. Той факт, що звуження спредів по менш ліквідним паперам (якими не торгують алгоритмічні трейдери) не відбулося, служить доказом корисності алгоритмічної торгівлі для ринку [3].

Можна вважати, що використання алгоритмічної торгівлі має як певні переваги, так і загрози для функціонування фінансових ринків. Для того, щоб компенсувати дані загрози, на мою думку, доцільно виділити наступні моменти:

- 1) Використання алгоритмічної торгівлі при великому різноманітті торгівельних систем та математичних моделей, покладених в їх основу, призведе до взаємної компенсації впливу торгових роботів на ринок.

- 2) У випадку, якщо ціллю програмування таких торговельних систем стане оптимізація перерозподілу фінансових ресурсів, а не максимізація прибутку (тобто коли комп'ютеризовані торговельні системи оцінюють потреби та насичення підприємств чи окремих галузей фінансовими ресурсами, а не тільки напрям тренду та можливість слідування за ним) вони можуть

призвести до більш оптимального розподілу ресурсів та відповідно більш інтенсивного та раціонального росту економіки в цілому.

3) Можливість регламентування регуляторами граничних норм застосування торгівельних роботів та частки участі трейдерів-людей на фінансових ринках.

Література

1. «<http://lenta.ru/articles/2012/08/08/robots/>»
2. «<http://www.bfm.ru/articles/2009/07/10/na-nyse-stalo-v-poltora-raza-bolshe-robotov.html>»
3. «<http://www.rcb.ru/bo/2009-09/25668/>»
4. «<http://sspfund.com/2012/04/vliyanie-torgovyx-robotov-na-fondovyj-rynok/>»

ЗМІСТ

*Вступне слово ректора університету, доктора економічних наук, професора
А.Ф.Павленка*

Алексєєва Н.І.

МАКРОФІНАНСОВІ СТАБІЛІЗАТОРИ В СИСТЕМІ
РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЦИКЛІВ

Секція А

ФІСКАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Балезіна М. С.

ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ:
ПРОБЛЕМИ Й РИЗИКИ

Бикова Ю. А.

ВПЛИВ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
НА СТРУКТУРУ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Божко Є.О.

ФІСКАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПОДОЛАННЯ
КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ

Гаврилюк В.В.

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ
ПИТАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ

Грищук А.С.

ФІНАНСОВА СИСТЕМА ІНДІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Дяченко Г. О.

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА РІВЕНЬ СПОЖИВЧИХ ЦІН
В УКРАЇНІ

Єремичук І. Д.

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Зеленянська А.І.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В
УКРАЇНІ

Камінська М.С.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ
ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Кицанюк В.В.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ФІСКАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Коновалова А.А.

РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМУ ТРАНСФЕРТНОГО
ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Кочетов Е.О.

ФІСКАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДСИСТЕМИ
НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Крилова О.І.

РОЛЬ ПОДАТКІВ У ФІСКАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ
КРАЇНИ

Ліхова О. В.

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНОЇ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Макарук Я. А.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАЛУЧЕННЯ
ДЕРЖАВОЮ КОШТІВ НА ВНУТРІШНЬОМУ
ФІНАНСОВОМУ РИНКУ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА
СВІТОВИЙ ДОСВІД

- Ольшевська Ю.В.* ОЦІНКА ФІСКАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДСИСТЕМИ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ
- Пащенко Є.І., Тімаков Д.М.* ТЕОРІЯ СТІЙКОГО РОЗПОДІЛУ І ПРАКТИКА МОДЕЛЮВАННЯ РИНКУ ЗА ПРАЦЯМИ ЛЛОЙДА ШЕЙПЛІ І ЕЛВІНА РОТА
- Пилипів О. Я.* ІНСТРУМЕНТИ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЗАСІБ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
- Романюк Ю.І.* СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ
- Савицька В. К.* ВИКОРИСТАННЯ ФІСКАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- Солтусенко О. М.* ФІСКАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК СТАБІЛІЗАТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ
- Сохань А. О.* МЕХАНІЗМ ФІСКАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ
- Хімич І.Г.* ЗМІНИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ З МЕТОЮ ЗБАЛАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ
- Циба А. М.* БОРГОВИЙ ТЯГАР: ОСОБЛИВОСТІ І НАПРЯМИ МІНІМІЗАЦІЇ
- Чешко С. О.* ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ В СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ КОРИСНИХ КОПАЛИН
- Юхта О.І.* БЮДЖЕТНІ РИЗИКИ В КОНТЕКСТІ МАКРОФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Секція Б

ПОДАТКИ ЯК ФІНАНСОВІ СТАБІЛІЗАТОРИ: ВІД ДИСКРЕЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ДО ВБУДОВАНИХ МЕХАНІЗМІВ

- Гаврилова А. А.* ПОВЫШЕНИЕ СТАВОК НДС КАК СПОСОБ ПРЕОДОЛЕНИЯ ДЕФИЦИТА ДОХОДОВ БЮДЖЕТОВ СТРАН-ЧЛЕНОВ ЕС
- Герасимчук А.О.* ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ
- Гордєєва Н.В.* УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ
- Данилейко О.А.,
Глюшечкіна А.І.* СВІТОВИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ
- Джура І. С.* ФІСКАЛЬНА РОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
- Замураєва О.О.* ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

<i>Кабанчук В.Г.</i>	МОДЕРНІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ДОСВІД МІЖНАРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ВНУТРІШНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ
<i>Котковський Р.В.</i>	АНАЛІЗ ПРИЧИН НЕВЧАСНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ
<i>Кравченко А.О.</i>	ПІЛЬГОВЕ ПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ АПК
<i>Кравченко Ф.Ю.</i>	ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ
<i>Максимів О.А.</i>	НЕДОСКОНАЛІСТЬ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
<i>Мекетейчук О.І.</i>	ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ
<i>Назаренко Н.В.</i>	ПОДАТКОВИЙ DUE DILIGENCE ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ
<i>Нікончук О. О.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ У ФІСКАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ
<i>Павленко Р.А.</i>	ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ВВП В УКРАЇНІ
<i>Пономаренко А.А.</i>	ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ
<i>Рабушенко А.В.</i>	ПОДАТКОВИЙ ДЕПОЗИТНИЙ СЕРТИФІКАТ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ФІСКАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ
<i>Рожок А.Д.</i>	ПОПЕРЕДНЯ ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ В УКРАЇНІ
<i>Ромашко І.В.</i>	НЕДОСКОНАЛІСТЬ МЕХАНІЗМУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА НЕРУХОМІСТЬ
<i>Складановський О. В.</i>	ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
<i>Стокроцька В. О.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ ТА ФАКТОРИ, ЩО НА НЕЇ ВПЛИВАЮТЬ
<i>Тарасевич Т.М.</i>	ЕКОЛОГІЧНІ ПОДАТКИ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ
<i>Ткаченко Г.О.</i>	СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ
<i>Ткаченко М. Г.</i>	АНАЛІЗ ПРИНЦИПОВ НАЛОГОВОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАЇНИ
<i>Томилець Т.А.</i>	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

- Турбоба І.С.* ПОДАТОК НА НЕРУХОМІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ
СТИМУЛЮЮЧОЇ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В АГРАНОМУ
СЕКТОРІ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
- Цвентарна В.С.*
- Щитнік Ю.О.* ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ПОДАТКУ НА НЕРУХОМІСТЬ

Секція В

ФІНАНСОВИЙ РИНОК В ПОЛІТИЦІ СТРИМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ

- Асанова Э.М.* НАПРАВЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ СТРАХОВОГО
РЫНКА УКРАЇНИ В МИРОВОЙ
- Бедрак А. А.* ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ
- Воротнікова Ю.Ю.* МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМНОЇ
ЗАБОРГОВАНOSTІ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ
- Гирба Б. В.* ТОВАРНИЙ Ф'ЮЧЕРС В УКРАЇНІ
- Глова І. О.* ЧИ Є СТРАХУВАННЯ ФАКТОРОМ СТАБІЛІЗАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ?
- Дімітрієва А.О.* ВПЛИВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА
ФОНДОВИЙ РИНОК КНР
- Довгань Т.В.* ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ЧЕРЕЗ
РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ В
УКРАЇНІ
- Кравченко О.В.* ЛІКВІДНІСТЬ БАНКУ ЯК ФАКТОР
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ В ПЕРІОД
ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ
- Максимова С.А.* ФАКТОРИ, ВЛІЯЮЩІЕ НА ВОЗНИКНОВЕНІЕ
НЕСТАБІЛЬНОСТІ И ФИНАНСОВЫХ
ДИСБАЛАНСОВ В ЭКОНОМИКЕ УКРАЇНИ
- Медвецький І. А.* РОЛЬ ОФШОРНИХ ЗОН В МІЖНАРОДНОМУ
РУСІ КАПІТАЛУ
- Мельник А.О.* КОРПОРАТИВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ ЯК
ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ
СТРУКТУРУВАННЯ БІЗНЕСУ
- Назаренко А. Е.* НЕОБХОДИМОСТЬ ФОНДА ГАРАНТИРОВАНИЯ
ВКЛАДОВ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ УКРАЇНИ
- Олексійчук С. В.* ДЕРЖАВНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ
РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ
- Оніщук Н. С.* РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
- Осовський О.А.* ПОСИЛЕННЯ РЕГУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ НБУ НА
РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ

- Пилипчук Я. В.* ДОЛАРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ - ПРОБЛЕМА НА ШЛЯХУ МОНЕТАРНОГО МАКРОФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
- Піщанецька Я.І.* СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
- Правдзива М.Г.* ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ РИЗИКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ
- Савченко А. М.* ОПЦІОНИ ЯК ЗАСОБИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ
- Ткаченко М. Г.* НЕОБХОДИМОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МАРКЕТИНГА В СТРАХОВЫХ КОМПАНИЯХ УКРАИНЫ
- Умерова Д. О.* ПРОБЛЕМЫ БАНКОВСКОЙ СФЕРЫ УКРАИНЫ
- Чистякова Е.С.* УПРАВЛЕНИЕ ДОЛГОВЫМ БРЕМЕНЕМ ГОСУДАРСТВА В КОНТЕКСТЕ ПОСТКРИЗИСНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ БАНКОВСКОЙ СРЕДЫ
- Чумачов А.О.* БЕЗПЕКА ФОНДОВОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ПОЛІТИКИ СТРИМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ В УКРАЇНІ
- Юхта О.І.* КАЗНАЧЕЙСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, НОМІНОВАНІ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ
- Яроцук В.А.* ВПЛИВ КОМП'ЮТЕРИЗОВАНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ СИСТЕМ (АЛГОРИТМІЧНОГО ТРЕЙДИНГУ) НА ДИНАМІКУ ЦІН НА РИНКАХ

Наукове видання

**МАКРОФІНАНСОВІ СТАБІЛІЗАТОРИ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ МЖВУЗІВСЬКОЇ НАУКОВОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

29 березня 2013 р.

Редактор _____
Художник обкладинки _____
Коректор _____
Верстка _____

Підписано до друку _____. Формат _____. Папір офсет № 1.
Гарнітура Тип Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. _____
Обл.-вид. арк. _____. Наклад 100 прим. Зам. № _____

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
03680, Україна, м.Київ, пр. Перемоги, 54/1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, №235 від 07.11.2000)

Тел./факс (044) 537-61-41; тел.(044) 537-61-44
E-mail: publish@kneu.kiev.ua